

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва
Рівень вищої освіти - другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою
Спеціальність 051 «Економіка»
Спеціалізація «Економіка бізнес-підприємства»
УДК 338.24

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ П.В. Круш
(підпис) (ініціали, прізвище)
«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студентки
Петрицької Валерії Вікторівни

1. Тема дисертації **«Управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОЦЕСІНГ ІНДАСТРІ» з метою забезпечення його сталого розвитку»**
науковий керівник дисертації Хринюк Олексій Сергійович, доц., к.е.н.,
затверджені наказом по університету від «12» 09 2019 р. № 3503-с
2. Строк подання студентом дисертації 02.12.2019 р.
3. Об'єкт дослідження процес управління фінансовим потенціалом підприємства.
4. Предмет дослідження (Вихідні дані для магістерської дисертації за освітньо-професійною програмою): сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОЦЕСІНГ ІНДАСТРІ» з метою забезпечення його сталого розвитку.

5. Перелік завдань, які потрібно розробити: дослідити економічну сутність фінансового потенціалу підприємства; вивчити моделі та підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства; обґрунтувати механізм оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства; надати характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства; здійснити аналіз фінансово-економічного стану підприємства; надати оцінку та аналіз ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства; дослідити використання математичних методів і моделей в дослідженні ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства; розробити теоретичні підходи удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства; здійснити обґрунтування пропозицій з покращення управління фінансовим потенціалом підприємства; визначити вплив запропонованих заходів на економічну ефективність реалізації пропозицій з удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства; розробити прогнозування тенденцій зміни економічної ефективності підприємства в умовах реалізації запропонованих заходів.

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу ... таблиця і .. рисунків.

7. Орієнтовний перелік публікацій 2 фахові статті, та 1 тези.

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з економіко - математичного розділу	К.е.н. Кузьмінська Н.Л., ст.викл. кафедри економіки і підприємництва КПП ім. Ігоря Сікорського		
Нормоконтроль	Доц., к.е.н. Кривда О.В., доцент кафедри економіки і підприємництва КПП ім. Ігоря Сікорського		

9. Дата видачі завдання 26.09.2018 р.

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1.	Затвердження теми науковим керівником	26.09.2018 р.	
2.	1-й розділ написання магістерської дисертації	11.03.2019 р.	
3.	2-й розділ написання магістерської дисертації	09.09.2019 р.	
4.	3-й розділ написання магістерської дисертації	11.11.2019 р.	
5.	Попередній захист магістерської дисертації	19.11. 2019 р.	
6.	Строк подання магістерської дисертації на кафедру ЕіП	02.12.2019 р.	
7.	Захист магістерської дисертації	17.12.2019 р. 18.12.2019 р.	

Студент

(підпис)

В.В.Петрицька

(ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації

(підпис)

О.С.Хринюк

(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація Петрицької Валерії Вікторівни на тему «Управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» з метою забезпечення його сталого розвитку», зі спеціальності 051 «Економіка», зі спеціалізації «Економіка підприємства», Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2019, Київ.

Магістерська дисертація складається зі вступу, 3-х розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Робота містить 181 сторінок друкованого тексту, 21 таблиці, 28 рисунків та 10 формул та 13 додатків. Список використаних джерел нараховує 126 найменувань.

Метою магістерської дисертації є дослідження та обґрунтування науково-методичних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства з метою забезпечення його сталого розвитку.

Для аналітичного дослідження та розробки пропозицій в роботі використані такі *наукові методи*: методи аналізу та синтезу (для виділення окремих елементів та з'єднання і узагальнення їх в одне ціле); метод індукції і дедукції (для отримання певних умовиводів виходячи з аналізованої теоретичної бази та розширення знань); метод узагальнення, порівняння і систематизації; опосередкований описовий метод; метод діагностування; метод спостережень (для проведення спостережень за зміною основних показників фінансової діяльності та стану підприємства); метод математичного аналізу (для проведення факторного аналізу чинників формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом); метод прогнозування; методи сучасних комп'ютерних технологій обробки економічної інформації, зокрема, прикладна програма MS Excel.

В магістерській дисертації запропоновано використання моделі функціонування підприємства на ринку електроенергії в нових умовах, а саме: в умовах нового ринку електроенергії, що розпочав функціонувати в Україні з 01.01.2019р.; використання службою головного енергетика графіку середньодобового споживання електроенергії як шаблону для організації споживання електричної енергії на підприємстві, змінюючи при цьому графік роботи підприємства з метою зменшення витрат на закупівлю електричної енергії; введення до організаційної структури ПрАТ «ІНТЕРКОРН» служби енергоменеджменту, яка буде здійснювати щогодинні обсяги закупки та споживання енергії, що також дозволить підприємству значно скоротити витрати, пов'язані з закупкою електричної енергії через посередників. Всі ці заходи дозволять ПрАТ «ІНТЕРКОРН» зменшити щорічні витрати на придбання електричної енергії і, як наслідок, щорічні витрати на енергозабезпечення підприємства взагалі та за рахунок чого відбудеться щорічна економія на енергоресурсах, та зниження собівартості продукції, що в свою чергу призведе до підвищення рівня фінансового потенціалу підприємства та забезпечить його сталий розвиток.

Дана пропозиція є одним з можливих шляхів підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом, оскільки під час впровадження проекту прискориться оборотність грошових активів, а також за рахунок отриманого прибутку збільшиться частка власних фінансових ресурсів підприємства.

Аналітичні дослідження дозволили розробити рекомендації щодо доцільності використання запропонованих заходів на підприємстві ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».

Об'єктом дослідження є сукупність процесів організації, планування, контролю та управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» з метою забезпечення його сталого розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до управління фінансовим потенціалом підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Сформульовані в магістерській дисертації теоретичні узагальнення та практичні рекомендації спрямовані на забезпечення сталого розвитку управління фінансовим потенціалом підприємства.

Ключові слова: фінансовий потенціал підприємства; економічний потенціал підприємства, індикатори та показники оцінки фінансового потенціалу; методика оцінки фінансового потенціалу підприємства; фінансові результати підприємства, рівні фінансового потенціалу підприємства; механізм управління фінансовим потенціалом підприємства; підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства; завдання управління фінансовим потенціалом підприємства.

ABSTRACT

Masters dissertation of by Petrytska Valeriia Victorovna entitled «Financial Potential Management of PJSC «INTERCORN CORN PROCESSING INDUSTRY» with a view to ensure its sustainable development», specialty 051 «Economics», specialization “Enterprise Economics», National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute named after Igor Sikorsky» 2019, Kyiv.

The master’s dissertation consists of an introduction, 3 sections, conclusions, list of used sources and applications.

The work contains 181 pages of printed text, 21 tables, 28 figures and 10 formulas. List of used sources has 126 names.

The purpose of the master’s thesis is to study and substantiate scientifically-methodical approaches and practical recommendations for improving the management of the financial potential of the enterprise in order to ensure its sustainable development.

For analytical research and development of proposals, the following scientific methods were used in the work: methods of analysis and synthesis (to isolate individual elements and compounds and generalize them as a whole), induction and deduction method (to obtain certain conclusions based on the theoretical base under consideration and the expansion of knowledge); method of generalization, comparison and systematization; indirect descriptive method; diagnostic method; observation method (for monitoring changes in the main indicators of financial activity and the state of the enterprise); a method of mathematical analysis (for conducting a factor analysis of the factors of formation of an effective financial potential management system) a forecasting method; methods of modern computer technologies for processing economic information, in particular, MS Excel application.

In the master's thesis it is proposed to use the model of functioning of the enterprise in the electricity market in the new conditions, namely: in the conditions

of the new electricity market, which started functioning in Ukraine from 01.01.2019; the use by the Chief Energy Officer of a schedule of daily average electricity consumption as a template for the organization of electricity consumption at the enterprise, while changing the work schedule of the enterprise in order to reduce the cost of purchasing electricity; introduction of an energy management service into the organizational structure of CJSC INTERCORN, which will carry out hourly volumes of energy purchases and consumption, which will also allow the enterprise to significantly reduce the costs associated with the purchase of electricity through intermediaries. All these measures will allow CJSC INTERCORN to reduce the annual cost of purchasing electricity and, as a consequence, the annual energy costs of the enterprise in general and at the expense of which there will be an annual saving on energy resources, and a decrease in the cost of production, which in turn will lead to an increase level of financial potential of the enterprise and will ensure its sustainable development.

This proposal is one of the possible ways to improve the management of financial potential, because during the implementation of the project the turnover of cash assets will accelerate, and the share of the company's own financial resources will increase due to profit.

Analytical studies have made it possible to develop recommendations on the appropriateness of using the proposed measures at the company PJSC «INTERCORN CORN PROCESSING INDUSTRY».

The object of the research is the totality of processes of organization, planning, control and management of financial potential of PJSC «INTERCORN CORN PROCESSING INDUSTRY» in order to ensure its sustainable development.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical approaches to managing the financial potential of the enterprise.

The practical significance of the results. Theoretical generalizations and practical recommendations formulated in the master's thesis are aimed at ensuring the sustainable development of managing the financial potential of the enterprise.

Key words: financial potential of an enterprise; the economic potential of the enterprise, indicators and indicators for assessing financial potential; methodology for assessing the financial potential of the enterprise; financial results of the enterprise, levels of financial potential of the enterprise; mechanism for managing the financial potential of the enterprise; approaches to managing the financial potential of the enterprise; tasks of managing the financial potential of the enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	12
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	18
1.1. Сутність фінансового потенціалу підприємства, як економічної категорії та об'єктів управління фінансовим потенціалом підприємства.....	18
1.2. Процес управління фінансовим потенціалом підприємства.....	34
1.3. Система показників для оцінки управління фінансовим потенціалом підприємства.....	43
Висновки до розділу I.....	55
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....	57
2.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....	57
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....	70
2.3. Аналіз та оцінка ефективності управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....	107
2.4. Інформаційні технології оцінювання чинників формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....	118

Висновки	до	розділу
II.....		131
РОЗДІЛ III. НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ		
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ		
ПрАТ	«ІНТЕРКОРН	КОРН ПРОСЕССІНГ
ІНДАСТРІ».....		131
3.1. Напрями удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства.....		131
3.2. Удосконалення управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....		140
3.3. Обґрунтування заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».....		147
3.4. Прогнозування зміни економічної ефективності діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» в умовах реалізації запропонованих заходів.....		155
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....		163
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		167
ДОДАТКИ.....		181

ВСТУП

Актуальність обраної теми дослідження. Трансформація української економіки і її перехід до ринкових відносин призвів до зміни фундаментальних принципів функціонування підприємств. Процес формування і використання фінансового потенціалу є невід’ємною складовою частиною функціонування підприємства. Значення цього процесу зростає з подальшим розвитком вітчизняної економіки, з необхідністю постійного збільшення власного капіталу українських суб’єктів господарювання та зростанням можливостей інвестиційного ринку, на який залучаються необхідні додаткові ресурси.

На сьогодні, функціонування промислових підприємств в ринкових умовах потребує досягнення високого рівня їх конкурентоздатності за рахунок зниження собівартості продукції та динамічного економічного розвитку. А тому, одним з найбільш важливих завдань стає збалансоване за часом і обсягами ресурсне забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності підприємств. При цьому, домінуючою складовою ресурсного забезпечення є фінансування, достатність якого визначає наявність власних фінансових ресурсів та можливості і умови доступу до залучення зовнішніх джерел їх формування, тобто рівень фінансового потенціалу промислових підприємств.

Окрім того, на даний час спостерігається постійне зростання залежності підприємств від зовнішніх чинників і, як наслідок, останні змушені приділяти прихильну увагу не тільки підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів, а й пошуку потенційних можливостей щодо їхнього нарощування. Ці потенційні можливості являються складовою фінансового потенціалу підприємств, який є базисом у діяльності підприємств та повинен бути зорієнтований на динамічний розвиток.

Пошук механізмів управління вартістю та структурою капіталу, доходами і витратами, основним і оборотним капіталом, оптимальних рішень у сфері капітальних вкладень необхідні фінансовому менеджеру, однією з основних задач якого є максимізація прибутку. Тому результатом ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства є стабільне зростання прибутку. Кожне підприємство має адекватно оцінювати рівень своїх можливостей та раціонально і ефективно розпоряджатися власними ресурсами. Фінансовий потенціал є потужним елементом для оперативного та стратегічного впливу на виробничо-господарську діяльність та економічний розвиток підприємства. Рівень фінансового потенціалу свідчить про необхідність заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції, нарощення обсягів виробництва і реалізації, розширення асортименту виготовлених товарів, змін у ціновій політиці. Здатність фінансового потенціалу трансформуватись в матеріальні, інтелектуальні, технічні, інноваційні та інші види ресурсів обумовлює його вагомість в фінансово-господарській діяльності підприємства.

Тому, питання забезпечення сталого розвитку управління фінансовим потенціалом підприємства та його структурних складових є дуже актуальним у теперішній, кризовий та нестабільний для нашої країни час, одже постійний пошук шляхів та заходів підвищення фінансового потенціалу є необхідним для керівного складу підприємств та їх власників задля уникнення банкрутства, утримання своїх міцних позицій на ринку, як внутрішньому так і зовнішньому, та задля подальшого сталого розвитку підприємства.

Таким чином, дослідження сутності та формування фінансового потенціалу підприємства є важливою проблемою в управлінні фінансовим потенціалом підприємства.

Оцінка сучасного стану проблеми. Теоретико-методологічні, методичні та практичні аспекти дослідження питань щодо економічної сутності фінансового потенціалу, процесу його формування та використання, управління фінансовим потенціалом підприємства висвітлено в працях багатьох вчених-економістів, як вітчизняних, так і зарубіжних. Зокрема, дослідженням та науковою доробкою з цього питання є праці таких науковців: Ареф'євої О. В., Балакай О. В., Белінської О. В., Белякової О. В., Бикової В. Г., Бланка І. О., Боровикової Е. В., Безбородової Т. В., Булатової Ю. І., Бови О. В., Гави В. Н., Громової А. Є., Глущенко В. В., Давиденко Н. М., Загори Т.О., Ісаєвої Е. А., Камлик М. І., Касьянової Д. В., Ковальова В. В., Костирко А. Г., Корнійчук Г. В., Краснокутської Н. С., Круш П. В., Кунцевича В. О., Марченко В. М., Морєвої В. В., Назаренко А. С., О. І. Олексюк, Онишко С. В., Паєнко Т. В., Петренко С. Н., Путятин Ю. О., Репіної І. М., Солохи В. В., Сорокіної Н. А., Стецюк П. А., Толпежнікова Р. А., Толстих Н. Е., Федоніна О. С., Хом'якової О. О., Хринюка О. С., Шумської С. С., Ялового Г. К. та інших. Проте, на сучасному етапі розвитку економіки проблема ефективного використання фінансового потенціалу підприємства досі зберігає свою актуальність та не аби який інтерес у науковців та практиків, однак, єдиної методики аналізу і оцінки фінансового потенціалу на сьогодні не розроблено. На законодавчому рівні в Україні також не закріплено, ані поняття фінансового потенціалу підприємства, ані єдину методику здійснення його аналізу та оцінки.

Економічна сутність фінансового потенціалу підприємства є однією з складних і дискусійних проблем у сучасній економічній теорії. Категорія фінансовий потенціал містить у собі безліч парадоксів, відзначених зарубіжними і вітчизняними економістами.

Так, економісти-науковці не мають єдиної думки щодо визначення змісту категорії «фінансовий потенціал підприємства», тому теорія фінансового потенціалу досі залишається незавершеною та містить в собі певні протиріччя.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства з метою забезпечення його сталого розвитку.

Згідно з поставленою метою, в даній роботі було поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- здійснення аналізу визначення теоретичної сутності та змісту понять «фінансовий потенціал» та «управління фінансовим потенціалом»;
- визначення складових структури, джерел формування та факторів впливу на фінансовий потенціал підприємства;
- розробка механізму управління фінансовим потенціалом підприємства;
- надання характеристики виробничо-господарської діяльності підприємства;
- здійснення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства;
- здійснення аналізу та оцінки управління фінансовим потенціалом підприємства;
- проведення факторного аналізу чинників формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом підприємства;
- обґрунтування методичних рекомендацій щодо використання на підприємстві принципів взаємозамінності складових фінансового потенціалу для ефективного управління ресурсами;
- здійснити обґрунтування пропозицій з покращення управління фінансовим потенціалом підприємства;
- визначити вплив запропонованих заходів на економічну ефективність реалізації пропозицій з удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства;
- розробити прогнозування тенденцій зміни економічної ефективності підприємства в умовах реалізації запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є сукупність процесів організації, планування, контролю та управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОЦЕСІНГ ІНДАСТРІ» з метою забезпечення його сталого розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до управління фінансовим потенціалом підприємства.

Методи дослідження. При написання магістерської дисертаційної роботи процес дослідження проводився із застосуванням загальнонаукових методів дослідження та аналізу економічних процесів. Так, при дослідженні сутності понять «фінансовий потенціал підприємства», «управління фінансовим потенціалом підприємства» був застосований діалектичний метод. Для забезпечення послідовності проведення наукового дослідження було застосовано метод логічного узагальнення. Також було застосовано методи аналізу та синтезу (для виділення окремих елементів та з'єднання і узагальнення їх в одне ціле); методи індукції і дедукції (для отримання певних умовиводів виходячи з аналізованої теоретичної бази та розширення знань); метод узагальнення, порівняння і систематизації; опосередкований описовий метод; метод діагностування; метод факторного аналізу; метод прогнозування, SWOT-аналіз (для виявлення сильних і слабких сторін, можливостей та загроз в фінансовій системі); алгоритмічний метод (при розробці етапів комплексної оцінки фінансового потенціалу).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методичному обґрунтуванні засад управління фінансовим потенціалом підприємства та розробленні практичних рекомендацій щодо його удосконалення. Найбільш суттєві наукові результати, які визначають наукову новизну дослідження, полягають у наступному:

1. Дістало подальшого розвитку структурування підходів до визначення фінансового потенціалу, яке на відміну від наявних ресурсного, результативного, комплексного передбачає виділення підходу щодо визначення фінансового потенціалу «як можливостей використання потенціалу наявних фінансових ресурсів», як оборотних активів (перший

підхід) та «як можливість – джерело формування фінансових ресурсів (пасив) (другий підхід).

2. Уточнено склад механізму управління фінансовим потенціалом, коли через застосування комплексного та результативного підходів уточнено його внутрішні групи елементів, що на відміну від існуючого підходу з включенням в його склад фінансових методів, фінансових важелів, фінансових інструментів та забезпечення, передбачає втілення як окремих блоків елементів спеціальних та загальних методів управління, а також показників ефективності управління.

3. Набуло подальшого розвитку обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства.

Практичне значення. Практичне значення, одержаних при написанні даної роботи результатів, полягає в розроблені науково-методичних та практичних рекомендацій, які можуть бути застосовані в діяльності промислових підприємств при управлінні фінансовим потенціалом.

Публікації за обраною темою. За темою магістерської дисертації було опубліковано дві статті та 1 тези доповіді за результатами конференції:

1. Хринюк О. С. Використання умов ринку електроенергії як інструменту управління фінансовим потенціалом підприємств / О. С. Хринюк, В. В. Петрицька // Електронне фахове видання «Ефективна економіка», 2019. - № 2.

2. Хринюк О. С. Удосконалення управління закупкою та споживанням електричної енергії в умовах нового ринку електроенергії / О. С. Хринюк, В. В. Петрицька // Електронне фахове видання «Ефективна економіка», 2019. - № 6.

3. Петрицька В. В. Сучасні погляди на визначення сутності фінансового потенціалу / В. В. Петрицька // Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 24 листопада 2018 року) / ГО Львівська економічна фундація. - Львів: ЛЕФ, 2018. - Ч.1 - С.111.

Ключові слова: фінансовий потенціал підприємства; підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства; завдання управління фінансовим потенціалом підприємства; управління фінансовим потенціалом підприємства; фінансові ресурси та можливості; показники оцінки фінансового потенціалу підприємства; методика оцінки фінансового потенціалу підприємства; рівні фінансового потенціалу підприємства; служба енергоменеджменту, ринок електричної енергії.

Інформаційною базою є дані практичної діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (статутні та правовстановлюючі документи підприємства, фінансова та статистична звітність, бухгалтерська документація, локальні акти, що діють на підприємстві, технологічна документація), чинне законодавство України, літературні джерела, а також інформація, розміщена на офіційному веб-сайті підприємства на smida.gov.ua

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансового потенціалу підприємства, як економічної категорії та об'єктів управління фінансовим потенціалом підприємства

У ринкових умовах механізми та інструменти формування й використання фінансових ресурсів підприємства суттєво змінюються. Базовими вимогами до організації фінансового управління стають економічна відповідальність та оперативна адаптивність до змін у зовнішньому оточенні, які стимулюють економічну зацікавленість суб'єктів господарювання до раціонального формування та ефективного використання власних фінансових ресурсів. Практична реалізація цих вимог досягається шляхом розвитку фінансового потенціалу, який визначає фінансові можливості й конкурентоспроможність підприємств у динамічних ринкових умовах. Тому адекватна інтерпретація й ідентифікація фінансового потенціалу в умовах ринкової економіки набувають важливого значення як

для наукових досліджень всіх інших аспектів його прояву, так і для розробки ефективних механізмів управління фінансовою діяльністю підприємств [60, с.26].

Вивчення еволюції наукового розуміння поняття «потенціал» дає підстави стверджувати, що його запровадження в економічних дослідженнях було пов'язане з розробкою проблем комплексної оцінки рівня розвитку виробничих сил ще на початку минулого століття [72, с. 114].

Термін «потенціал» походить від латинського слова «potential», що в перекладі означає «приховані можливості». У загальному розумінні «потенціал» розглядається як «засоби, запаси, джерела, які є в наявності й можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення якого-небудь завдання; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній області» [72, с. 114].

В великому економічному словнику визначено термін «потенціал» як «... сукупність наявних засобів, можливостей в певній області...» [18, с. 705].

Оскільки термін «потенціал» використовується в різних галузях суспільної діяльності та галузях наукових знань, існує необхідність конкретизації його змістового наповнення з позиції їх специфіки. Фінансовий потенціал відноситься до сфери економічної діяльності. При цьому в наукових дослідженнях різних його аспектів його включають до інших видів потенціалу: економічного, ресурсного, інвестиційного, інноваційного тощо [60, с.28].

Фінансовий потенціал не існує окремо - це елемент загального економічного потенціалу підприємства (як система усіх можливостей і здатностей підприємства в усіх сферах його функціонування) [8, с. 268].

Доцільним є схематичне зображення місця фінансового потенціалу у системі економічного потенціалу підприємства (рис.1.1). Він демонструє формування економічного потенціалу підприємства за рахунок різних його елементів, а також місце фінансового потенціалу. Отже, фінансовий потенціал підприємства існує у системі, він не є ізольованим різновидом

потенціалу, а одним із визначальних елементів системи економічного потенціалу підприємства. Слід зазначити, що саме взаємодія усіх видів потенціалу підприємства принесе максимальний результат, оскільки кожен із них виконує своє функціональне призначення [8, с.268-269].

Дослідження фінансового потенціалу підприємства стає особливо актуальним в останній час, оскільки більшість підприємств в нашій державі працює в умовах досить обмежених фінансових ресурсів і перед ними постає питання щодо методології формування фінансового потенціалу, і однозначного тлумачення відповідної термінології. Однак, на законодавчому рівні в Україні відсутнє визначення терміну фінансовий потенціал підприємства, а вчені-економісти на сьогодні мають відмінні точки зору щодо сутності фінансового потенціалу [90, с.111].

Значний внесок в дослідження сутності фінансового потенціалу зробили закордонні та вітчизняні вчені-економісти. Так, в економічному словнику за редакцією А. І. Архіпова фінансовий потенціал розкрито з макроекономічного погляду як сукупність наявних грошових засобів держави, які можуть бути використані для вирішення якого-небудь завдання, у тому числі засоби, отримані шляхом перерозподілу з одних галузей в інші без переходу критичних меж, тобто без загрози загибелі, руйнування галузей, з яких вилучають фінансові ресурси [43].

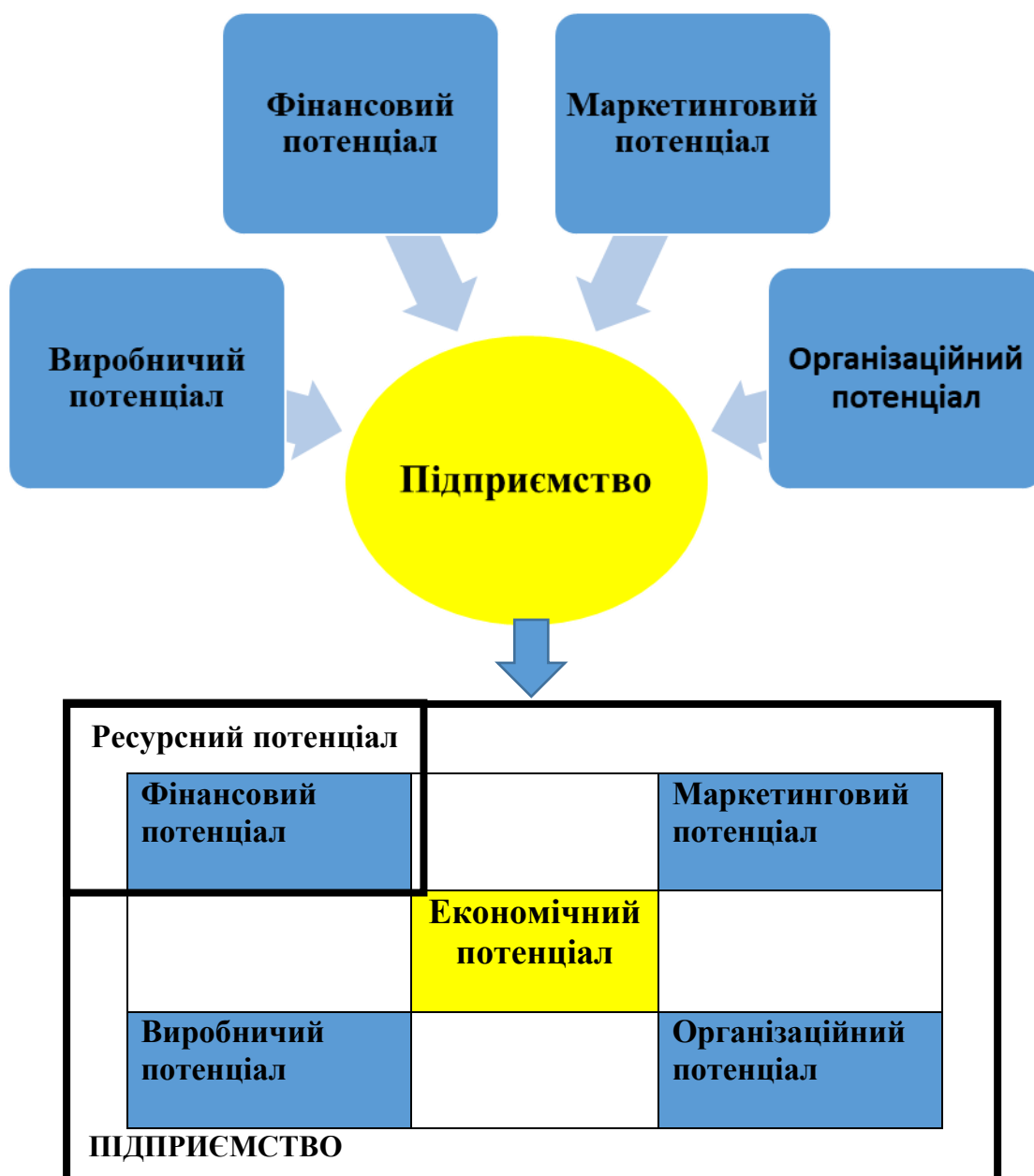

Рисунок 1.1 – Схема формування економічного потенціалу як системи та місце в ній фінансового потенціалу

Джерело: складено автором

В економічному словнику за редакцією П. І. Багрія, С. І. Дорогунцова категорія фінансовий потенціал визначається як «сукупність економічних можливостей держави (групи держав), що можуть бути використані для забезпечення всіх її матеріальних потреб» [42].

Але, як було досліджено, найпоширенішим визначенням фінансового потенціалу в науковій та учбовій літературі є таке: фінансовий потенціал - обсяг власних, позичених, залучених фінансових ресурсів підприємства,

якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних і перспективних витрат, а його основними складовими є інвестиції [68, с. 24].

Дещо іншу думку має Н. А. Сорокіна [103, с.2], яка вважає що: «...финансовый потенциал организации - это итоговая финансовая характеристика ее деятельности, обладающая функциями ресурсного обеспечения, превентивной, аккумулирующей и инвестиционной. Финансовый потенциал включает финансовые ресурсы, созданные и накопленные в процессе предыдущей деятельности, привлекаемые заемные средства и формируемые резервы».

Г. В. Корнійчук стверджує, що обов'язковою якісною характеристикою фінансового потенціалу є спроможність генерувати певні обсяги грошових потоків, за рахунок яких формуються власні фінансові ресурси, а це передбачає спроможність їх накопичувати й ефективно розподіляти [61, с. 47].

А. Є. Громова визначає фінансовий потенціал як здатність до раціонального та ефективного використання фінансових ресурсів, що перебувають у його розпорядженні, а також можливості до нарощення у разі необхідності обсягів цих ресурсів [34, с. 75].

За результатами аналізу наукової літератури в галузі фінансового менеджменту виявлено, що вона також не надає вичерпного тлумачення поняття фінансового потенціалу. Так, на погляд Н. В. Касьянкової, Д. В. Солохи, В. В. Моревої, О. В. Беякової, О. В. Балакай, фінансовий потенціал промислового підприємства це відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату за умови [57, с.187-188]:

- наявності власного капіталу, достатнього для виконання умов ліквідності і фінансової стійкості;
- можливості залучення капіталу, в обсязі необхідному для реалізації ефективних інвестиційних проектів;
- рентабельності вкладеного капіталу;

- наявності ефективної системи керування фінансами;
- забезпечення прозорості поточного і майбутнього фінансового стану.

Аналіз наукової економічної літератури показав, що коло визначень фінансового потенціалу підприємства дуже широке, але найбільш поширеними є два підходи - ресурсний і результативний [90, с.112].

Прихильників ресурсного підходу більше, і вони розглядають фінансовий потенціал як сукупність наявних засобів, ресурсів підприємства, оцінка яких здійснюється за вартістю їхнього залучення, а також їхніх резервів, що свідчить про співставлення ресурсів та засобів та можливостей. У рамках результативної концепції фінансовий потенціал підприємства представляється як здатність господарської системи освоювати та переробляти ресурси для задоволення суспільних потреб і створення певного результату. Оцінка його величини в цьому випадку полягає у визначенні максимальної кількості благ, які підприємство здатне виробити за умов певної кількості, якості та структури ресурсів [90, с.112].

При цьому, більшість дослідників відносить фінансовий потенціал до фінансових ресурсів, які знаходяться в розпорядженні підприємства з метою здійснення поточних та майбутніх витрат.

Фінансові ресурси можна розглядати в аспекті складової фінансового потенціалу, як грошові доходи та накопичення, що отримані підприємством від використання наявних ресурсів в процесі здійснення їх обороту. Проте, визначати фінансовий потенціал, як сукупність фінансових ресурсів є недостатнім, оскільки тут не знаходять відображення, наприклад, «потенційність» їх віддачі чи можливості трансформації їх в інші складові елементи (фактори) виробництва [73, с.67].

В таких умовах на рівні держави необхідно прийняти нормативно-правові положення, які б вносили однозначність в аналіз, формування та регулювання фінансового потенціалу підприємств і слугували методичною базою для практичних фахівців [90, с.112].

Проведемо систематизацію трактування поняття «фінансовий потенціал у вигляді таблиці (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Систематизація трактування поняття «фінансовий потенціал

<i>Автор</i>	<i>Визначення поняття «фінансовий потенціал підприємства»</i>
РЕСУРСНИЙ ПІДХІД	
<i>Боровикова Е. В. [22]</i>	Це потенційні розміри доходів з урахуванням параметрів резервів, які не використовуються, неврахованих надходжень і втрат у результаті впливу різних факторів ризику
<i>Булатова Ю. И., Исаев Э. А. [25]</i>	Це сукупність накоплених, залучених та виникаючих у результаті господарської діяльності фінансових ресурсів, що поступають у розпорядження економічних агентів, обумовлюючих досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку регіону.
<i>Великий економічний словник [18, с.561]</i>	Це сукупність наявних грошових ресурсів держави, що можуть бути використані для вирішення певного завдання, у т.ч. ресурси отримані шляхом перерозподілу із одних сфер використання в інші без переходу критичних меж, тобто без загрози руйнувань, розрухи у сферах, із яких вилучаються ресурси.
<i>Гава В. Н. [28, с.190]</i>	Фінансовий потенціал – це сукупність фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію і нарощування економічного потенціалу з метою максимізації прибутку.
<i>Давиденко Н. М. [37]</i>	Фінансовий потенціал – це обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат.
<i>А. Г. Костирко [63, с.76]</i>	Фінансовий потенціал характеризує забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання.
<i>Кайгородов О. Г., Хом'яков О. О. [55]</i>	Фінансовий потенціал - це максимально можлива вартість усіх ресурсів підприємства за умови їх функціонування в межах певної організаційної структури.
<i>Онишко С. В. [84]</i>	Фінансовий потенціал відображає не лише наявні фінансові ресурси, а й їхні резерви, котрі можуть бути використані за певних умов.
<i>Паєнко Т. В. [87, с.96]</i>	Фінансовий потенціал – це сукупність фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію і нарощування економічного потенціалу з метою максимізації прибутку.
Продовження таблиці 1.1	
<i>Путятин Ю. О. [94]</i>	Це сукупність фінансових спроможностей і можливостей підприємства.
<i>Свірський В. [101, с.50]</i>	Це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період часу.
<i>С. Н. Петренко [88, с.312]</i>	Фінансовий потенціал – обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, якими воно може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат.
<i>Стецюк П.А.</i>	Фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, з приводу

[105; 80]	яких на підприємстві виникають відповідні організаційно-економічні відносини, які в кінцевому рахунку спрямовані на забезпечення його високоефективного та прибуткового функціонування.
Стецюк П.А. [104]	Фінансовий потенціал за своєю сутністю є ширшим, ніж фінансові ресурси і включає в себе останні.
Т. В. Безбородова [7, с.22]	Фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності; він характеризується можливістю їх залучення для фінансування майбутньої діяльності і певних стратегічних напрямів розвитку підприємства.
Т. О. Загора [49, с.164]	Фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, з приводу яких на підприємстві виникають відповідні організаційно-економічні відносини, які в кінцевому рахунку спрямовані на забезпечення його високоефективного та прибуткового функціонування.
Толстих Н. Т. [109]	Забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання.
Федонін О. С., Рєпіна І. М., Олексюк О. І. [113, с.16]	Фінансовий потенціал - обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів підприємства, що ними воно може розпоряджатися для здійснення поточних і перспективних витрат. Головною складовою фінансового потенціалу є інвестиційний, тобто наявні та приховані можливості підприємства для здійснення простого і розширеного відтворення. Відтворення потенціалу підприємства – це процес безперервного відновлення всіх його складових».
Шумська С. С. [123, с.59]	Фінансовий потенціал - сукупність фінансових ресурсів (що є у наявності та які можуть бути мобілізовані) усіх сфер та ланок фінансової системи, що утворюються за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел, а також коштів і ресурсів із джерел, які з різних причин є недоступними чи незадіяними в межах часового періоду розгляду, що у цілому характеризують фінансові можливості як окремих суб'єктів економіки, так і країни загалом.
ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ «ЯК РЕСУРСНІ МОЖЛИВОСТІ»	
Атаєва А. Г. [4]	Це сукупні фінансові можливості, які перетворюються у фінансові ресурси.
В. В. Ковальов [58]	Це характеристика фінансового положення та фінансових можливостей підприємства.
Продовження таблиці 1.1.	
К. В.Ізмайлова [52, с.99]	Сукупність можливостей підприємства, які визначаються наявністю і організацією використання фінансових ресурсів.
Толпежніков Р. О. [106, с.278]	Сукупність власних і залучених фінансових ресурсів підприємства та можливості системи по їх ефективному управлінню для забезпечення операційної та інвестиційної діяльності та досягнення загальносистемних цілей в умовах нестабільності факторів зовнішнього середовища.
Назаренко А. С. [80, с.28]	Це фінансові можливості підприємства, які формуються за наявності різного роду ресурсів під впливом оточення та внутрішньої структури підприємства та можуть бути реалізовані

	за допомогою діяльності персоналу та системи управління з метою досягнення максимально бажаного фінансового результату.
ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ «ЯК ДЖЕРЕЛО НАРОЩУВАННЯ РЕСУРСІВ»	
<i>М. І. Камлик</i> [56, с.77]	Акцентує увагу на можливостях формування, нарощування та ефективного використання фінансових ресурсів відповідно до внутрішніх та зовнішніх умов для задоволення потреб суб'єктів регіону та забезпечення його соціально-економічного розвитку.
<i>Кунцевич В. О.</i> [70, с.123-124]	Це здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів. Фінансовий потенціал розвитку підприємства - сукупність наявних фінансових ресурсів, можливостей системи щодо їхнього залучення та ефективного управління для досягнення тактичних цілей і стратегічної мети підприємства – максимізації вартості підприємства в довгостроковому періоді.
<i>Р. Манн</i> [73, с.62]	Фінансовий потенціал характеризується можливістю залучення фінансових ресурсів для фінансування майбутньої діяльності певних стратегічних напрямів розвитку підприємства.
<i>Школьник І. О.</i> [121, с.113]	Фінансовий потенціал – здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів.
<i>Яловий Г. К.</i> [124, с.116]	Фінансовий потенціал – спроможність акумулювати фінансові ресурси за допомогою використання наявних дохідних джерел та формування сприятливого інвестиційного клімату завдяки застосуванню відповідних фінансових інструментів з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку відповідної теорії.
РЕЗУЛЬТАТИВНИЙ ПІДХІД	
<i>Бикова В. Г.</i> [11, с.57]	Це рушійна сила, необхідна для переведення сконцентрованих на підприємстві ресурсів із статичного стану в динамічний, що забезпечує максимально ефективну реалізацію цілей та напрямів розвитку підприємства.
<i>Бикова В. Г.</i> [12]	Фінансовий потенціал - це сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності, та можливостей їхнього залучення для фінансування майбутньої діяльності й певних стратегічних напрямів розвитку.
<i>Л. М. Докієнко</i> [40, с.77]	Фінансовий потенціал створює фундамент для трансформації наявного у підприємства ресурсного потенціалу в конкретні результати господарської діяльності підприємства.
Продовження таблиці 1.1	
<i>Т. Б. Кузенко</i> [67, с.125]	Фінансовий потенціал - це відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату.
<i>Фомин П. А., Старовойтов М. К.</i> [114, с.13]	Це відносини, що виникають на підприємстві з приводу досягнення максимально можливого фінансового результату. Також його можна визначити як «...характеристику фінансової незалежності підприємства, його фінансової стійкості і кредитоспроможності».
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД	
<i>Круш П. В., Тихомиров О. М.</i>	Це складова економічного потенціалу підприємства, яка відображає його здатність забезпечувати динамічний розвиток,

[66, с.128]	зростання та задоволення інтересів у коротко- і довгостроковому періодах, отримання запланованих економічних вигід (благ) шляхом трансформації власних та залучених фінансових ресурсів і здібностей у фінансові можливості на основі раціональних управлінських впливів.
Глуценко В. В. [29, с.17]	Фінансовий потенціал характеризує минулу, теперішню і майбутню сукупність показників, які повинні як кількісно (ресурси), так і якісно (результат) визначати розвиток суб'єкта господарювання.

Джерело: складено автором

Узагальнюючи вищевикладене можна констатувати той факт, що на сьогодні зміст фінансового потенціалу остаточно не визначено.

Таким чином, дістало подальшого розвитку поняття фінансового потенціалу, як складової економічного потенціалу підприємства, яка формується за наявності різного роду ресурсів, зокрема енергетичних, та в умовах впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, та яка може бути ефективно реалізована завдяки професійній діяльності персоналу та системи управління, що функціонує на підприємстві задля досягнення максимально можливого фінансового результату і, як наслідок підвищення конкурентноздатності підприємства.

При цьому, історія розвитку поняття «фінансовий потенціал» має наступний вигляд (рис.1.2):

Рисунок 1.2 – Історія розвитку поняття «фінансовий потенціал»

Джерело: складено автором

В даній магістерській роботі дістало подальшого розвитку структурування підходів до визначення фінансового потенціалу, яке на відміну від наявних ресурсного, результативного, комплексного передбачає виділення підходу щодо визначення фінансового потенціалу «як можливостей використання потенціалу наявних фінансових ресурсів», як оборотних активів (перший підхід) та «як можливість - джерело формування фінансових ресурсів (пасив) (другий підхід).

Основою для формування фінансового потенціалу підприємства, як зазначалося вище, є фінансові ресурси, які з'являються на етапі створення підприємства. В той же час фінансові ресурси не слід ототожнювати з грошовими коштами, оскільки, вони є безпосередньо джерелами формування інших активів підприємства. У свою чергу, фінансові ресурси поділяються на власні, залучені та позичені і проявляються у вигляді капіталу підприємства [15].

Власний капітал є власним джерелом [56, с.89]. Структура власного капіталу підприємства наведена на рис.1.3.

При цьому статутний капітал є основною складовою власного капіталу, а також основне джерело формування власних фінансових ресурсів підприємства.

До складу залучених джерел включають різні види кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, а також усі види поточних зобов'язань підприємства. У свою чергу, до позичених джерел фінансування відносять короткострокові та довгострокові кредити банків, а також інші довгострокові фінансові зобов'язання підприємства, що є безпосередньо пов'язані із залученням позикових коштів (окрім кредиту банку), на які нараховуються відсотки. Дані джерела є необхідними при формуванні активів підприємства, а також при здійсненні виробничо-фінансової діяльності з метою отримання прибутку [56, с.105].

Для визначення впливу окремих інструментів фінансового забезпечення як узагальнення, пропонується наступна класифікація складу основних джерел фінансових ресурсів (рис. 1.4).

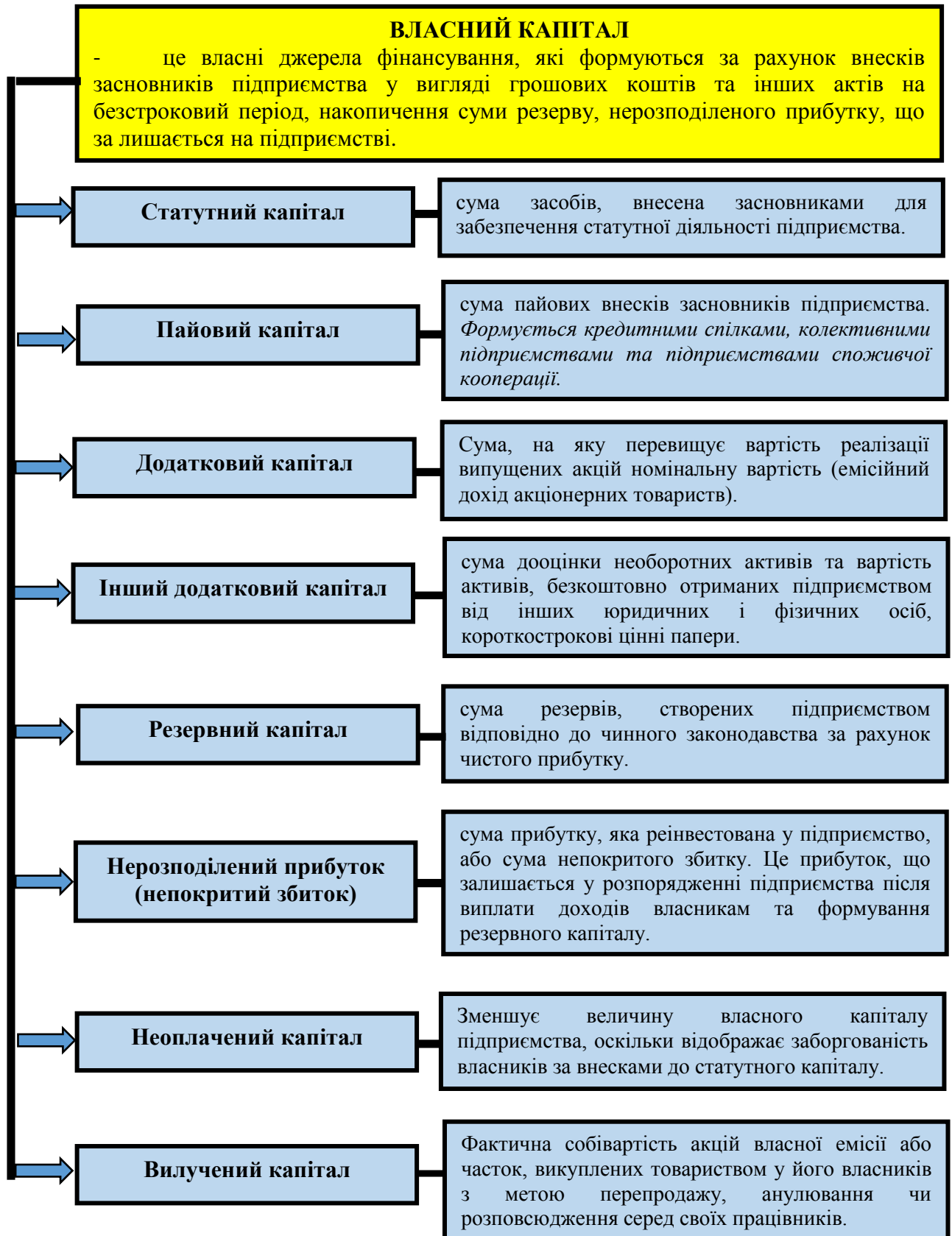

Рисунок 1.3 – Структура власного капіталу

Джерело: складено автором

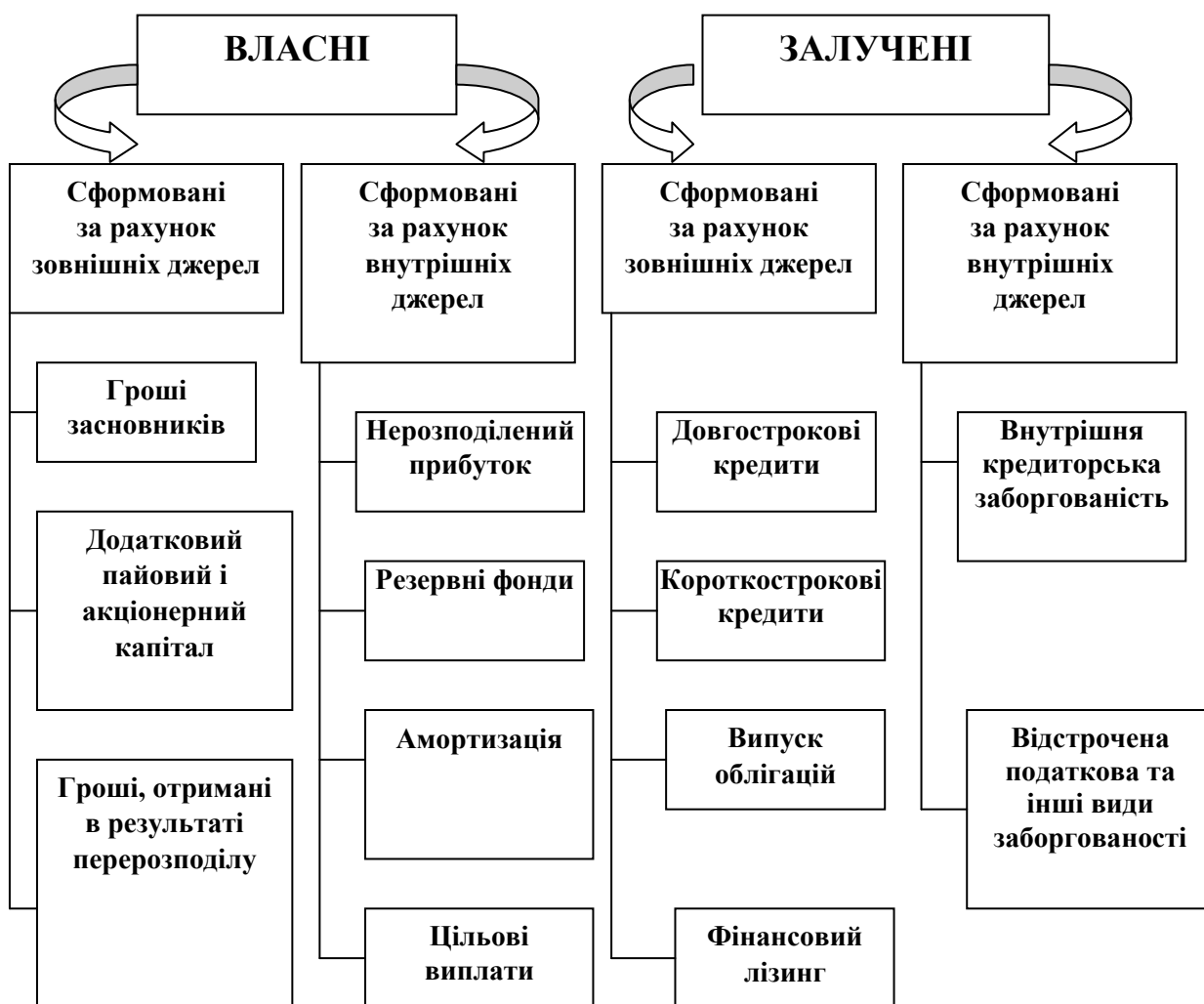

Рисунок 1.4 - Джерела фінансових ресурсів підприємства

Джерело: складено автором

На рисунку 1.4 зображена класифікація основних джерел фінансових ресурсів, які впливають на фінансове забезпечення.

Структура джерел фінансових ресурсів, які використовуються підприємством визначає багато аспектів не тільки фінансової, а й операційної та інвестиційної його діяльності, здійснює активний вплив на кінцеві результати цієї діяльності. Вона впливає на коефіцієнт рентабельності активів і власного капіталу (тобто на рівень економічної та фінансової рентабельності підприємства), визначає систему коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності (тобто рівень основних фінансових ризиків) і остаточно формує співвідношення в ступенях прибутковості та ризику в процесі розвитку підприємства.

Можливість залучати фінансові ресурси з різних джерел, в тому числі на фінансовому ринку, дає можливість підприємству відносно вільно маневрувати структурою цих ресурсів, вибираючи оптимальні їх комбінації. Однак є певні чинники, які впливають на обсяг і структуру фінансових ресурсів підприємства. До них належать: форма власності та організаційно-правових форм підприємства (так, наприклад, державні підприємства багато в чому залежать від складу і обсягу державних фінансових ресурсів як додаткового джерела формування капіталу), галузева приналежність підприємства, мета і завдання фінансово-господарської діяльності на певному проміжку часу, внутрішня фінансова політика підприємства тощо.

Сутність фінансового потенціалу полягає насамперед не так у наявності фінансових ресурсів у конкретний проміжок часу, як у здатності підприємства формувати та відтворювати необхідні активи в повному обсязі з мінімальними витратами та у стислі терміни. Від рівня фінансового потенціалу безпосередньо залежить рівень конкурентоспроможності підприємства - здатності підприємства конкурувати на ринках з виробниками й продавцями аналогічних товарів за допомогою забезпечення більш високої якості, доступних цін, створення зручних умов для покупців, споживачів [15].

Проте за великого об'єму фінансових ресурсів і за відсутності можливостей виробничого, організаційного та маркетингового потенціалу, а також відсутності можливості ефективного використання кадрових ресурсів, фінансовий потенціал не може бути ефективно реалізований, оскільки підприємство не може використовувати наявні фінансові ресурси для досягнення визначених цілей. Це свідчить про те, що всі складові економічного потенціалу діють в системі і мають бути збалансованими, для забезпечення ефективної діяльності підприємства та належного рівня конкурентоспроможності [15].

У цілому фінансовий потенціал як економічна категорія характеризується наступними специфічними ознаками [83, с.8]:

- 1) має аналоги в інших науках;
- 2) відображає об'єктивно існуючі відносини різних економічних суб'єктів щодо формування, розподілу і використання фінансових ресурсів з огляду на існуючі для них фінансові можливості;
- 3) постійно розвивається, тобто розширює свої межі в результаті урізноманітнення видів фінансових ресурсів та появи нових фінансових можливостей, зокрема під впливом інформаційних технологій.

Фактори, які обумовлюють розвиток елементів фінансового потенціалу та впливають на їх збалансованість і ефективність використання, можна поділити на дві групи – зовнішні і внутрішні (рис. 1.5).

Рисунок 1.5 - Фактори, що впливають на фінансовий потенціал підприємства

Джерело: складено автором на підставі [71, с.164]

При цьому слід зазначити, що вплив зовнішніх факторів визначається обмежувальними та стимулюючими заходами: податковими ставками,

процентними ставками, законодавчими, етнічними, суспільними нормами, тиском політичних сил тощо [71, с.164].

Зовнішні фактори несуть в собі низку проблем управління фінансовим потенціалом підприємства: можливість втрати чи недоотримання доходів підприємством в результаті зміни економічної ситуації та політичної нестабільності в країні; втрата підприємством ліквідності та платоспроможності внаслідок падіння курсу валют; нездатність господарюючого суб'єкта здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями внаслідок зміни фіскальної політики держави; неможливість реалізації раніше випущеної продукції через значні зміни кон'юнктури ринків в результаті появи товарів, що дотуються державою [71, с.164-165].

Внутрішні фактори, в свою чергу, обумовлюють наступні проблеми управління фінансовим потенціалом: прорахунки у виробничій, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства (і, як наслідок, втрата доходів), в результаті неорганізованої та неефективної системи управління суб'єктом господарювання; простої у виробництві, викликані невиправданим вибором підприємств-постачальників; відсутність оборотних засобів, що зумовлює збої в реалізації продукції, що випускається; зниження фінансових можливостей підприємства внаслідок нераціональної структури капіталу через надмірне залучення кредитних ресурсів та нездатності вчасно погашати зобов'язання за ними тощо [71, с.165].

На підставі вищевикладеного, вважаю, що саме фінансовий потенціал є основою всіх інших видів потенціалу, зокрема, ресурсного потенціалу та його енергетичної складової. Оскільки, фінансовий потенціал підприємства характеризує минуле, теперішнє і майбутнє сукупністю економічних показників, які повинні як кількісно (ресурси), так і якісно (результат) визначити розвиток підприємства (суб'єкта господарювання).

Фінансовий потенціал, як і інші складові економічного потенціалу має такі риси (рис.1.6).

Рисунок 1.6 - Риси фінансового потенціалу

Джерело складено автором на основі [63]

1.2. Процес управління фінансовим потенціалом підприємства

З метою найбільш глибокого дослідження управління фінансовим потенціалом необхідно здійснити аналіз сутності цього терміну. Багатьма науковцями-економістами вивчалось трактування поняття «управління фінансовим потенціалом». За результатами аналізу науково-економічної літератури було узагальнено наукові підходи до визначення термінології «управління фінансовим потенціалом» (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 - Наукові трактування поняття «управління фінансовим потенціалом»

Автор	Трактування поняття «управління фінансовим потенціалом»
<i>Г. В. Корнійчук [62]</i>	Цілеспрямована та керована система організаційних, економічних, нормативних, управлінських та регулюючих дій, способів, технологій та інструментів, які активно впливають на процеси формування (залучення), акумулювання та розподілу фінансових ресурсів за окремими видами діяльності й напрямками їх використання, а також трансформації їх в інші види економічних ресурсів для забезпечення ними виробничих, інвестиційних, соціальних та інших потреб підприємства.
<i>О. Є. Гудзь [35]</i>	Спрямоване на забезпечення систематизованого надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, адже використання рівня фінансового потенціалу – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства.
<i>Р. О. Толпежніков [108]</i>	Є інтегрованим набором управлінських функцій, основними із яких є планування, організація, практичне керівництво та контроль за досягненням результатів з подальшим коригуванням у разі необхідності, нерозривно пов'язане з затвердженими стратегічними цілями господарюючого суб'єкта, доступом на ринки капіталу і якістю діючої системи менеджменту.
<i>Т. Ю. Назарова [81]</i>	Процес розробки фінансової стратегії управління, що забезпечує підготовку, оцінку і реалізацію програми стратегічного фінансового розвитку промислового підприємства, ґрунтується на використанні механізмів та інструментів фінансового менеджменту.
<i>О. В. Астапова [3]</i>	Пов'язане із затвердженими стратегічними цілями господарюючого суб'єкта, доступом на ринки капіталу і якістю діючої системи менеджменту.

Джерело: складено автором

Теоретична модель управління фінансовим потенціалом підприємства наведена на рис.1.7

Фінансовий потенціал підприємства – здатність фінансової служби підприємства створювати достатній обсяг ресурсів для забезпечення своєї операційної та інвестиційної діяльності за принципом їх збалансованості, ефективного використання.

Фактори формування та використання потенціалу:

- достатність обсягів фінансових ресурсів;
- раціональна структура їх залучення та розподілу;
- ефективність фінансового менеджменту;
- зовнішнє середовище;
- внутрішні можливості розвитку виробничого, операційного та маркетингового потенціалу;
- використання стратегічних переваг.

Структура потенціалу:

- потенціал наявних власних фінансових ресурсів;
- потенціал поточних (операційних) та інвестиційних відносин;
- невикористані резерви та можливості залучення фінансових ресурсів;
- пропорції розподілу фінансових ресурсів.

Індикатори використання потенціалу:

- забезпечення рентабельності операційної діяльності;
- рівень ділової активності;
- забезпечення інвестиційної привабливості;
- оптимізація структури капіталу;
- забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності;
- співвідношення ресурсів на оперативну діяльність та інвестиції.

Моделі та методи управління потенціалом:

- ієрархічні та мережеві моделі управління стратегічним, тактичним і оперативним фінансовим потенціалом;
- довгострокове планування та аналіз фінансового потенціалу на основі достовірної фінансової звітності та прогнозування господарської діяльності;
- короткострокове бюджетне управління фінансовим потенціалом підприємства.

Моделі оцінювання потенціалу:

- deskриптивні, або моделі описового характеру:
 - система звітних балансів;
 - вертикальний і горизонтальний аналіз звітності;
 - коефіцієнтний і трендовий аналіз;
- предикативні, або моделі прогностичного характеру:
 - аналіз беззбитковості;
 - прогностичні фінансові звіти;
 - моделі динамічного та ситуаційного аналізу;
 - графоаналітичні моделі оцінювання фінансового потенціалу;
 - нормативні моделі, які передбачають порівняння фактичних і нормативних значень показників;
 - моделі забезпечення фінансування розвитку підприємства.

Рисунок 1.7 - Теоретична модель управління фінансовим потенціалом підприємства

Джерело: складено автором на основі [24]

Актуальним стає питання підвищення ефективності управління формуванням фінансового потенціалу, зокрема, фінансових ресурсів.

Процес управління формуванням фінансових ресурсів включає ряд етапів, які слід розглянути більш детально.

Перший етап. Аналіз ефективності формування фінансових ресурсів в попередньому періоді. Даний етап зводиться до виявлення резервів підвищення ефективності в управлінні формуванням фінансових ресурсів у попередньому періоді, тобто того, чи була досягнута головна мета застосування комерційного розрахунку - максимальний прибуток при мінімальній вартості фінансових ресурсів та мінімально можливого ризику. Через те, що даний процес є складовою контролінгу, при аналізі використовується його специфічні методи - аналіз фінансових показників структури фінансового капіталу, ефективності, їх факторний аналіз, вартісний аналіз витрат капіталу, собівартості, від якої залежить величина прибутку, бенч-маркінг, який дозволяє порівняти розраховані показники з відповідними середніми показниками конкурентів, галузі, нормативними показниками, SWOT-аналіз - виявлення сильних та слабких місць в побудові структури фінансового капіталу, в управлінні ризиками, оборотним капіталом, використанні фінансових ресурсів підприємства.

Другий етап. Постановка стратегічних і тактичних завдань на плановий період. Цей етап полягає у визначенні шляхів використання резервів, виявлених на попередньому етапі і втілення їх в стратегічні завдання і поточні завдання щодо оптимізації фінансового капіталу, вибору джерел формування фінансових ресурсів, управління ризиками.

Третій етап. Визначення потреби у фінансових ресурсах. Даний етап полягає у визначенні грошового еквівалента потреби підприємства в грошових і матеріальних засобах, необхідних для виконання поставлених цілей і забезпечення фінансової рівноваги.

Щоб покрити додаткову потребу в фінансових ресурсах, використовують зовнішні джерела формування фінансових ресурсів. Однак, при цьому змінюється структура фінансового капіталу, з метою визначення оптимальної структури фінансових ресурсів.

Четвертий етап. Оптимізація структури фінансових ресурсів. Серед багатьох аспектів формування фінансових ресурсів це є найскладнішим і найважливішим. Звичайно, збільшення власних фінансових ресурсів дозволяє підтримувати високу фінансову стійкість, але існують об'єктивні причини, які викликають потребу в додаткових фінансових ресурсах, які покриваються за рахунок позичкового капіталу.

Перш за все, ефективність використання фінансових ресурсів залежить від розміру прибутку і чим більша норма прибутку на вкладені фінансові ресурси, тим менша вартість залученого капіталу.

Звичайно, підприємства комбінують різні джерела фінансування і тому вони повинні формувати структури фінансових ресурсів з найменшою середньозваженою вартістю капіталу.

П'ятий етап. Вибір джерел фінансових ресурсів в розрізі окремих видів фінансових ресурсів. Цей етап дуже трудомісткий і включає в себе вибір джерел по ряду критеріїв, відповідність їх цілям підприємства, термінів, на які кошти заморожуються в активах, вартість залучення, умови залучення.

Шостий етап. Управління ризиками, які виникають в процесі формування фінансових ресурсів. При формуванні фінансових ресурсів визначаються кінцеві результати діяльності підприємства, на які впливають крім фінансового, виробничий і комерційний ризики. Виробничий ризик пов'язаний з можливістю збоїв в матеріально-технічному постачанні, ризиком зростання цін на сировину, невиконанням виробничої програми. Комерційний ризик обумовлений невизначеністю попиту, неплатоспроможністю контрагентів; фінансовий - платоспроможністю підприємства, ризиком зміни процентної ставки, ймовірністю зниження інвестиційної привабливості.

Визначення певного виду ризику полягає у встановленні випадків і визначенні результату - рівня його прогнозованості. Далі, за найбільш вірогідними несприятливими випадками визначається рівень втрат, і визначається до якої зони підприємницького ризику вони належать.

Якщо всі втрати знаходяться в межах прибутку, то ризик вважається допустимим, якщо втрати в межах виручки від реалізації - ризик є критичним. Якщо втрати більше виручки від реалізації - ризик катастрофічний і може привести до ліквідації підприємства.

Сьомий етап. Складання фінансового плану.

Цей етап полягає в зведенні планових виробничих і маркетингових показників із запланованими обсягами фінансових ресурсів, джерелами їх формування на основі певної структури капіталу, допустимого рівня ризику і відображенні їх в різних видах фінансового плану.

Восьмий етап. Практичні дії з залучення джерел фінансових ресурсів.

Цей етап здійснюється окремо по кожному джерелу фінансування в процесі формування власного і позикового капіталу. В умовах дії принципів самофінансування, саморегулювання, самоокупності та матеріальної відповідальності особливо важливе значення має залучення позикового капіталу за найменшою вартістю і при мінімально допустимому ризику з метою досягнення максимального прибутку.

Виконання цієї умови відбувається в процесі управління формуванням фінансових ресурсів, який включає ряд етапів - від виявлення резервів підвищення ефективності формування фінансових ресурсів до практичних дій по залученню коштів. Серцевина цього процесу - оптимізація структури фінансових ресурсів. Її проводять за багатьма критеріями з метою забезпечення фінансової рівноваги підприємства при високій рентабельності капіталу. Серед них - вартість капіталу, який впливає на норму прибутку: ефект фінансового левериджу, тобто ефективність залучення позикового капіталу з точки зору впливу на рентабельність власного капіталу через податкову економію і перевищення економічною рентабельністю активів плати за банківський кредит, оптимальний рівень фінансового ризику; вплив збільшення позичкового капіталу на рентабельність активів безпосередньо, вид галузі, в якій працює підприємство, правила фінансування, запас фінансової міцності, рівень кредитоспроможності.

Загалом факторами, що формують фінансовий потенціал є [32]:

- фінансова стійкість підприємства;
- здатність точно і своєчасно здійснювати свої фінансові зобов'язання;
- інвестиційні можливості підприємства;
- можливість залучення додаткових фінансових ресурсів;
- ефективність використання капіталу (власного і позикового);
- ефективність управління активами;
- використовувана політика в галузі управління ризиками.

Існує цілий перелік завдань управління фінансовим потенціалом підприємства. На погляд Хринюка О.С., Бови В.А., їх необхідно краще структурувати, виділивши дві групи: ті, що безпосередньо ним вирішуються, та ті, що можуть бути досягнуті з його допомогою [115].

До першої групи можна віднести [115]:

- мобілізацію фінансових ресурсів;
- контроль за раціональним, цільовим та ефективним використанням фактичного обсягу фінансових ресурсів підприємства;
- забезпечення нормального виробничого циклу;
- своєчасне виконання зобов'язань перед фінансово-кредитними установами, бюджетом та державними цільовими фондами, перед постачальниками, а також працівниками підприємства;
- пошук шляхів нарощення фінансового потенціалу.

До другої групи віднесено [115]:

- пошук напрямків максимізації прибутку підприємства;
- підвищення рентабельності підприємства;
- підвищення фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності підприємства.

За таких умов, головним завданням управління фінансовим потенціалом підприємства є оптимізація фінансових ресурсів із метою максимального збільшення позитивного фінансового результату. Тому виникає об'єктивна потреба в розробленні механізму управління фінансовим потенціалом

промислових підприємств, спрямованого на формування стратегічного вектора стійкого розвитку [2, с.253]

З метою дослідження та розроблення механізму управління фінансовим потенціалом підприємства спочатку визначимо складові механізму управління підприємством (рис.1.8).

Рисунок 1.8 – Механізм управління підприємством

Досліджуючи специфічну сутність механізму управління підприємством, можливо виділити такі притаманні йому складові (структурні елементи) [82, с.128]:

1) організаційний елемент, який характеризує форму взаємозв'язків, відносну зіставленість обсягів, якості, підпорядкованості параметрів системи на тому чи іншому рівні управління, тобто адміністративні, ієрархічні відносини управління. Організаційна складова механізму покликана визначати роль і взаємозв'язки кожної виробничої ланки, його задачі, функції, методи і способи функціонування;

2) економічний елемент, який характеризує внутрішню суть та якість взаємозв'язків, можливості, пропорційність параметрів витрачання ресурсів, висвітлює проблеми функціонування та розвитку підприємства й забезпечує певні кінцеві результати виробництва. Це ринкові, комерційні складові механізму, які сприяють розширенню виробництва, більш ефективному використанню ресурсів та потенціалу підприємства;

3) соціальний елемент - характер зовнішніх та внутрішніх зав'язків, який є критерієм доцільності будь-яких управлінських рішень, внутрішнім стимулом, що спонукає до конкурентної боротьби, активного реагування та адаптації до зміни середовища, фактором впливу на всі інші підсистеми підприємства. Соціальна складова механізму повинна забезпечити взаємодію суспільних, колективних і індивідуальних інтересів;

4) політичний елемент, який забезпечує комунікаційність і здатність зберігати потрібні умови для внутрішнього розвитку незалежно від внутрішніх та зовнішніх негараздів, забезпечувати заданий режим функціонування шляхом налагоджування раціональних організаційних зав'язків із зовнішнім середовищем, вибору партнерів, каналів товароруку, формування попиту та споживання.

Враховуючи вищезазначене можна побудувати механізм управління фінансовим потенціалом підприємства (рис.1.9).

Таким чином, на рисунку 1.9 уточнено склад механізму управління фінансовим потенціалом, коли через застосування комплексного та результативного підходів уточнено його внутрішні групи елементів, що на відміну від існуючого підходу з включенням в його склад фінансових методів, фінансових важелів, фінансових інструментів та забезпечення, передбачає втілення як окремих блоків елементів спеціальних та загальних методів управління, а також показників ефективності управління.

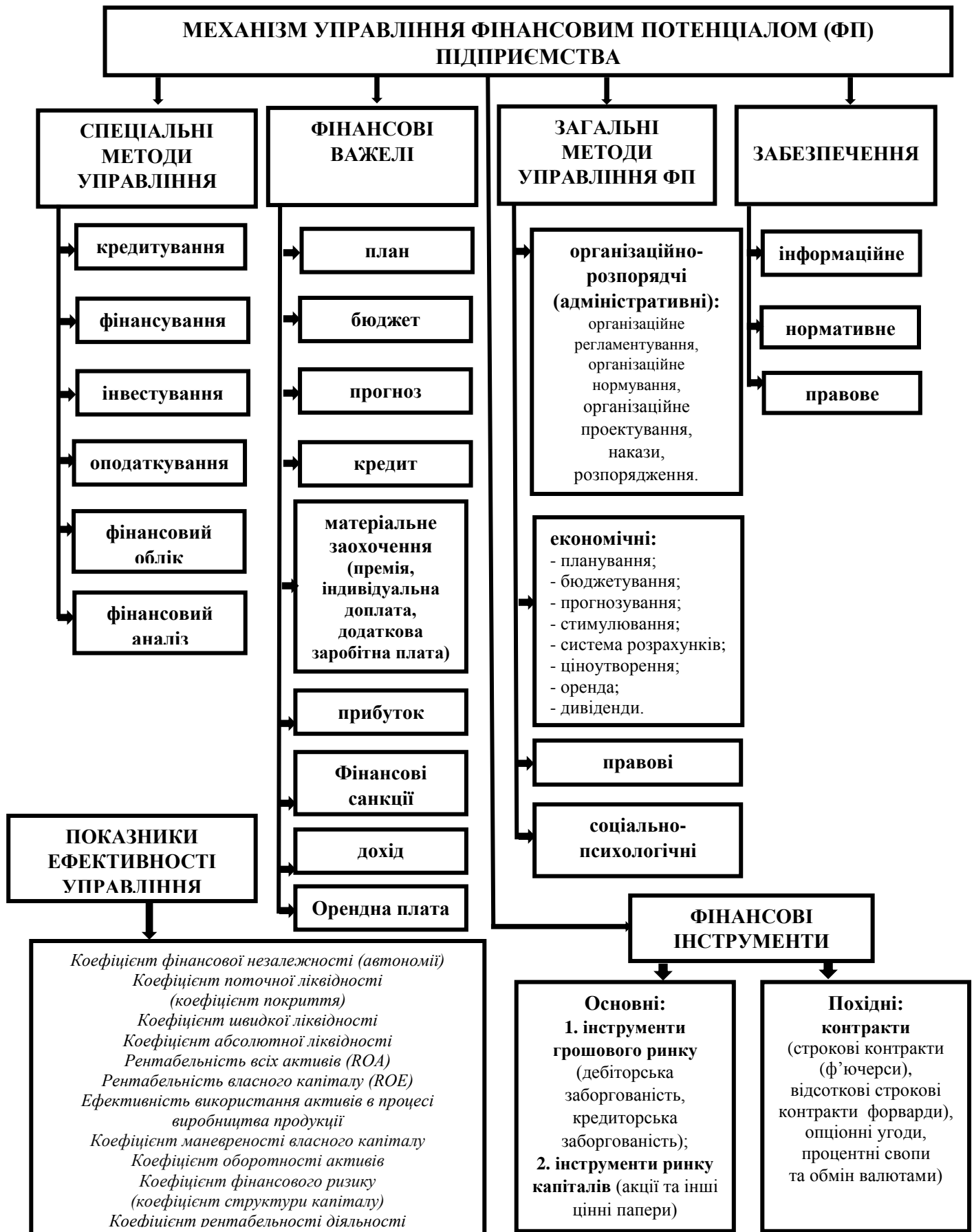

Рисунок 1.9 - Механізм управління фінансовим потенціалом підприємства

Джерело: створено автором

1.3. Система показників для оцінки фінансового потенціалу підприємства

На даний час відсутня єдина методика здійснення аналізу та діагностики фінансового потенціалу підприємства.

За результатами аналізу існуючих на сьогодні підходів до визначення оцінки фінансового потенціалу підприємства, необхідно звернути увагу на той факт, що переважно всі вони ґрунтуються на здійсненні оцінки лише окремих фінансових показників, та при цьому не мають на меті здійснити комплексну оцінку фінансового потенціалу підприємства.

Оцінюючи переваги і недоліки різноманітних методик дослідження (аналізу, діагностики, моніторингу) фінансового потенціалу підприємства, виявлено, що використання окремого методичного підходу недостатньо, оскільки, широкий спектр якісних та кількісних факторів, що впливають на рівень фінансового потенціалу, варіюється залежно від галузі, виду діяльності, організаційно-правової форми підприємства, тривалості фінансового та операційного циклів тощо. Це зумовлює необхідність формування індивідуального комплексного підходу до дослідження фінансового потенціалу підприємства в умовах невизначеності навколишнього середовища функціонування та відповідного методичного інструментарію, вагоме місце в якому повинні посідати економіко-математичні методи і моделі [79, с.218].

Важливим аспектом управління фінансовим потенціалом є вибір підходів до його реалізації. Управління фінансовим потенціалом базується на використанні сукупності наступних наукових підходів [76] (рис.1.10).

Враховуючи сутність і своєрідність побудови приведених підходів до управління фінансовим потенціалом підприємства, визначено, що вони знаходяться у нерозривному зв'язку та взаємозалежності, адже формування одного тісно пов'язане з процесами створення інших [76].

Рисунок 1.10 - Наукові підходи до управління фінансовим потенціалом

Джерело: складено автором на основі [76]

Отже, комбінування розглянутих підходів до управління фінансовим потенціалом підприємства повинне базуватися на врахуванні багатогранних концептуальних аспектів, мати комплексний характер, що, відповідно, складатиме міцний базис для оцінки фактичного рівня фінансового потенціалу на підприємстві, ефективності його використання та розроблення стратегій розвитку [76].

Тільки на основі комплексного аналізу фінансового потенціалу й оцінки його параметрів є можливим виявлення резервів покращення діяльності підприємства та формування напрямів розвитку відповідно до ринкових змін [95, с.50].

Під оцінкою фінансового потенціалу підприємства слід розуміти визначення величини фінансових ресурсів і можливостей, якими володіє і розпоряджається підприємство, а також економічний результат їх ефективного використання. Оцінка фінансового потенціалу підприємства дозволяє виявити найбільш значні проблеми у фінансовій діяльності підприємства, встановити причини їх виникнення, визначити напрями покращення фінансових результатів і забезпечити стабільність, конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість організації. Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства повинна бути простою, але дозволяти отримувати максимально якісну інформацію про його поточний стан [36, с.91].

Сучасні концепції дослідження фінансового потенціалу підприємства застосовують певні моделі або сукупність моделей та методик. Зокрема, В. О. Кунцевич, проаналізувавши методичну основу діагностики фінансового потенціалу підприємства, виділив такі методи: метод застосування інтегральної (факторної) моделі; метод експертних оцінок фінансових коефіцієнтів або фінансових індикаторів; комбінований метод. Автор зауважив, що найефективнішим методом дослідження фінансового потенціалу підприємства є комбінований. Він поєднує детерміновані математичні залежності між індикаторами та факторами, а також враховує вплив зовнішнього та внутрішнього середовищ і рівень менеджменту на підприємстві. [36, с.91].

Науковці А. В. Мед, М. Е. Шухман до методів оцінки фінансового потенціалу відносять [77]:

- горизонтальний аналіз, який полягає в побудові однієї з декількох аналітичних таблиць, у яких абсолютні показники доповнюються відносними

темпами зростання. Цінність результатів горизонтального аналізу істотно знижується в умовах інфляції.

- вертикальний аналіз - показує структуру засобів підприємства і їх джерел.
- коефіцієнтний аналіз - інтегральна рейтингова оцінка ФПП, обчислення основних коефіцієнтів (коефіцієнт фінансової незалежності, загальної ліквідності, самофінансування та ін.)
- експрес-аналіз - поточний аналіз на основі основних показників.

Горизонтальний і вертикальний аналіз взаємодоповнюють один одного. Тому, на практиці нерідко будують аналітичні таблиці, що характеризують як структуру звітної бухгалтерської форми, так і динаміку окремих її показників. Аналіз, здійснений за допомогою коефіцієнтів, дозволяє оцінювати як поточне, так і в деякій мірі перспективне майнове і фінансове становище підприємства. Важливість експрес-аналізу обумовлена тим, що не завжди у користувача є можливість або потреба, провести всебічний, детальний, поглиблений економічний аналіз. Часто виникає необхідність саме в оперативній, оглядовій оцінці фінансового стану. Тому в процесі управління поточною діяльністю підприємств велика роль відводиться експрес-аналізу, що дозволяє швидко і своєчасно отримати основну інформацію, необхідну для оперативного управління [77].

За результатами аналізу, здійсненого дослідження різних підходів до оцінки фінансового потенціалу, вважаю, що більш за все відповідає сформованим принципам та цілям методика оцінки фінансового потенціалу підприємства, яка запропонована П. А. Фомінім та М. К. Старовойтовим, які пропонують комбінований підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства, згідно з яким здійснення оцінки фінансового потенціалу підприємства відбувається за наступними етапами [114]:

1. Визначення рівня ФПП та їх характеристика (високий, середній, низький). Характеристика рівнів ФПП, наведена в таблиці 1.3.

2. Оцінка ФПП за фінансовими показниками. На даному етапі пропонується провести експрес-аналіз основних показників, що

характеризують ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Ураховуючи різноманіття фінансових процесів, множинність фінансових показників, різницю в рівні їх критичних оцінок, ступінь їх відхилень від фактичних значень, що складається та виникаючи при цьому складності в оцінці фінансової стійкості організації, Фоміним П. А. та Старовойтовим М. К. рекомендується проводити інтегральну рейтингову оцінку ФПП.

Даний вид оцінки включає в себе підготовчий і розрахунковий етапи.

Підготовчий етап передбачає розробку системи фінансових показників, за якими буде проводитися оцінка, а також визначення порогових значень показників з метою віднесення їх до того чи іншого рівня ФПП.

3. Оцінка ФПП за критерієм «можливість залучення додаткового капіталу».

Можливість забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на розширення економічного потенціалу підприємства, залежить від інвестиційної привабливості підприємства, що представляє собою систему економічних відносин між суб'єктами господарювання з приводу ефективного розвитку бізнесу та підтримки конкурентоспроможності за рахунок внутрішніх і зовнішніх інвестиційних джерел. Отже, рівень ФПП за критерієм «можливість залучення додаткового капіталу» також буде визначатися ступенем привабливості підприємства для потенційного інвестора.

4. Оцінка ФПП за критерієм «наявність ефективної системи управління фінансами». Під ефективною системою управління фінансами авторами розуміється технологія складання скоординованого за всіма підрозділами або функціями плану роботи організації, що базується на комплексному аналізі прогнозів зміни зовнішніх і внутрішніх параметрів і отриманні за допомогою розрахунку економічних і фінансових індикаторів діяльності підприємства, а також механізми оперативно-тактичного

управління, які забезпечують вирішення виникаючих проблем і досягнення заданих цілей (обсягів виробництва, прибутку, інвестицій) з мінімальними відхиленнями (не більше 20%).

Даний вид оцінки проводиться експертним шляхом і передбачає віднесення підприємства до того чи іншого рівня ФПП за наступним принципом:

- високий рівень ФПП - наявність на підприємстві системи бюджетного планування;
- середній рівень ФПП - наявність на підприємстві системи планових звітів;
- низький рівень ФПП - наявність на підприємстві системи планування коефіцієнтним методом.

5. Комплексна оцінку ФПП, яку рекомендується проводити експертним шляхом на підставі значущості кожної складової.

Таблиця 1.3 - Характеристика рівнів фінансового потенціалу підприємства (ФПП)

Рівень ФПП	Коротка характеристика
Високий рівень ФПП	Діяльність підприємства прибуткова. Фінансове положення стабільне.
Середній рівень ФПП	Діяльність підприємства прибуткова, однак, фінансова стабільність багато в чому залежить від змін, як в внутрішньому, так і в зовнішньому середовищі.
Низький рівень ФПП	Підприємство фінансово нестабільне.

В науковій літературі та на практиці більшість дослідників для визначення рівня фінансового потенціалу підприємства пропонують здійснювати експрес-аналіз основних показників, які характеризують ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість підприємства порівняно з пороговими значеннями. В таблиці 1.4 наведена рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства (ФПП) за фінансовими показниками.

Таблиця 1.4 - Рейтингова оцінка ФПП за фінансовими показниками

Найменування показника	Високий рівень ФПП	Середній рівень ФПП	Низький рівень ФПП
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	> 0.5	0.3 - 0.5	< 0.3
2. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	> 2.0	1.0 - 2.0	< 1.0
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0.8	0.4 - 0.8	< 0.4
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0.2	0.1 - 0.2	< 0.1
5. Рентабельність всіх активів	> 10%	5% - 10%	< 5%
6. Рентабельність власного капіталу	> 15%	10% - 15%	< 10%
7. Ефективність використання активів для виробництва продукції	> 1.6	1.0 - 1.6	< 1.0
8. Частка позикових засобів у загальній сумі джерел	<0.5	0.7 - 0.5	>0.7
9. Частка вільних від зобов'язань активів, що знаходяться в мобільній формі (коефіцієнт маневреності власного капіталу)	>0.26	0.1 - 0.26	<0.1
10. Доля накопиченого капіталу	>0.1	0.05 - 0.1	<0.05
11. Коефіцієнт фінансового ризику	≤ 1		

Джерело складено автором на основі [57, 77, 75, 108, 114]

Надалі, для здійснення оцінки фінансового потенціалу підприємства необхідно виділити елементи, які його формують (рис. 1.10).

Наступним кроком є здійснення оцінки кожного з елементів фінансового потенціалу з метою оцінки фінансового потенціалу підприємства взагалі.

Для оцінювання фінансового потенціалу пропонується логічна послідовність операцій, які узагальнено згруповано в етапи спостереження, групування та аналізу (рис.1.12). [75].

Отже, методика оцінювання управління фінансовим потенціалом повинна базуватися не на оцінюванні існуючих та прогнозованих фінансових результатів підприємства та суми залучених кредитів, а на оцінюванні фінансових результатів від реалізації всіх видів планів підприємства (інвестиційного, виробничого, маркетингового, плану перепідготовки кадрів тощо). [20, с.144]

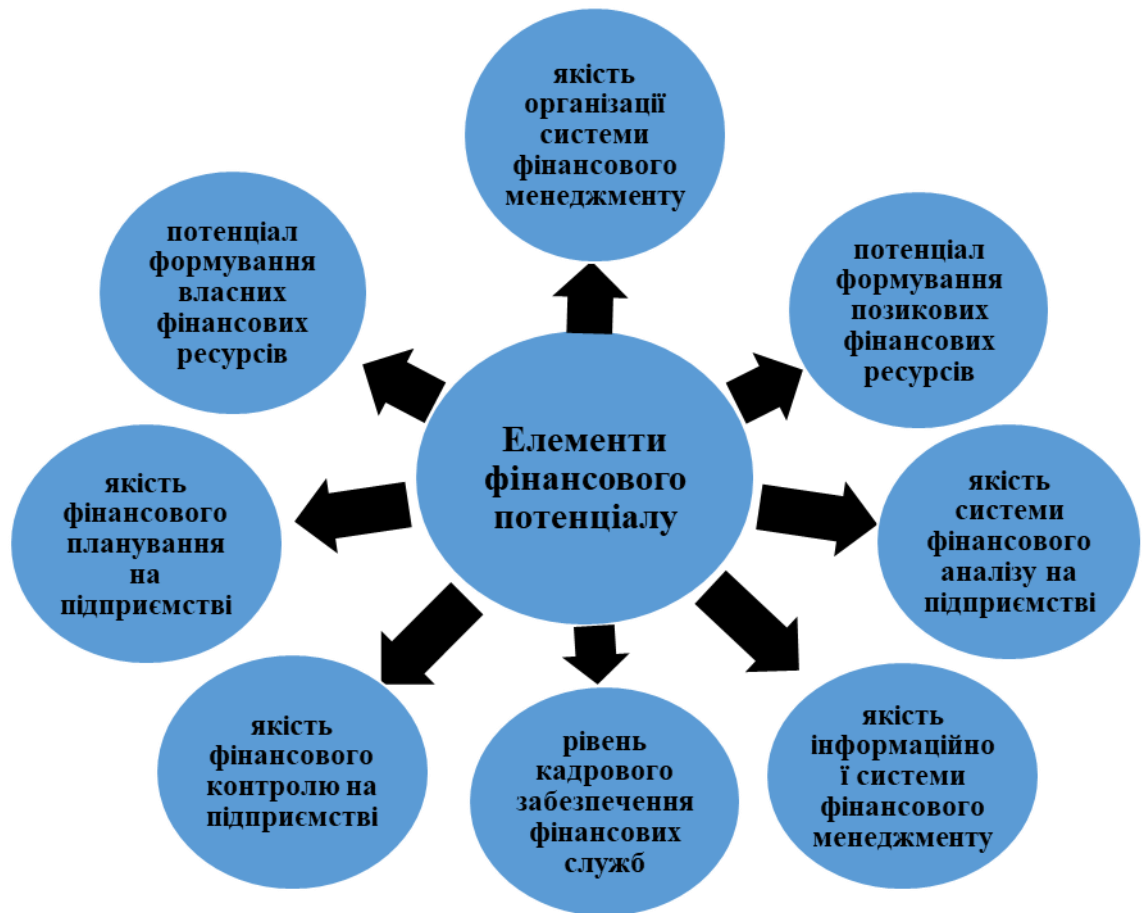

Рисунок 1.11 - Елементи фінансового потенціалу підприємства

На даному етапі становлення та розвитку економіки України існує потреба у формуванні ефективного інструментарію оцінки фінансового потенціалу на основі оцінювання[20, с.144]:

- наявності фінансових ресурсів підприємства;
- можливості залучення капіталу та ефективного управління фінансовими ресурсами.

Фінансовими ресурсами підприємства є власні кошти (прибуток, амортизація, статутний капітал, резервний фонд, додатковий капітал, виручка від реалізації активів) та позичені кошти (кредити, облігаційні позики). Отже, наявний стан фінансових ресурсів слід розглядати як суму власних та позичених коштів [20, с.144].

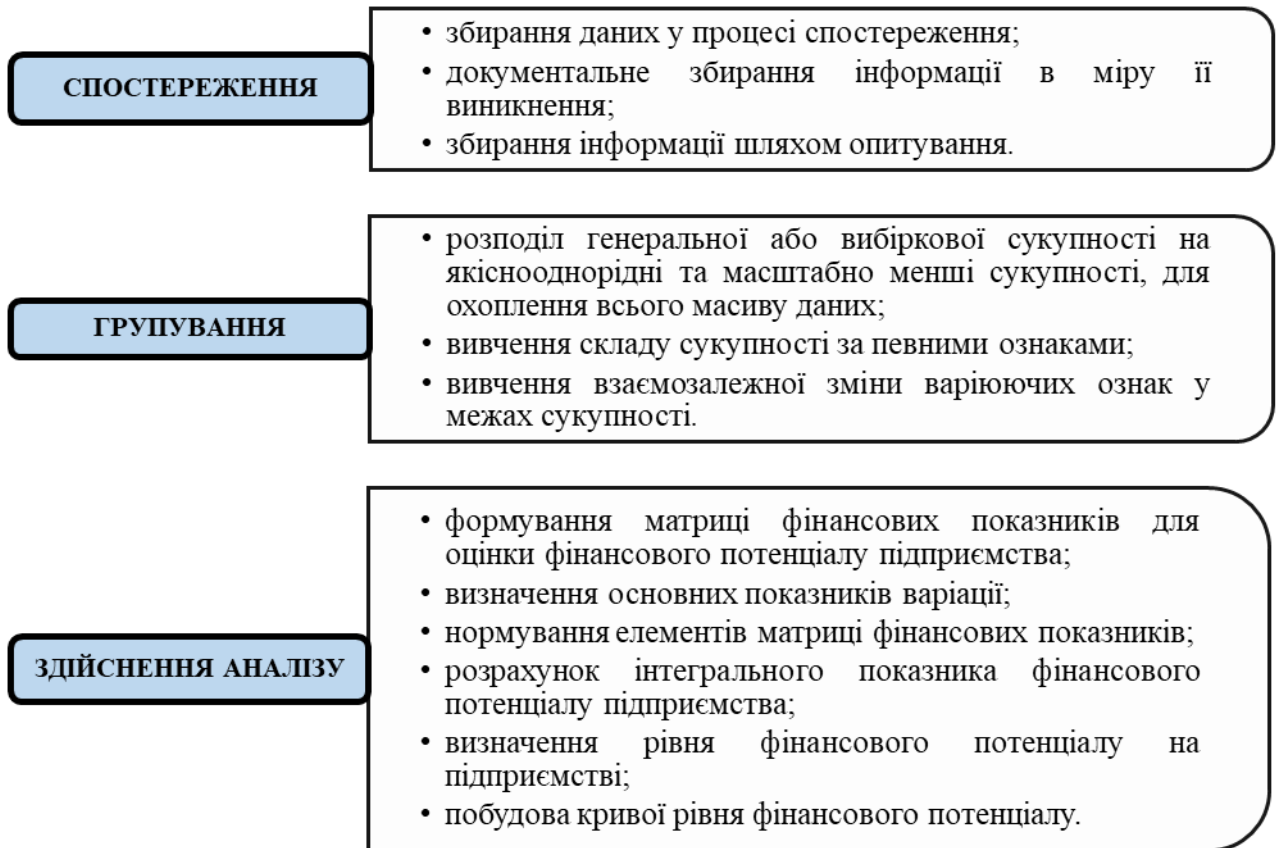

Рисунок 1.12 - Схема дій при оцінці управління фінансовим потенціалом підприємства

Джерело: складено автором на підставі [75]

Потенційні фінансові можливості - це додаткові фінансові надходження, які виникають у підприємства в результаті ефективного використання матеріальних, інформаційних, трудових та інтелектуальних можливостей, зростання іміджу, підвищення кредитоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства [20, с.145].

Узагальненим індикатором ефективного використання всіх видів ресурсів є економія витрат, індикатором зростання іміджу - приріст ринкової вартості підприємства та зниження ставки облігаційної позики, індикатором підвищення кредитоспроможності - зниження величини банківської кредитної ставки, індикатором зростання інвестиційної привабливості -

приріст ринкової вартості та можливості зростання статутного капіталу [20, с.145].

Кожний із індикаторів зростання можливостей залучення додаткових фінансових ресурсів в методиці оцінювання фінансового потенціалу реалізується через кінцеві фінансові показники. Сума наявних фінансових ресурсів - це той обсяг коштів, який забезпечує поточні потреби підприємства. Можливі фінансові ресурси - це обсяг додаткових коштів, які підприємство може залучити в результаті реалізації організаційно-технічних, економічних змін та використання переваг ринкового середовища. Методика розрахунку рівня управління фінансовим потенціалом підприємства представлена у таблиці 1.5 [20, с.145].

Отже фінансовий потенціал підприємства формується за рахунок тих коштів, які забезпечують його потреби у поточній діяльності та додаткових надходжень в результаті реалізації всього комплексу джерел можливого зростання надходжень [20, с.145].

Нижченаведена методика фінансового потенціалу (таблиця 1.5), запропонована науковцями Марченко В. М. та Бондар А.І . дозволяє планувати джерела додаткового залучення коштів на підприємства, порівнювати фінансові потенціали вибірки підприємств, для ранжування вибірки підприємств з метою формування рейтингу та прийняття інвестиційних рішень.

Ефективне управління грошовими потоками підприємства забезпечує фінансову рівновагу і зниження ризику неплатоспроможності, скорочення потреби підприємства в позиковому капіталі, прискорення обороту капіталу (тим самим забезпечується зростання суми прибутку) тощо. Чистий грошовий потік є важливим результатом фінансової діяльності підприємства. Максимізація даного показника забезпечує підвищення темпів економічного розвитку підприємства на принципах самофінансування, а також приріст ринкової вартості підприємства [20, с.145].

В залежності від отриманих результатів будується крива фінансового потенціалу та визначається його рівень на конкретному підприємстві [20, с.145].

Таблиця 1.5 - Методика розрахунку рівня управління фінансовим потенціалом підприємства

Наявні фінансові ресурси	Можливі фінансові ресурси		Фінансовий потенціал
	індикатор можливості	показник додаткового фінансування	
1	2	3	4
Прибуток (П)	Економія витрат	Приріст прибутку (Δ П)	$П + \Delta$ П
Амортизація (А)	Приріст вартості основних засобів та нематеріальних активів	Приріст амортизаційних відрахувань (Δ А)	$А + \Delta$ А
Статутний капітал (СК)	Зростання ринкової вартості	Приріст статутного капіталу (Δ СК)	$СК + \Delta$ СК
Додатковий капітал (ДК)	Зростання ринкової вартості підприємства	Приріст додаткового капіталу (Δ ДК)	$ДК + \Delta$ ДК
Резервний капітал (РК)	Зростання прибутку	Приріст відрахувань (Δ РК)	$РК + \Delta$ РК
Виручка від реалізації активів ($ВР_a$)	Зростання ціни активів	Виручка від реалізації зайвих активів ($ВР_a$)	$ВР_a$
Кредити (К)	Зниження величини банківської кредитної ставки	Приріст суми кредитів (Δ К)	$К + \Delta$ К + Δ П _к
		Зростання прибутку за рахунок зменшення витрат підприємства (Δ П _к)	
Облігації (О)	Зниження величини ставки	Зростання прибутку за рахунок зменшення витрат підприємства (Δ П _о)	$О + \Delta$ П _о
Всього			Σ

Джерело: складено автором на основі [20, с.146]

Здійснення якісного аналізу фінансового потенціалу підприємства дасть змогу:

- забезпечити відповідний рівень фінансової стійкості та ліквідності підприємства через наявність достатнього обсягу власного капіталу;

- забезпечити інвестиційний та інноваційний розвиток підприємства внаслідок виявлення існування достатніх можливостей з іммобілізації капіталу із зовнішніх джерел;
- забезпечити цільовий рівень прибутковості власного та залученого капіталу;
- створити інформаційну основу для дієздатної та гнучкої системи управління фінансами підприємства. [79, с.218-219].

Відомо, що підприємства з високим виробничим і операційним потенціалом спроможні повніше задовольняти попит на свою продукцію з боку споживачів, підвищуючи рівень конкурентоспроможності підприємств, збільшуючи ефективність здійснюваних маркетингових заходів, тим самим забезпечуючи отримання підприємством прибутків, обумовлюючи зростання фінансового потенціалу підприємства, надаючи можливість більш ефективно використовувати наявні власні фінансові ресурси та полегшуючи доступ до зовнішніх джерел фінансування розвитку. Це дає можливість фінансування ефективних інвестиційних проектів, націлених на оновлення та модернізацію на інноваційній основі виробничої бази, сприяє зростанню виробничого та операційного потенціалів цих підприємств [24, с.131].

Наявність «слабкої ланки» у функціональній структурі економічного потенціалу підприємства веде до його поступового згортання: на підприємствах скорочуються обсяги виробництва та реалізації, знижується рентабельність діяльності та ефективність використання матеріально-енергетичних і трудових ресурсів. Доступ до джерел фінансування стає все більш обмеженим, знижуючи інвестиційні можливості підприємства. Проблема ускладнюється тим, що в результаті системної соціально-економічної кризи падає купівельна спроможність населення, а внутрішній ринок згортається [24, с.131].

Тому фінансовий потенціал підприємства має бути достатнім для забезпечення поточної діяльності та розвитку. Реалізація інвестиційних проектів, націлених на оновлення та модернізацію виробничої бази,

розширення внутрішнього ринку збуту, виходу на нові ринки збуту продукції значною мірою залежить від обсягів фінансового потенціалу підприємства, програм розвитку [24, с.131].

Висновки до розділу 1

У розділі I «Теоретичні та методичні основи управління фінансовим потенціалом підприємства» було досліджено економічну сутність поняття «фінансовий потенціал» та поняття «управління фінансовим потенціалом», проаналізовано різні точки зору науковців щодо основних засад процесу його формування і використання в сучасних умовах. Також було визначено структуру джерел формування фінансового потенціалу та зовнішні і внутрішні фактори, що мають вплив на фінансовий потенціал підприємства, риси фінансового потенціалу підприємства.

За результатами проведеного аналізу було встановлено, що на сучасному етапі розвитку вітчизняної економічної думки серед науковців-економістів немає єдиного визнання поняття «фінансовий потенціал» та єдиної методики проведення оцінки фінансового потенціалу підприємства.

Крім того, було здійснено структурування підходів до визначення фінансового потенціалу підприємства. А саме, дістало подальшого розвитку структурування підходів до визначення фінансового потенціалу, яке на відміну від наявних ресурсного, результативного, комплексного передбачає виділення підходу щодо визначення фінансового потенціалу «як можливостей використання потенціалу наявних фінансових ресурсів», як оборотних активів (перший підхід) та «як можливість – джерело формування фінансових ресурсів (пасив) (другий підхід).

Також був визначений механізм управління фінансовим потенціалом підприємства, та було уточнено його склад, коли через застосування комплексного та результативного підходів уточнено його внутрішні групи елементів, що на відміну від існуючого підходу з включенням в його склад фінансових методів, фінансових важелів, фінансових інструментів та

забезпечення, передбачає втілення як окремих блоків елементів спеціальних та загальних методів управління, а також показників ефективності управління.

Водночас, було визначено методи та підходи до оцінювання управління фінансовим потенціалом. Так, було з'ясовано, що найпоширенішими на сьогодні є такі наукові підходи: системний, ресурсний, вартісний, процесний, витратний, результативний, цільовий, ринковий. Встановлено, що всі ці підходи є взаємопов'язаними та взаємозалежними, оскільки формування одного пов'язане з процесами створення інших.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

2.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» було створено 26.03.2003р. як закрите акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» на підставі засновницького договору і Статуту.

У зв'язку із приведенням найменування товариства до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» 30 червня 2009 року наказом 100% (єдиного) акціонера ЗАТ «ІНТЕРКОРН» було прийнято рішення про зміну найменування товариства на Приватне акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОНН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» та викладення Статуту товариства в новій редакції. Так, Статут ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (нова редакція) був зареєстрований виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради Дніпропетровської області 30.06.2009р.

30.06.2009р. були внесені зміни в Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України стосовно найменування товариства та отримано нове свідоцтво про державну реєстрацію.

В подальшому в зв'язку з необхідністю доповнення Статуту відповідними видами діяльності та на підставі протоколу позачергових загальних зборів акціонерів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» від 07.02.2011р. Статут ПрАТ «ІНТЕРКОРН» було викладено в новій редакції, та зареєстровано виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради Дніпропетровської області 23.03.2011р. В листопаді 2017 року в зв'язку з перейменуванням м.Дніпропетровськ на м.Дніпро Статут товариства було викладено в новій редакції. Цей Статут на сьогодні є установчим документом ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Місцезнаходження ПрАТ «ІНТЕРКОРН» - м.Дніпро, вул.Маршала Малиновського, 120. Підприємство знаходиться в Лівобережній частині м.Дніпро в промисловій зоні. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» займає земельну ділянку площею 7,253га, що перебуває в оренді у ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Категорія землі – землі промисловості. Цільове призначення землі - для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості. Вид використання земельної ділянки – по фактичному розміщенню комплексу будівель та споруд заводу з виробництва крохмалю. На відстані близько 1,5 км від підприємства знаходиться залізнична станція Нижньодніпровськ-Вузол. До річкового порту (великого логістичного центру м.Дніпро) ПрАТ «ІНТЕРКОРН» знаходиться на відстані близько 12 км.

Вид підприємства ПрАТ «ІНТЕРКОРН» залежно від форми власності.

Залежно від форм власності, передбачених законом, згідно зі ст.63 ГКУ ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є приватним підприємством, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання (юридичної особи).

Вид підприємства ПрАТ «ІНТЕРКОРН» залежно від способу утворення.

Залежно від способу утворення (заснування) та формування статутного капіталу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є корпоративним підприємством.

Статтею 113 Цивільного кодексу України (надалі - ЦКУ) та ст.80 Господарського кодексу України (надалі – ГКУ) визначено види господарських товариств.

Згідно з зазначеними статтями вид господарського товариства «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» - акціонерне товариство.

Відповідно до ч.6 ст.152 ЦКУ, акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» за типом є приватним.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» відноситься до сфери матеріального виробництва, галузь - харчова промисловість (завод з виробництва крохмалів і крохмальних продуктів).

Приватне акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» створене та діє на підставі чинного законодавства України, зокрема: Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про режим іноземного інвестування», а також Статуту товариства.

Правові основи діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» згідно з ГКУ, ЦКУ, Законом України «Про акціонерні товариства» визначені в Статуті, згідно з яким ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є господарським товариством, статутний капітал якого поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» здійснило приватне розміщення акцій. Торгівля цінними паперами емітента на внутрішніх та зовнішніх ринках не здійснювалась, факти лістингу/делістингу акцій емітента на фондових баржах відсутні.

Протягом звітного періоду, що досліджувався при проходженні науково-дослідної практики (2016-2018р.р.), емітент (ПрАТ «ІНТЕРКОРН») не здійснював додаткової емісії акцій.

У 2010 році Свідоцтво № 247/1/09 від 14.08.2009р. (акції прості іменні, форма існування - документарна, кількість акцій - 110527273 шт., загальна номінальна вартість - 110527273,00 грн.) втратило чинність у зв'язку з отриманням нового свідоцтва № 1219/1/10, яке було видано 21.12.2010р. Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку у зв'язку з переводом випуску акцій з документарної форми існування в бездокументарну та приведенням діяльності Товариства у відповідність до вимог Закону України «Про акціонерні товариства».

Товариство не відповідає за зобов'язаннями акціонерів. До Товариства та його органів не можуть застосовуватися будь-які санкції, що обмежують їх права, у разі вчинення акціонерами протиправних дій.

Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, тільки в межах належних їм

акцій. До акціонерів не можуть застосовуватися будь-які санкції, що обмежують їх права, у разі вчинення протиправних дій товариством або іншими акціонерами. Акціонери, які не повністю оплатили акції відповідають за зобов'язаннями товариства у межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій.

Товариство створене без обмеження строку діяльності. Товариство вважається створеним та набуло прав юридичної особи з дати його державної реєстрації в установленому законодавством України порядку.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» має право від свого імені укладати будь-які угоди (включаючи зовнішньоекономічні договори), вчиняти інші правочини, володіти, набувати та відчужувати нерухоме та рухоме майно, мати інші права і нести обов'язки, виступати позивачем і відповідачем у судах, господарських, адміністративних і третейських судах.

Згідно з чинним законодавством України ПрАТ «ІНТЕРКОРН» володіє, користується та розпоряджається належним йому майном. На майно товариства може бути звернене стягнення тільки у випадках і в порядку, передбаченому законодавством України.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» має самостійний баланс, рахунки в банках. Товариство має круглу й інші печатки, штампи, бланки зі своїм найменуванням та інші реквізити, дизайн яких підлягає затвердженню Наглядовою Радою Товариства.

У своїй діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» керується чинним законодавством, іншими внутрішніми нормативними документами, рішеннями загальних зборів Товариства та наказами і розпорядженнями генерального директора.

Станом на 31.12.2018р. відокремлених підрозділів у ПрАТ «ІНТЕРКОРН» немає.

Ціль і предмет (напрямки) діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН», визначені в статті 3 «Ціль та предмет діяльності» його Статуту, зареєстрованого

виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради Дніпропетровської області 23.03.2011р.

Так, ціллю діяльності Товариства є одержання прибутку від господарської діяльності в інтересах акціонерів. Товариство має право здійснювати будь-яку діяльність, яка не суперечить законодавству України.

Предмет (напрямки) діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» визначені в його Статуті, та ними є всі види господарської діяльності, закріплені в останньому.

Якщо для здійснення певного виду видів діяльності, перелічених в Статуті необхідний дозвіл/ліцензія, ПрАТ «ІНТЕРКОРН» отримає його/її в порядку, встановленому чинним законодавством України.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» перебуває на загальній системі оподаткування та сплачує згідно ПКУ такі податки:

<i>Загальнодержавні податки</i>	<i>Місцеві податки (до місцевого бюджету)</i>
<ul style="list-style-type: none"> - податок на прибуток за основною ставкою 18%; - податок на додану вартість (20%); - екологічний податок (за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення); - плата за користування надрами (за видобування технічних підземних вод); - рентна плата за спеціальне використання води; - рентна плата за спеціальне використання води. 	<ul style="list-style-type: none"> - податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; - плата за землю (орендна плата за договорами оренди земельних ділянок комунальної власності).

Також ПрАТ «ІНТЕРКОРН» при нарахуванні заробітної плати своїм працівникам перераховує до бюджету єдиний соціальний внесок (ЄСВ) за ставкою 22% та військовий збір за ставкою 1,5%.

Діюча система управління на підприємстві.

Згідно з ст.9 Статуту Товариства, ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОЦЕСІНГ ІНДАСТРІ» має наступні органи управління:

Загальні збори акціонерів - вищий орган Товариства
Наглядова рада
Генеральний директор – виконавчий орган

Контроль за фінансово-господарською діяльністю Генерального директора здійснюється Ревізійною комісією (Ревізором).

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» складається з однієї особи (одного акціонера), а тому повноваження загальних зборів товариства, передбачені Статутом ПрАТ «ІНТЕРКОРН», а також внутрішніми документами товариства, здійснюються акціонером товариства одноосібно.

Питання, які регулює Колективний договір на підприємстві. З метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і власників на загальних зборах трудового колективу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» 29.12.2017. був прийнятий колективний договір на 2018 – 2022р.р., який 29.12.2017р. був підписаний роботодавцем та уповноваженим представником трудового колективу. Він визначає взаємні виробничі, трудові та соціально-економічні відносини між власником або уповноваженим ним органом та працівниками підприємства, та закріплює додаткові гарантії для працівників. Так, ПрАТ «ІНТЕРКОРН» згідно із ст. 9¹ КЗпП України:

- здійснює оплату послуг з харчування, наданих працівникам підприємства;
- здійснює оплату послуг з перевезення, наданих працівникам підприємства.

Організаційна структура ПрАТ «ІНТЕРКОРН» наведена в *Додатку А*.

На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» діє лінійно-функціональна організаційна структура управління, при якій загальне управління ресурсами і покладання цілей відноситься до компетенції лінійних керівників, а управління процесами досягнення поставлених цілей у рамках виділених ресурсів та деяких інших обмежень покладається на керівників функціональних служб (структурних підрозділів). Вона є ефективною для ПрАТ «ІНТЕРКОРН», оскільки на ньому здійснюється масове виробництво зі стабільним асортиментом продукції і незначними змінами технологічного процесу виробництва.

На підприємствах, де впроваджено лінійно-функціональну організацію управління, більш усталені повноваження і відповідальність працівників. Це

дає змогу підприємствам бути клієнтоорієнтованими, виробляти продукцію або послуги із незмінною якістю, стабільно забезпечувати попит і задовольняти потреби клієнтів. А також мати досить низький рівень міграції персоналу, що позитивно впливає на якість виробництва та підтримує корпоративні стандарти на високому рівні [122, с.205].

На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» штатна структура персоналу підприємства, яка відображає кількісно-професійний склад персоналу, розміри оплати праці і фонд заробітної плати працівників.

Наказом по ПрАТ «ІНТЕРКОРН» затверджено штатний розпис, яким закріплено штатний склад працівників підприємства, в якому конкретизовано: перелік посад, чисельність штатних одиниць, розмір посадових окладів, надбавок і доплат, передбачених положенням про оплату праці і маючих постійний характер, а також місячний фонд заробітної плати.

Залежної від виконуваних функцій увесь персонал ПрАТ «ІНТЕРКОРН» поділений на чотири категорії: 1. робітники; 2. службовці; 3. спеціалісти; 4. керівники.

Аналіз складу і динаміки руху персоналу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» представлено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Склад і структура працюючих ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Показник	Чисельність, осіб			Структура кадрів, %			Зміна, осіб (+/-)	
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2017 - 2016	2018 - 2017
Середньооблікова чисельність працюючих:	284	271	280	100	100	100	-13	9
з них:								
Жінки	40	40	40	14,28	14,76	14,29	0	0
Чоловіки	244	231	240	85,72	85,24	85,71	-13	9
з них:								
- керівників	28	28	29	9,87	10,29	10,39	0	1
- спеціалістів	37	38	39	13,02	14,0	13,9	1	1
- робітників	219	205	212	77,11	75,64	75,71	-14	7

Джерело: складено автором

Ця таблиця показує, що кількість працівників майже не змінилася, проте в 2018р. кількість працівників збільшилася на 9 осіб порівняно з 2017

роком та склала 280 осіб. Середньооблікова чисельність керівників в 2018р. змінилася на 1 особу та склала 29 осіб за рахунок введення до штатного розпису нової посади (начальника відділу розвитку виробництва), що було викликано змінами в оргструктурі підприємства (в оргструктурі з'явився новий відділ – відділ розвитку виробництва). Середньооблікова чисельність спеціалістів в 2018р. збільшилась на 1 особу, за рахунок введення до штатного розпису нової посади (механіка відділу розвитку виробництва), що було викликано змінами в оргструктурі підприємства. Середньооблікова чисельність робітників в 2018 р. збільшилась на 7 осіб, а у структурі зросла на 0,07%. Таким чином, на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» у 2018р. порівняно з попереднім роком відбулося зростання кількості працівників. Найбільшу частку в структурі персоналу в 2018р. становлять чоловіки – 85,71%, найменшу частку займають жінки – 14,29 %. Також згідно даних табл.2.8 ми бачимо, що найбільшу питому вагу у складі працюючих на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» на протязі 2016-2018рр. займають робітники - більш ніж 75%. Висока частка робітників протягом 2016-2018рр. є ознакою високого трудового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН», та свідчить про досить ефективне управління в цьому питанні. Таким чином за результатами аналізу можна зробити висновок, що структура персоналу протягом 2016-2018р.р. залишається майже незмінною.

Показники руху персоналу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Показники руху персоналу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016-2018 рр.

Вихідні дані	Рік			Відхилення: +,- 2018 р. до:	
	2016	2017	2018	2016	2017
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	284	271	280	-13	9
Кількість прийнятих на роботу, осіб	18	44	59	26	15
Кількість звільнених з роботи, осіб	21	36	49	15	13
Кількість звільнених за власним бажанням, за прогул, та за інші порушення трудової дисципліни, осіб	21	36	49	15	13
Працівники, які працювали протягом усього періоду (перебували в обліковому складі весь	245	191	172	-54	-19

звітний період), осіб						
Працівники, які працювали п'ять і більше років, осіб		257	251	201	-6	-50
Показник	Розрахунок					
<i>Коефіцієнт обороту по прийому кадрів, %</i>	Чисельність прийнятих працівників /середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,06	0,16	0,21	0,1	0,05
<i>Коефіцієнт обороту вибуття кадрів, %</i>	Загальна чисельність звільнених працівників /середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,07	0,13	0,17	0,06	0,04
<i>Коефіцієнт плинності кадрів, %</i>	Чисельність звільнених працівників за власним бажанням, за прогул та інші порушення трудової дисципліни/ середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,07	0,13	0,17	0,06	0,04
<i>Коефіцієнт постійності (сталості) кадрів, %</i>	Чисельність працівників, які перебувають в обліковому складі весь звітний період/ середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,86	0,70	0,61	-0,16	-0,09
<i>Коефіцієнт загального обороту персоналу, %</i>	Загальна кількість прийнятих та звільнених працівників за звітний період/ середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,14	0,29	0,38	0,15	0,24
<i>Коефіцієнт стабільності кадрів, %</i>	Загальна кількість працівників зі стажем роботи в організації більше одного року (за певний період)/ середньооблікова чисельність працівників за відповідний період	0,90	0,93	0,72	0,03	-0,21

Джерело: складено автором

Підвищення коефіцієнта плинності вказує на погіршення трудової дисципліни на ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Основними причинами звільнення працівників були: за власним бажанням, за прогули тощо. Загалом тенденцію щодо руху персоналу характеризує коефіцієнт стабільності, який

нажаль також за аналізований період знизився. Таким чином динаміка свідчить про погіршення показників руху персоналу ПрАТ «ІНТЕРКОРН», зокрема підвищення обороту по вибуттю персоналу та підвищення плинності кадрів, це результат не виваженої політики управління персоналом.

Аналіз видів діяльності підприємства. Основними видами діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» згідно Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань є:

10.62.	Виробництво крохмалів і крохмальних продуктів;
46.19.	Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
46.39.	Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
85.32.	Професійно-технічна освіта
71.12.	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах
41.20.	Будівництво житлових і нежитлових будівель

При цьому основним завданням товариства було і залишається виробництво крохмалів і крохмальних продуктів. Виробництво продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН» здійснюється з давальницької сировини (зерна кукурудзи) на підставі Договору про переробку давальницької сировини.

Таким чином, ПрАТ «ІНТЕРКОРН» надає послуги з переробки зерна кукурудзи з давальницької сировини та віддає готову продукцію давальцю (власнику сировини - зерна кукурудзи та допоміжних матеріалів).

Таким чином, результат діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН»: одержання прибутку підприємством від надання послуг з виробництва крохмалів і крохмальних продуктів.

ПрАТ ІНТЕРКОРН є сучасним підприємством з переробки кукурудзяного зерна та виробництва на його основі солодких вуглеводовмісних сиропів. Виробничий цикл базується на передових технологіях та реалізований на сучасному устаткуванні з масовим використанням засобів автоматизації для контролю й управління процесами.

Так, всі технологічні процеси, які відбуваються на виробництві, керуються в автоматичному режимі. Хід роботи обладнання відслідковується операторами на моніторах комп'ютерів. Це зроблено для того, щоб

мінімізувати участь людини на тих чи інших технологічних стадіях виготовлення продукції. По-перше, це знижує трудомісткість операцій, по-друге – поліпшує санітарний стан виробництва, а по-третє, що дуже важливо, суттєво зменшує виробничі ризики. Таким чином, усуваються передумови щодо нещасних випадків, і працівник є більш захищеним від них.

Також на підприємстві впроваджено автоматичний відбір проб зерна. Так, фахівець, не виходячи з приміщення, за допомогою пробовідбірника в лічені хвилини виконує цю операцію, не наражаючи на небезпеку ані себе, ані інших.

Дякуючи безперервному ведінню технологічного процесу продукти мають високу якість та ступінь однорідності. За рахунок використання прогресивного устаткування і технологій виробничий ланцюг скорочений, що обумовлює достатньо високу мобільність при запуску і зупинці виробництва, або при переході з одного продукту на інший (у виробництві сиропів), а також знижує витрати на ремонт та обслуговування устаткування. Ці фактори також облегшують підтримання виробництва у задовільному санітарному стані.

Опис технологічного процесу переробки кукурудзи на ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» наведено в Додатку Б.

Характеристика продукції підприємства. На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» здійснюється виробництво наступної продукції:

1. Крохмаль кукурудзяний сухий згідно ДСТУ 3976-2000 «Крохмаль кукурудзяний сухий. Технічні умови»;	5. Зародки кукурудзи мокрого помелу згідно ТУ У 15.6-32616426-003-2004 «Зародки кукурудзяні мокрого помелу. Технічні умови»;
2. Патока (сиропи глюкозні) згідно ТУ У 15.6-32616426-007:2005 «Патока (сиропи глюкозні). Технічні умови»;	6. Корм кукурудзяний сухий або корм кукурудзяний гранульований згідно ТУ У 15.7-32616426-006:2005 «Корм кукурудзяний сухий. Технічні умови»;
3. Глюкозно-фруктозні сиропи: ГФС 10, ГФС-30, ГФС-42 згідно ТУ У 15.6-32616426-009:2005 «Сироп глюкозно-фруктозний. Технічні умови»;	7. Глютен кукурудзяний сухий згідно ТУ У 15.6-32616426-005:2005 «Глютен кукурудзяний сухий. Технічні умови»;
4. Патока мальтозна згідно ТУ У 15.6-32616426-008:2005 «Патока мальтозна. Технічні умови»;	8. Екстракт кукурудзяний згущений згідно ТУ У 18.243-95 «Екстракт кукурудзяний згущений. Технічні умови».

Вся продукція підприємства виробляється із натуральної сировини і не містить консервантів, емульгаторів, ароматизаторів, барвників і відповідає стандартам, технічним умовам, що існують на цю продукцію і є абсолютно безпечною для життя і здоров'я споживачів.

Окрім того, на підприємстві ПрАТ «ІНТЕРКОРН» впроваджена, сертифікована та успішно підтримується інтегрована система управління якістю, яка відповідає вимогам наступних міжнародних стандартів: ISO 9001:2015 (система управління якістю), ISO 22000, FSSC22000, ISO/TS 22002-1 (системи харчової безпечності продукції), що підтверджується наявністю «Сертифікатів відповідності».

Стан підприємства на ринку. Проаналізувавши існуючий ринок крохмале-патокової продукції можна сказати, що основним конкурентом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» на сьогодні є ПрАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат» - єдине в харчовій промисловості України підприємство - монополіст з комплексної переробки кукурудзи на крохмалопродукти, яке виготовляє аналогічну крохмале-патову продукцію з зерна кукурудзи, що і ПрАТ «ІНТЕРКОРН», однак в суттєво більших масштабах. Окрім того, цей комбінат також виробляє глюкозу.

Ринок збуту продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН». На сьогодні продукція ПрАТ «ІНТЕРКОРН» реалізується на загальнодержавному ринку та міжнародних ринках (Білорусія, Прибалтика, Казахстан, Росія, Молдова, Німеччина, Болгарія, Польща, Словаччина, Швейцарія, країни Близького сходу, США та інші).

Так, основними покупцями продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є підприємства харчової промисловості (кондитерської, хлібобулочної, молочної, м'ясної, виробництва напоїв та пива, виробництва дитячого харчування) паперової, косметичної, будівельної промисловості.

Ареал розповсюдження продукції з маркою «ІНТЕРКОРН» досить великий: її використовують не тільки на підприємствах харчової промисловості України, а й далеко за її межами - в країнах Європи та Азії.

Солодощі для діабетиків, карамель, кондитерські вироби, пиво, сир - далеко не повний перелік продуктів, до складу яких входить перероблена кукурудза. До цього треба додати виробництво паперу, будівельних матеріалів, лікарських препаратів тощо, при виготовленні яких використовується кукурудзяний крохмаль. Тому впевнено можна стверджувати, що кожний українець в більшій чи меншій мірі є споживачем продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» має власну торгову марку. Так, в Державному реєстрі свідоцтв України на знаки для товарів і послуг зареєстровано два товарні знаки ПрАТ «ІНТЕРКОРН», про що видано відповідні свідоцтва на знак для товарів і послуг, а саме:

Знак для товарів і послуг зі строком дії до 2026р.: 	Знак для товарів і послуг зі строком дії до 2027р.:
---	---

Зазначені товарні знаки (власну торгову марку) ПрАТ «ІНТЕРКОРН» використовує при маркуванні своєї продукції.

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

За допомогою аналізу фінансової звітності забезпечується можливість прийняття зваженого управлінського рішення щодо фінансового стану, результатів діяльності, інвестиційної привабливості, кредитного ризику користувачами звітної інформації, насамперед мова йде про зовнішніх користувачів - акціонерів, інвесторів, постачальників, кредиторів, державні наглядові органи. [125, с.435]

Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства. Аналітичні дослідження фінансової звітності підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості й ділової активності, обсяги і якість дебіторської та кредиторської заборгованості. [125, с.439].

Оцінка фінансового стану підприємства базується на аналізі окремих груп економічних показників, які розраховуються на підставі фактичних даних бухгалтерської звітності.

Аналіз основних фондів та оборотних активів підприємства.

Майновий стан суб'єкта господарювання характеризується кількістю і якістю активів, які відображені в балансі підприємства. В процесі аналізу необхідно здійснити об'єктивну оцінку вартості майна (ресурсів) в цілому, а також тієї частки, що знаходиться реально у власності і розпорядженні підприємства. [4, с.14].

Аналіз майнового стану дає можливість визначити абсолютні і відносні зміни статей балансу за певний період, відстежити тенденції їх зміни і визначити структуру фінансових ресурсів підприємства.

Аналіз структури майна підприємства дає можливість інвестору, акціонеру, управлінському персоналу підприємства оцінити стан активів і наявність коштів для погашення зобов'язань.

Одним із найважливіших факторів підвищення ефективності діяльності та стабільної перспективи росту є забезпеченість підприємства основними засобами в необхідній кількості та асортименті і, безумовно, більш повне їх використання. Теперішнє господарювання передбачає конкуренту боротьбу між різними контрагентами, переможцем в якій може стати саме той, хто залучає та найбільш ефективно використовує всі види наявних ресурсів. Становлення та формування ринкових відносин передбачає постійне удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві.

Основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» - це матеріальні цінності, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва продукції (крохмале-патокової) та її постачання іншим суб'єктам господарювання, строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу), якщо він триваліший за рік.

На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» призначення об'єкта основних засобів не має значення. Амортизація нараховується на всі об'єкти основних засобів, як виробничого, так і невиробничого призначення. Фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму нарахованої амортизації основних засобів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму розрахованої амортизації основних засобів відповідно до Податкового кодексу України.

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

Термін використання основних засобів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» встановлюється на кожний окремий об'єкт згідно з технічними

характеристиками. Початок вводу в експлуатацію основних засобів з 2005р., додаткові виробничі потужності було введено в експлуатацію на протязі 2009-2011р.р. Утримання основних засобів виконується належним чином, технічне обслуговування, ремонт будівель, споруд та виробничого обладнання проводиться своєчасно, кваліфікованими спеціалістами. Безперебійна робота обладнання та його експлуатація контролюється службою головного інженера підприємства. Ступінь використання виробничого обладнання, будівель та споруд – середня. Основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є повністю власністю ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Обмеження на використання майна відсутні.

Крім основних засобів до необоротних активів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» згідно Балансу (Звіту про фінансовий стан) (Форма № 1) станом на 31.12.2018 року належать нематеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції. При зарахуванні на баланс нематеріальні активи оцінювалися по первісній вартості.

Амортизація нематеріальних активів для всіх груп нараховувалася прямолінійним методом. Термін корисного використання (норма амортизації) визначався по кожному нематеріальному активу окремо. Ліквідаційна вартість нематеріальних активів приймалася рівною нулю. Наприкінці звітнього року терміни використання, методи амортизації, оцінка нематеріальних активів не переглядалися. Переоцінка нематеріальних активів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» не здійснювалася.

Інформація про основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» наведена в таблицях 2.3 - 2.5.

Таблиця 2.3 - Інформація про основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (за залишковою вартістю) станом на 31.12.2016р.

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду на 01.01.2016р.	на кінець періоду на 31.12.2016р.	на початок періоду на 01.01.2016р.	на кінець періоду на 31.12.2016р.	на початок періоду на 01.01.2016р.	на кінець періоду на 31.12.2016р.
1. Виробничого призначення:	226882	225195	0	0	226882	225195

будівлі та споруди	115955	120714	0	0	115955	120714
машини та обладнання	110471	104035	0	0	110471	104035
транспортні засоби	211	251	0	0	211	251
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	245	195	0	0	245	195
<i>2. Невиробничого призначення:</i>	66	58	0	0	66	58
будівлі та споруди	28	44	0	0	28	44
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
інші	38	14	0	0	38	14
Усього	226948	225253	0	0	226948	225253

Таблиця 2.4 - Інформація про основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (за залишковою вартістю) станом на 31.12.2017р.

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду на 01.01.2017р.	на кінець періоду на 31.12.2017р.	на початок періоду на 01.01.2017р.	на кінець періоду на 31.12.2017р.	на початок періоду на 01.01.2017р.	на кінець періоду на 31.12.2017р.
<i>1. Виробничого призначення:</i>	225195	217735	0	0	225195	217735
будівлі та споруди	120714	119272	0	0	120714	119272
машини та обладнання	104035	98002	0	0	104035	98002
транспортні засоби	251	238	0	0	251	238
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	195	223	0	0	195	223
<i>2. Невиробничого призначення:</i>	58	65	0	0	58	65
будівлі та споруди	44	43	0	0	44	43
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
інші	14	22	0	0	14	22
Усього	225253	217800	0	0	225253	217800

Таблиця 2.5 - Інформація про основні засоби ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (за залишковою вартістю) станом на 31.12.2018р.

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, всього (тис. грн.)	
	на початок періоду на	на кінець періоду на	на початок періоду на	на кінець періоду на	на початок періоду на	на кінець періоду на

	01.01.2018р.	31.12.2018р.	01.01.2018р.	31.12.2018р.	01.01.2018р.	31.12.2018р.
<i>1. Виробничого призначення:</i>	217735	216785	0	0	217735	216785
будівлі та споруди	119272	116202	0	0	119272	116202
машини та обладнання	98002	99552	0	0	98002	99552
транспортні засоби	238	812	0	0	238	812
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	223	219	0	0	223	219
<i>2. Невиробничого призначення:</i>	65	0	0	0	65	0
будівлі та споруди	43	0	0	0	43	0
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
інші	22	0	0	0	22	0
Усього	217800	216785	0	0	217800	216785

Первісна вартість усіх основних засобів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» станом на 31.12.2016р., на 31.12.2017р., на 31.12.2018р., та їх знос приведені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 -Інформація про первісну вартість основних засобів та їх знос за період 2016-2018р.р.

Первісна вартість усіх основних засобів на 31.12.2016р.	<i>Знос за увесь період використання станом на 31.12.2016р.</i>	Первісна вартість усіх основних засобів на 31.12.2017р.	<i>Знос за увесь період використання станом на 31.12.2017р.</i>	Первісна вартість усіх основних засобів на 31.12.2018р.	<i>Знос за увесь період використання станом на 31.12.2018р.</i>
410 811 тис.грн.	185 558 тис.грн.	415 974 тис.грн.	198 174 тис.грн.	434371 тис.грн.	217586 тис.грн.

Динаміка первісної вартості і зносу основних засобів за період 2016 – 2018р.р. показана на графіку 2.1 (рис.2.1).

Рис.2.1 - Динаміка первісної вартості і зносу основних засобів
за період 2016 – 2018р.р.

Інформація про інші необоротні активи ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (крім основних засобів) за період 2016 – 2018рр. наведена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 - Інформація про інші необоротні активи ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (крім основних засобів) за період 2016-2018р.р.

Інформація про нематеріальні активи ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.					
на початок періоду на 01.01.2016р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2016р., тис.грн.	на початок періоду на 01.01.2017р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2017р., тис.грн.	на початок періоду на 01.01.2018р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2018р., тис.грн.
991	900	900	976	976	907
Інформація про незавершені капітальні інвестиції ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.					
на початок періоду на 01.01.2016р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2016р., тис.грн.	на початок періоду на 01.01.2017р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2017р., тис.грн.	на початок періоду на 01.01.2018р., тис.грн.	на кінець періоду на 31.12.2018р., тис.грн.
13548	10256	10 256	24 035	24035	337195

Показники стану та ефективності використання основних фондів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. наведені в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 - Показники стану та ефективності використання основних фондів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Найменування та номер компоненти для здійснення факторного аналізу в розділі 2.4 магістерської дисертації	ПОКАЗНИК	Розрахунок	Рік			Відхилення +,- 2018 р. до:	
			2016	2017	2018	2016	2017
	Початкові дані:						
	Обсяг виготовленої (товарної або реалізованої) продукції, тис.грн. (ОВП)		477435	493471	540236	62801	46765
	Середньорічна вартість виробничих основних засобів, тис.грн. (ВОЗ)		226038,5	221465	217260	-8778,5	-4205
	Чистий прибуток (збиток), тис.грн.		13840	24724	64883	40159	51043
	Середньооблікова чисельність працюючих осіб		284	271	280	-13	9
	Кількість обладнання, яке працює в I змін		5610	5619	5627	17	8
	Кількість обладнання, яке працює в II змін		5610	5619	5627	17	8
	Кількість обладнання, яке працює в найбільшу змін		5610	5619	5627	17	8
A1.	Фактичний час роботи обладнання, годин		7410	7150	7200	-210	50
	Плановий час роботи обладнання, годин		7920	7920	7920	0	0
	Виробнича потужність підприємства т/добу (Пвир.)		600	600	600	0	0
	Коефіцієнт зносу (нормативне значення < 0,5)		0,47	0,48	0,5	+0,01	+0,02
	<i>Сума зносу ОЗ /Первісну вартість ОЗ на початок періоду</i>						
A2.	Коефіцієнт оновлення ОЗ (нормативне значення > 0,1)		0,039	0,026	0,045	-0,364	+0,019
	<i>Вартість введених ОЗ за звітний рік/ Загальну вартість ОВЗ на кінець року</i>						
A3.	Коефіцієнт вибуття ОЗ (нормативне значення > 0,1)		0,001	0,014	0,003	+0,013	-0,011
	<i>Вартість ОЗ, які вибули/Вартість ОВЗ на початок періоду</i>						
A4.	Коефіцієнт змінності роботи обладнання		2,0	2,0	2,0	0	0
	<i>$K_{зм} = (n_1 + n_2)/n$, де - n_1, n_2 - кількість обладнання, яке працює, відповідно, в дві зміни, а саме в 1-шу, 2-гу, штук; n - кількість обладнання, яке працює в найбільшу змін, штук</i>						
A5.	Коефіцієнт завантаження обладнання						
	<i>$K_{заван.} = \text{трудоємність виготовлення}$</i>						

	При $K_{з.об} = 1$ обладнання використовується повністю. При $K_{з.об} > 1$ обладнання перевантажено. При $K_{з.об} < 1$ обладнання недовантажено).	усіх виробів на даному виді обладнання / фонд часу його роботи	1	1	1	0	0
--	--	--	---	---	---	---	---

Продовження таблиці 2.6

A6.	Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання (виробничої потужності)	$K_{ін} = ОВП / П_{вир}$, де ОВП – обсяг виготовленої (товарної або реалізованої продукції); $П_{вир}$ - виробнича потужність підприємства	795,73	822,45	900,39	104,66	77,94
A7.	Коефіцієнт екстенсивного використання обладнання (виробничої потужності)	$K_{екст} = \frac{t_{фактичний}}{t_{плановий}}$ де, $t_{фактичний}$ - фактичний час роботи обладнання, годин; $t_{плановий}$ - плановий час роботи обладнання, годин	0,935	0,902	0,909	-0,026	0,007
A8.	Інтегральний показник використання виробничих потужностей	$K_{інтегр.} = K_{екст} * K_{інт}$	744,00	741,85	818,45	74,45	76,6
A9.	Фондовіддача (нормативне значення – збільшення)	$\Phi_{\phi} = ОВП / ВОЗ$, де ОВП – обсяг виготовленої (товарної або реалізованої продукції); ВОЗ - середньорічна вартість виробничих основних засобів	2,11	2,22	2,49	0,38	0,27
A10.	Фондомісткість (нормативне значення – зменшення)	$\Phi_{м} = ВОЗ / ОВП$, де ВОЗ – середньорічна вартість виробничих основних засобів; ОВП – обсяг виготовленої (товарної або реалізованої продукції)	0,47	0,45	0,40	-0,07	-0,05
A11.	Фондоозброєність (нормативне значення – збільшення)	$\Phi_{з} = ВОЗ / Ч$, де ВОЗ – середньорічна вартість виробничих основних засобів; Ч – фонд часу роботи обладнання, годин	795,91	817,21	775,92	-19,99	-41,29

	значення – збільшення)	середньорічна вартість виробничих основних засобів; Ч – чисельність працюючих осіб					
--	------------------------	---	--	--	--	--	--

Джерело: створено автором на основі розрахунків

Виходячи з значення коефіцієнту зносу за аналізований період, можна сказати про достатню зношеність основних засобів. Негативною тенденцією є те, що на підприємстві рівень зносу збільшується. Це в першу чергу свідчить про те, що підприємство не в достатній мірі займається оновленням основних засобів. Хоча коефіцієнт зносу знаходиться у 2016 – 2018р.р. у нормативних межах, однак, має чітку тенденцію до збільшення, що негативно впливає на виробництво та може призвести до техніко-технологічної кризи, а відтак основні засоби потребують модернізації.

Коефіцієнт оновлення основних засобів характеризує частку введених у дію основних засобів за певний період у загальній вартості основних засобів на кінець звітного періоду. Частка введених основних виробничих засобів є дуже низькою, тобто оновлюється обладнання майже екстенсивно. Вибуття основних засобів майже не відбулося. Позитивним в діяльності підприємства є те, що вартість введених у дію основних засобів перевищує вартість основних засобів, які вибули.

Коефіцієнт змінності показує, скільки змін у середньому працює кожна одиниця обладнання. На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» значення коефіцієнта змінності дорівнює 2, тобто обладнання на підприємстві працює у 2 зміни.

Коефіцієнт завантаження обладнання характеризує використання обладнання у часі. Він встановлюється він для усього парку машин, що знаходяться в основному виробництві. В періоді, що досліджувався цей показник дорівнює 1, що вказує на те, що обладнання використовується повністю, тобто ефективно.

Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання (виробничої потужності) характеризує рівень використання устаткування за потужністю та в аналізованому періоді відповідає нормативним значенням.

Узагальнюючим показником, призначеним для комплексної характеристики роботи обладнання, є інтегральний показник використання виробничих потужностей, який характеризує рівень використання обладнання як по продуктивності, так і по часу. Як ми бачимо цей показник значно виріс у 2018 році порівняно з 2016 та 2017 роками, що свідчить про позитивну тенденцію, а саме: обладнання підприємства використовується ефективно.

Виходячи з нормативної потреби в основних виробничих засобах у 2016 - 2018 роках спостерігається задовільний рівень забезпеченості підприємства обладнанням.

Фондовіддача показує скільки виручки припадає на одиницю основних виробничих фондів. Цей показник характеризує ефективність використання основних фондів. Він застосовується при плануванні обсягу виробництва, розрахунку необхідних капіталовкладень, продуктивності праці, тощо. Протягом 2016 - 2018р.р. фондовіддача знаходиться в нормативних значеннях та має тенденцію до збільшення, що є позитивним та свідчить про ефективність використання основних фондів на ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Фондомісткість - це показник обернений до фондовіддачі і характеризує середню вартість основних засобів, що припадає на одиницю обсягу виробленої продукції або обсягу її реалізації. Повинен мати тенденцію до зменшення. Протягом 2016- 2018р.р. цей показник мав тенденцію до зменшення, що є позитивним моментом, однак, цей показник не є однозначним і залежить від багатьох факторів.

Фондоозброєність показує величину основних фондів на одного працівника. Збільшення рівня фондоозброєння є позитивним фактором. Використовується для оцінки трудових показників. Фондоозброєність праці повинна безперервно збільшуватися, тому що від неї залежить технічна озброєність праці, а отже, і продуктивність праці. Як ми бачимо в досліджуваному періоді фондоозброєність на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» збільшується і, як наслідок, зі збільшенням основних засобів виникає

необхідність у збільшенні чисельності працівників. Це є позитивним явищем для підприємства.

Аналіз показників фондовіддачі, фондомісткості та фондоозброєності основних засобів у досліджуваному періоді не виявив значних проблем з цією групою показників на підприємстві.

Далі було пораховано коефіцієнт оборотності оборотних засобів в цілому та основних їх груп, тривалість обороту одного обороту оборотних засобів в цілому та основних їх груп.

1. Коефіцієнту оборотності (відображає швидкість обороту капіталу і вказує на середню кількість оборотів, які здійснює капітал за аналізований період.

1.1. Коефіцієнту оборотності активів (КО_а).

$КО_а = ОР \text{ (обсяг реалізації за відповідний період) / } А_{сер.} \text{ (середня вартість активів)}$.

1.2. Коефіцієнту оборотності капіталу (КО_к).

$КО_к = ПВО_{бк} * КО_{обк}$,

де ПВО_{бк} - питома вага оборотних активів (ПВО_{бк}=Вартість оборотних активів/Загальну вартість активів за відповідний період;

КО_{обк} – коефіцієнт оборотності оборотних активів (КО_{обк} = обсяг реалізації за відповідний період)/А_{сер.} (середня вартість оборотних активів).

2. Тривалість обороту активів (ТО_а).

$ТО_а = А_{сер.} * 360 / ОР$,

де А_{сер.} – середня вартість активів за певний період;

ОР – обсяг реалізації за відповідний період;

360 – кількість календарних днів у періоді, за який проводиться аналіз.

3. Тривалість обороту капіталу (ТО_к).

$ТО_к = ТО_{обк} / ПВО_{бк}$,

де ТО_{обк} – тривалість обороту оборотних активів,

ПВО_{бк} – середня питома вага оборотних активів.

4. Вивчення основних факторів, які впливають на зміну рівня ефективності використання капіталу з використанням «Дюпонівської системи» інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства, а саме: з використанням:

Коефіцієнта рентабельності активів (капіталу) (РАсер.).

$РАсер. = Рор * КОа,$

де Рор – коефіцієнт рентабельності реалізації,

КОа – коефіцієнт оборотності активів, який дорівнює за своїм значенням коефіцієнту капіталовіддачі.

5. Показників аналізу основного капіталу:

5.1. *Показника рентабельності основного капіталу.* Цей показник показує обсяг прибутку, що генерує одна гривня, вкладена підприємством в основний капітал. Розраховується за формулою: $Роск = ЧП/ОСк,$

де ЧП - чистий прибуток підприємства за певний період;

ОСк - середня величина основного капіталу за певний період, що аналізується.

5.2. *Коефіцієнта капіталовіддачі основного капіталу.* Показує обсяг чистого доходу, що дає одна гривня основного капіталу. Розраховується за формулою: $Коск = ОР/ОС,$

де ОР – обсяг реалізації продукції за період, що аналізується;

ОСк – середня величина основного капіталу за певний період, що аналізується.

Зазначені вище показники обраховані та наведені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Зведена таблиця показників оборотних активів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 - 2018р.р.

Найменування та номер компоненти для	Початкові дані	Рік					
		2016		2017		2018	
		на 01.01.2016	на 31.12.2016	на 01.01.2017	на 31.12.2017	на 01.01.2018	на 31.12.2018
	Вартість оборотних активів	195255	171588	171588	265988	265988	223589

	<i>Вартість необоротних активів</i>	241487	236409	236409	242811	242811	547755
	<i>Загальна вартість активів за відповідний період</i>	436742	407997	407997	508799	508799	771344
	<i>Середня вартість активів (капіталу) за відповідний період (Асер.)</i>	422369,5		458398		640071,5	
	<i>Обсяг реалізації за відповідний період (ОР)</i>	477435		493471		540236	
	<i>Однорічний обсяг реалізації продукції за певний період (ОРод)</i>	1326,20		1370,75		1500,65	
	<i>Питома вага оборотних активів (ПВобк)</i>	0,45		0,42		0,42	
	<i>Середня питома вага оборотних активів за відповідний період</i>	0,56		0,47		0,40	
	<i>Чистий прибуток (ЧП)</i>	13840		24724		64883	
	ПОКАЗНИК	2016		2017		2018	
<i>B1.</i>	Коефіцієнт оборотності активів (КОа)	1,13		1,08		0,84	
<i>B2.</i>	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (КОобк)	2,60		2,25		2,20	
<i>B3.</i>	Коефіцієнт оборотності капіталу (КОобк)	1,46		1,06		0,88	
<i>B4.</i>	Тривалість обороту активів (ТОа)	318,5		334,4		426,5	
<i>B5.</i>	Тривалість обороту капіталу (ТОк)	246,9		339,6		407,7	
<i>B6.</i>	Коефіцієнт рентабельності реалізації (Рор)	2,89		5,01		12,01	

B7.	Коефіцієнт рентабельності активів (РАсер.)	3,26	5,4	10,08
B8.	Рентабельність основного капіталу	0,032	0,053	0,10
B9.	Коефіцієнт капіталовіддачі основного капіталу	1,13	1,07	0,84

Джерело: створено автором на основі розрахунків

Відповідно до таблиці 2.9 коефіцієнт оборотності активів досить високий, однак спостерігається його падіння в 2018 році. Як ми бачимо, коефіцієнт оборотності капіталу свідчить про високий рівень оборотності капіталу. Тривалість обороту активів збільшується, що свідчить про неефективну роботу керівництва підприємства. Тривалість обороту капіталу збільшується, що говорить про неефективну тенденцію у використанні капіталу підприємством. Рентабельність активів підприємства зростає та свідчить про те, що підприємство досить впевнено почуває себе в ринкових умовах. Таким чином, спостерігається динаміка росту. Рентабельність реалізації також росте, показник більше 1, що говорить про сильне ринкове положення, цінності продукції підприємства, добре управління.

Коефіцієнт капіталовіддачі 0,84 - досить високий показник, що в свою чергу показує ефективне використання основного капіталу, однак спостерігається спад цього показника. В структурі майна ПрАТ «ІНТЕРКОРН» переважають необоротні активи, що може свідчити про важку структуру балансу підприємства. Це може також свідчити про тривалий період виробництва та реалізації продукції.

Аналіз собівартості, прибутку, рентабельності та фінансового стану підприємства. На підставі Звітів про фінансові результати (Звітів про сукупний дохід) за період 2016 – 2018 роки побудована зведена таблиця доходів та витрат ПрАТ «ІНТЕРКОРН» (табл.2.10).

Таблиця 2.10 - Зведена таблиця доходів та витрат ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 - 2018р.р.

№ з/п	Стаття Звіту про фінансові результати (ф.2)	Період, що аналізується		
		за 2016 р.	за 2017 р.	за 2018 р.
1	2	3	4	5
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	477435	493471	540236
2.	Інший операційний дохід, тис.грн.	2167	2733	3560
3.	Разом витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	(3134)	(5713)	(14418)
4.	Чистий прибуток (збиток), тис.грн.	13840	25326	64883
5.	Разом доходи, тис.грн.	16974	31039	79301

Джерело: складено автором

Динаміку доходів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 – 2018р.р. відобразимо на діаграмі (рис.2.2).

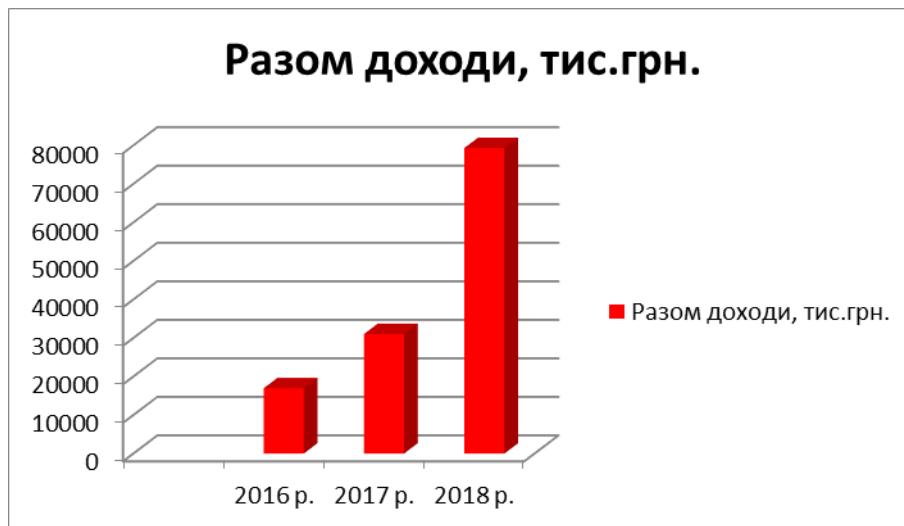

Рисунок 2.2 – Динаміка доходів від діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором

З рис.2.2 видно ріст доходів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» щороку.

Динаміку витрат ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 – 2018р.р. відображено на діаграмі (рис.2.3)

Рисунок 2.3 – Динаміка витрат ПрАТ «ІНТЕРКОРН»
за період 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором

З рис.2.3 видно, що окрім доходів підприємства зростають і витрати. На цю динаміку слід звернути увагу керівництву підприємства. Необхідно провести заходи по мінімізації витрат.

Динаміку чистого прибутку ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 – 2018р.р. відображено на діаграмі (рис.2.4).

Рисунок 2.4 – Динаміка чистого прибутку ПрАТ «ІНТЕРКОРН»
за період 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором

Аналіз прибутковості діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» проведено за допомогою таких показників:

1. *Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE)* - показник, що вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їх добробуту за аналізований період. Також цей показник використовується при оцінці вартості акцій підприємства, адже рентабельність власного капіталу дозволяє визначити, на які дивіденди можуть розраховувати власники акцій або на скільки зросте вартість їх акцій. Розраховується як відношення прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу, показує величину одержаного прибутку в розрахунку на одну гривню капіталу власників.

2. *Рентабельність виробничих фондів (виробничого капіталу) (Кр.вф.)* характеризує величину прибутку, отриманого з одиниці фондів, і визначається відношенням величини балансового або чистого прибутку (збитку) за аналізований період до середньої вартості задіяних основних фондів і оборотних засобів підприємства. Цей показник характеризує ефективність використання фондів підприємства або його виробничого апарату. При цьому використовують формулу:

$$\text{Кр.вф.} = \frac{\text{Балансовий (чистий)прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна сума основних засобів і запасів}} \times 100\% \quad (2.1)$$

3. *Коефіцієнт рентабельності інвестицій - Return on investment (ROI)* - показує, скільки грошових одиниць потрібно підприємству для отримання однієї грошової одиниці прибутку. Цей показник є одним із найважливіших індикаторів конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Розраховується за формулою:

$$\text{ROI} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}} \times 100\% \quad (2.2)$$

4. *Коефіцієнт рентабельності активів підприємства - Return on current assets (ROA)* - показує, скільки грошових одиниць чистого прибутку зробила

кожна одиниця активів. Чим вищий показник, тим більш ефективним є весь процес управління, адже показник рентабельності активів формується під впливом всієї діяльності компанії. Розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів. При цьому, середньорічна вартість активів розраховується за формулою:

$$A_{\text{сер.}} = (A1 + A2)/2, \quad (2.3)$$

де:

A1-вартість активів підприємства на початок року,

A2 - вартість активів на кінець року.

Для цього складаємо дані по рядку 1300 «Підсумок балансу» на початок і на кінець року та ділимо отриману суму на два, і знаходимо середньорічну вартість активів підприємства за аналізований період.

5. Коефіцієнт рентабельності продаж (Кр.пр.) - демонструє частку чистого прибутку в обсязі продажу підприємства. Це головний і найбільш популярний показник рентабельності. Тобто, при визначенні рентабельності продаж за базу порівняння приймається обсяг реалізованої продукції підприємства за аналізований період, який співставляється з величиною отриманого балансового або чистого прибутку за формулою:

$$Kp. пр. = \frac{\text{Балансовий (чистий) прибуток}}{\text{Виручка від реалізації продукції (чистий обсяг продажу)}} \times 100\% \quad (2.4.)$$

6. Коефіцієнт рентабельності чистого прибутку (Net profit margin) показує частку чистого прибутку в обсязі продажів. Розраховується за формулою:

$$NPM = \text{Прибуток після податків} / \text{Чиста виручка} \quad (2.5.)$$

Для розрахунку використовуються підсумкові значення даних звіту про фінансові результати за період, що аналізується.

Далі обраховано показники прибутковості діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. (табл.2.11).

Графічно показник рентабельності власного капіталу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. наведено на рис.2.5.

Таблиця 2.11 – Зведена таблиця обрахованих показників прибутковості діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Найменування та номер компоненти для здійснення факторного аналізу в розділі 2.4 магістерської дисертації	ПОКАЗНИК	Оптимальне значення	Період, що аналізується (фактичне значення)			Відхилення: +,- 2018 р. до:	
			на 2016р.	на 2017р.	на 2018р.	2016р.	2017р.
D1.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE)	як найбільше	0,076	0,127	0,265	0,051	0,138
D.2	Коефіцієнт рентабельності продаж (Кр.пр.)	більше 1	2,89	5,13	12,01	2,24	6,88
D3.	Коефіцієнт рентабельності активів підприємства (ROA)	більше 1	0,075	0,115	0,268	0,04	0,153
D4.	Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI)	як найбільше	3,578	11,943	13,604	8,365	1,661
D5.	Рентабельність виробничих фондів (виробничого капіталу) (Кр.вф.)	як найбільше	4,50	8,24	20,23	3,74	11,99
D6.	Коефіцієнт чистого прибутку	як найбільше	0,028	0,051	0,120	0,023	0,069

Джерело: створено автором на основі розрахунків

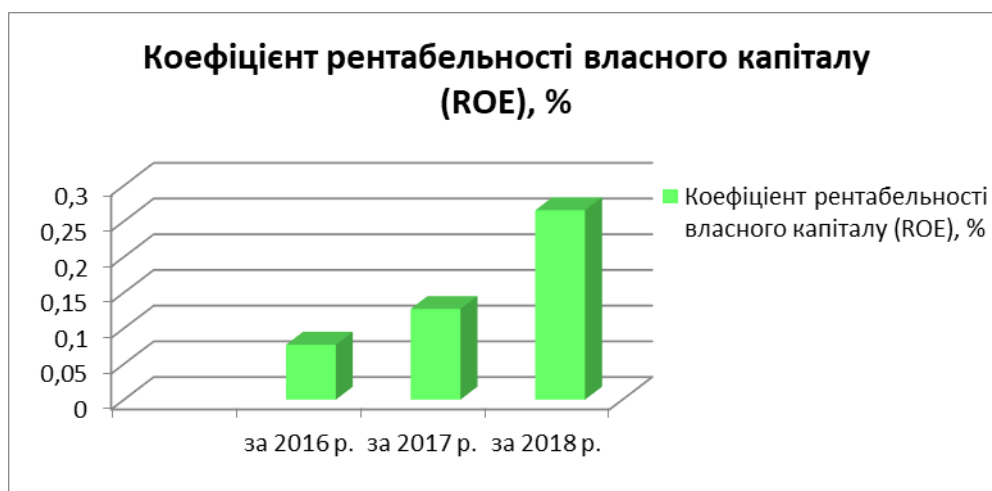

Рисунок 2.5 - Показник рентабельності власного капіталу

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.
Джерело: створено автором на основі розрахунків

З рис. 2.5 спостерігається зростання ROE і в 2017, і в 2018 році. Попит на продукцію зріс. Тобто в динаміці видно що ROE зростає, що є позивним для підприємства.

Графічно показник рентабельності виробничих фондів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. наведено на рис.2.6.

Рисунок 2.6 - Показник рентабельності виробничих фондів
ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором на основі розрахунків

З таблиці 2.11 та рис.2.6 видно, що протягом 2016 – 2018р.р. спостерігається динаміка росту коефіцієнта рентабельності виробничих фондів (виробничого капіталу) з 4,5 в 2016р. до 20,23 в 2018р., що вказує на ефективне використання активів, що приймають участь у процесі формування доходу. Це значення варто порівняти зі значенням конкурентів. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» повинно бути зацікавлені в постійному підвищенні цього показника.

Графічно показник рентабельності інвестицій (ROI) ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. наведено на рис.2.7.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» для здійснення своєї господарської діяльності досить часто залучає інвестиції. На рис.2.7 видно, що менеджмент компанії

ефективно використовує інвестиції. Хоча помітне зменшення в 2016р., але динаміка до росту зберігається.

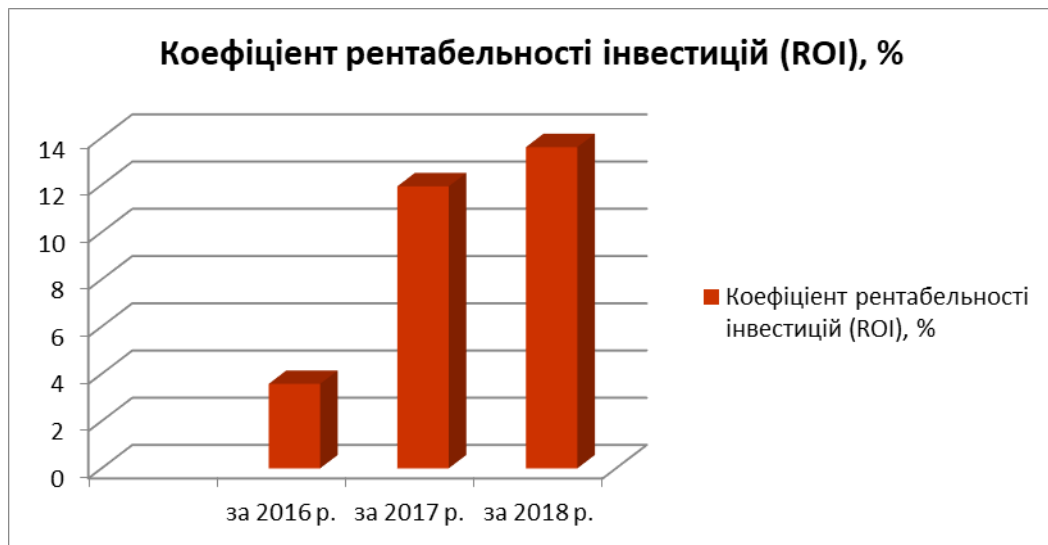

Рисунок 2.7 - Коефіцієнт рентабельності інвестицій ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором на основі розрахунків

Графічно показник рентабельності активів (ROA) ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. наведено на рис.2.8.

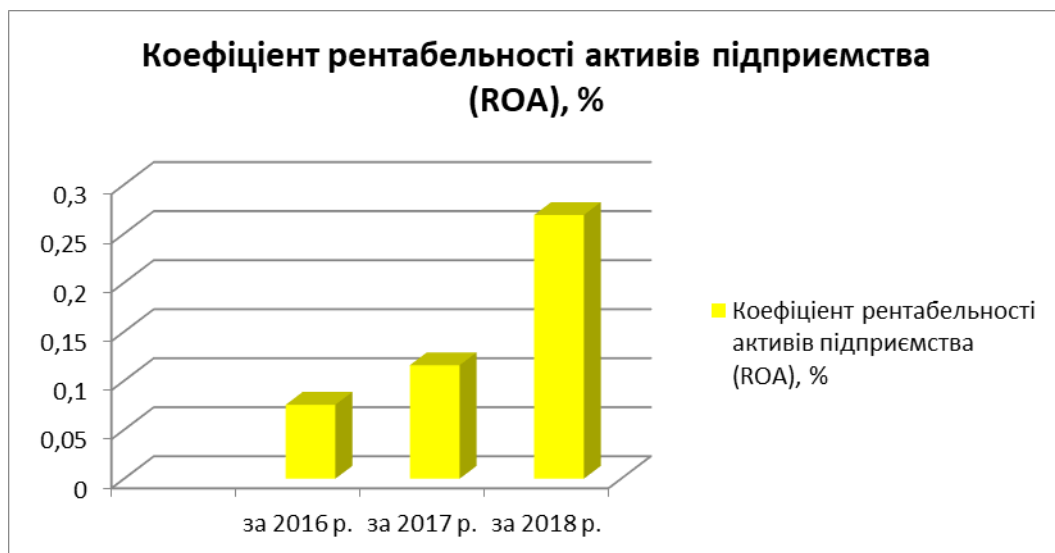

Рисунок 2.8 - Коефіцієнт рентабельності активів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором на основі розрахунків

З рис.2.8 ми бачимо, що рентабельність активів в 2018р. також збільшилася, це свідчить про зростання попиту на продукцію. Водночас,

також видно, що в 2018 році спостерігається помітне зростання ROA в порівнянні з 2016 та 2017 роками, що свідчить про ефективне керування менеджментом компанії. Рентабельність активів підприємства свідчить про те, що підприємство досить впевнено почуває себе в ринкових умовах.

Коефіцієнт рентабельності продаж по роках наведено на діаграмі (рис.2.9).

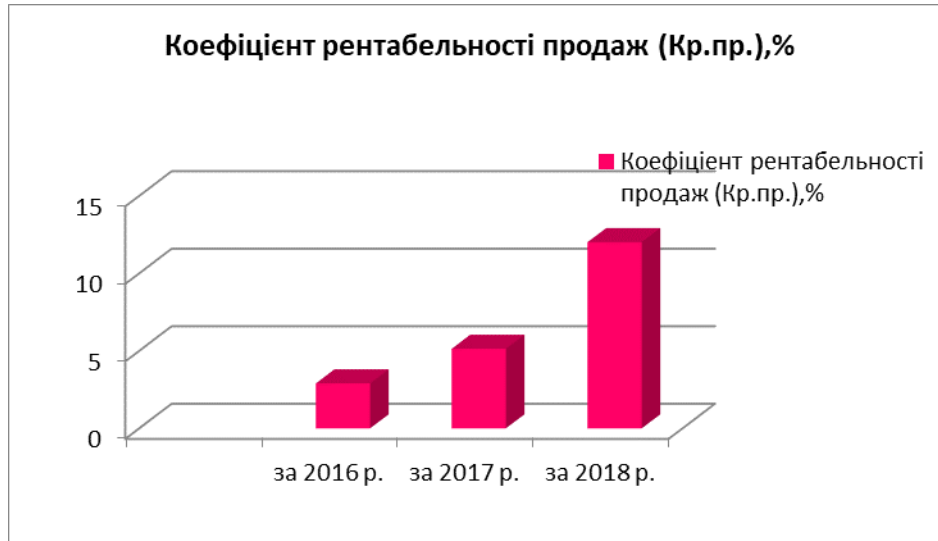

Рисунок 2.9 - Коефіцієнт рентабельності продаж ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором на основі розрахунків

З рис. 2.9 ми бачимо, що рентабельність продаж також росте, впевнено рухаючись вгору. І є набагато вищою за показники 2016 та 2017 років. Показник більше 1, що говорить про сильне ринкове положення, цінності продукції підприємства, добре управління.

Коефіцієнт чистого прибутку по роках наведено на діаграмі (рис.2.10).

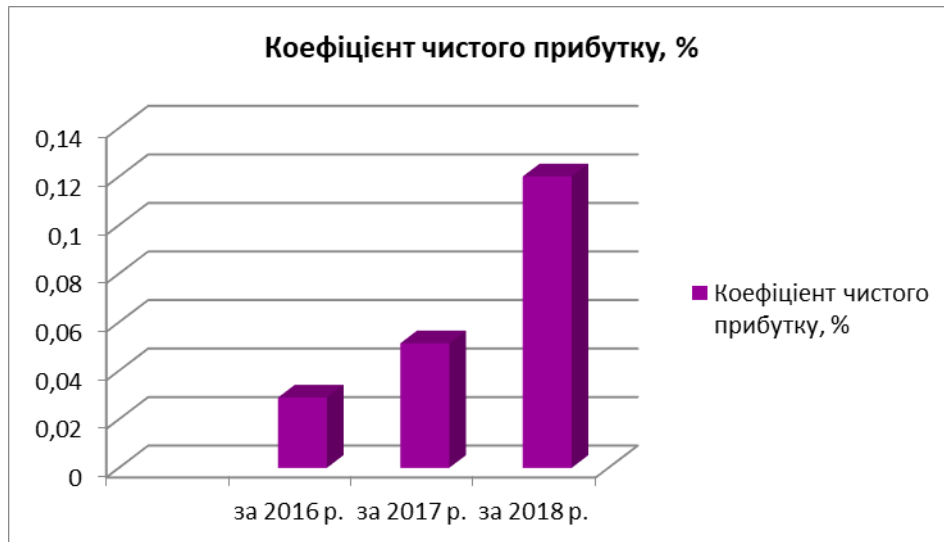

Рисунок 2.10 – Коефіцієнт рентабельності чистого прибутку
ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Джерело: створено автором на основі розрахунків

Діаграма коефіцієнта рентабельності чистого прибутку (рис.2.10) свідчить про те, що ПрАТ «ІНТЕРКОРН» прибуткове підприємство. З кожним роком цей коефіцієнт покращується.

Нормативні значення коефіцієнтів рентабельності диференційовані по галузях, видах виробництва, технологіях виробництва. При відсутності норм потрібно проаналізувати динаміку показників за ряд періодів, при цьому збільшення рентабельності свідчить про зростання ефективності діяльності підприємства, покращення його фінансового становища.

Основним джерелом фінансування ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є доходи від продажу послуг. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» надає послуги з виготовлення продукції з давальницької сировини. Єдиним споживачем послуг підприємства є, підприємство – резидент України приватної форми власності.

Ефективне ведення підприємством фінансово-господарської діяльності забезпечило отримання прибутку, тобто доходи перевищують витрати на забезпечення виробничого процесу.

Іншими словами - фінансовим підсумком господарської діяльності підприємства є прибутковість, абсолютним показником якої є прибуток

(фінансовий результат від операційної діяльності), а відносний показник – це рівень рентабельності.

Важливим аспектом оцінки роботи підприємства та перспективного розвитку є загальні витрати підприємства та собівартість реалізованих послуг.

Протягом останніх років собівартість послуг зростає, щорічне підвищення собівартості викликане, насамперед, ціновими процесами в економіці (інфляція), переглядом мінімальних соціальних гарантій населення, постійним зростанням цін на електроенергію, природний газ, водопостачання та водовідведення, мастильно-паливні продукти, матеріали, зростання цін на автоперевезення та залізничні перевезення.

Заборгованості перед державними фондами, по виплаті заробітної плати, простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості ПрАТ «ІНТЕРКОРН» не має.

Структурна схема розподілу і використання прибутку на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» зазначена на рис.2.11.

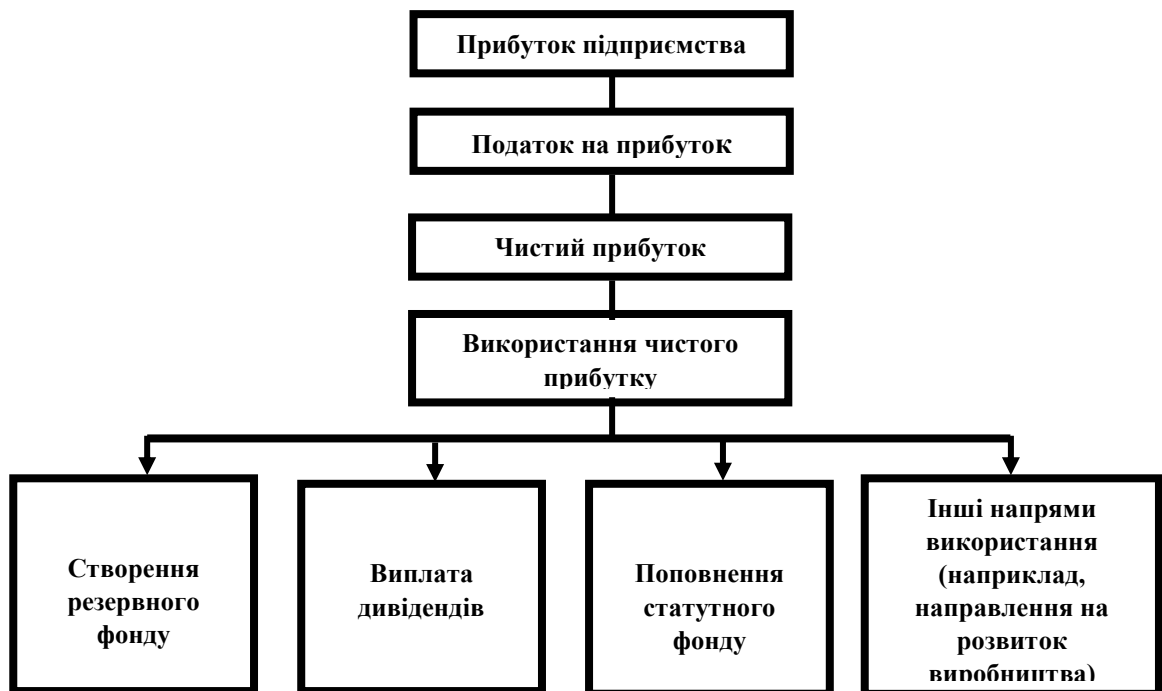

Рисунок 2.11 - Структурна схема розподілу і використання прибутку на ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Джерело: створено автором

Аналіз продуктивності праці та її оплати. Обраховані показники фонду оплати праці ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016-2018 р.р. наведені в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Показники фонду оплати праці ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016-2018 рр.

Найменування та номер компоненти для здійснення факторного аналізу в розділі 2.4	Вихідні дані		Рік			Відхилення: +,- 2018 р. до:	
			2016	2017	2018	2016	2017
	Фонд основної заробітної плати, тис.грн.		7720,00	9847,00	10787,90	2127,00	940,90
	Фонд додаткової заробітної плати, тис.грн.		27213,40	3630,10	48994,20	23583,30	45364,10
	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати, тис.грн.		0	0	0	0	0
	Річний фонд оплати праці, тис.грн.		34933,40	46149,10	61465,10	11215,70	15316,00
	Середньооблікова чисельність працівників, осіб		284	271	280	-13	9
	Загальна кількість годин, відпрацьованих усіма працівниками, людино-годин		578362	585589	581897	7227	-3692
	ПОКАЗНИК	Розрахунок					
F1.	Середньорічна заробітна плата одного працівника, грн.	Річний фонд заробітної плати/Середньо-облікова чисельність працівників	123,00	170,29	219,51	47,29	49,22
F2.	Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	Середньорічна заробітна плата/Тривалість робочого періоду	10,25	14,19	18,29	3,94	4,1
F3.	Середньогодинна заробітна плата одного працівника, грн.	Середньорічна заробітна плата/ (Тривалість робочого періоду*Тривалість робочого дня)	0,064	0,088	0,114	0,024	0,026

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

З даних, наведених в таблиці 2.12 спостерігається динаміка росту середньорічної заробітної плати працівників ПрАТ «ІНТЕРКОРН», що характеризується позитивно, та свідчить про якісне управління на підприємстві в даному напрямку.

Обраховані вартісні показники продуктивності праці наведені в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Вартісні показники продуктивності праці на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016-2018 рр.

Найменування та номер компоненти для здійснення факторного аналізу в розділі 2.4	Вихідні дані		Рік			Відхилення: +,- 2018 р. до:	
			2016	2017	2018	2016	2017
	Річний обсяг виробленої продукції (наданих послуг), тис.грн.		477435	493471	540236	16036	46765
	Середньооблікова чисельність працівників, осіб		284	271	280	-13	9
	Середньооблікова чисельність працівників основної діяльності, осіб		284	271	280	100	100
	Загальна кількість відпрацьованих усіма працівниками днів за рік, людино-днів		64920	65428	65025	508	-403
	Загальна кількість відпрацьованих усіма працівниками годин за рік, людино-годин		578362	585589	581897	7227	-3692
	ПОКАЗНИК	Розрахунок					
L1.	Середньорічний виробіток продукції на одного працівника	Річний обсяг виробленої продукції (наданих послуг) / Середньооблікова чисельність персоналу основної діяльності	1681,10	1820,93	1929,4 1	139,83	108,48
L2.	Середньоденний виробіток продукції одним робітником	Річний обсяг виробленої продукції (наданих послуг) / Загальна кількість відпрацьованих усіма працівниками днів за рік, людино-днів	7,35	7,54	8,30	0,19	0,76
L3.	Середньогодинний виробіток продукції одним робітником	Річний обсяг виробленої продукції (наданих послуг) / Загальна кількість відпрацьованих усіма працівниками годин за рік, людино-годин	0,82	0,84	0,92	0,02	0,08

Джерело: складено автором за даними ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

З таблиці 1.13 ми можемо бачити, що спостерігається динаміка збільшення вартісного показника - середньорічного виробітку продукції на

одного працівника, який характеризує середній обсяг продукції, виробленої одним працівником за рік, величина якого залежить від виробітку одним робітником і частки робітників у чисельності працівників.

Отже, ефективне управління, цілеспрямоване відтворення та повноцінне використання ресурсів підприємства можуть бути забезпечені тільки тоді, коли мають місце: економічно та соціально доцільне співвідношення ресурсів праці і матеріально-технічної бази, насамперед, основних виробничих фондів; застосування прогресивних, високопродуктивних та екологічно безпечних технологій у виробництві продукції; розширення, відтворення та оновлення ресурсів. Адже чітко організоване, своєчасне та в достатній кількості матеріально-технічне забезпечення і висока якість матеріально-технічних основних засобів виробництва продукції безпосередньо визначають результативність й безпечність функціонування ресурсного потенціалу підприємств, а також, їх розвиток. Система оплати праці, що застосовується на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є прийнятною для даного підприємства, та не потребує застосування інших форм та систем оплати праці. Робочий час на підприємстві використовується дуже ефективно.

Характеристика витрат підприємства. Для промислового підприємства управління витратами є важливою функцією економічного механізму, де витрати групуються за місцем їх виникнення або сферами діяльності:

- виготовлення продукції (цех, дільниця, бригада);
- обслуговування виробництва (забезпечення інструментом, ремонт устаткування);
- управління.

Кожне місце витрат має один або декілька центрів відповідальності за їх рівень, що створює передумови ефективного використання ресурсів.

Система управління витратами включає: нормування, планування, облік, аналіз витрат, зниження витрат.

У процесі планування собівартості обчислюється планова величина таких показників, як кошторис виробництва, собівартість товарної та реалізованої продукції, собівартість окремих виробів. Обчислення цих показників потребує проміжних розрахунків і складання кошторисів по окремих підрозділах підприємства за місцем витрат.

Приклад планової калькуляції продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

**Калькуляція фактичної собівартості виробництва продукції ПрАТ
«ІНТЕРКОРН» з наданої сировини за 1 тону**

№ з/п	Найменування статей калькуляції	на випуск 1 тн.	
		% в собівартості	сума (грн.)
1	Додаткова заробітна плата	2,1	Комерційна таємниця
2	Основна заробітна плата	1,16	
3	Відрахування на соціальне страхування	0,64	
4	Загальновиробничі витрати	11,2	
5	Паливо і енергія	7,5	
6	Напівфабрикати власного виробництва в т.ч.	56,3	
	<i>вода технічна (ОСМОС)</i>	1,3	
	<i>вода пом'якшена</i>	0,3	
	<i>ПАРА</i>	35,2	
	<i>сирий крохмаль</i>	19,5	
7	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	3,6	
8	Сировина та матеріали	12,7	
	Виробнича собівартість, за тн.		
9	Адміністративні витрати	4,8	
	Повна собівартість за 1 тн.	100	

Джерело: створено автором

На підставі зазначеної калькуляції побудуємо діаграму (рис.2.12).

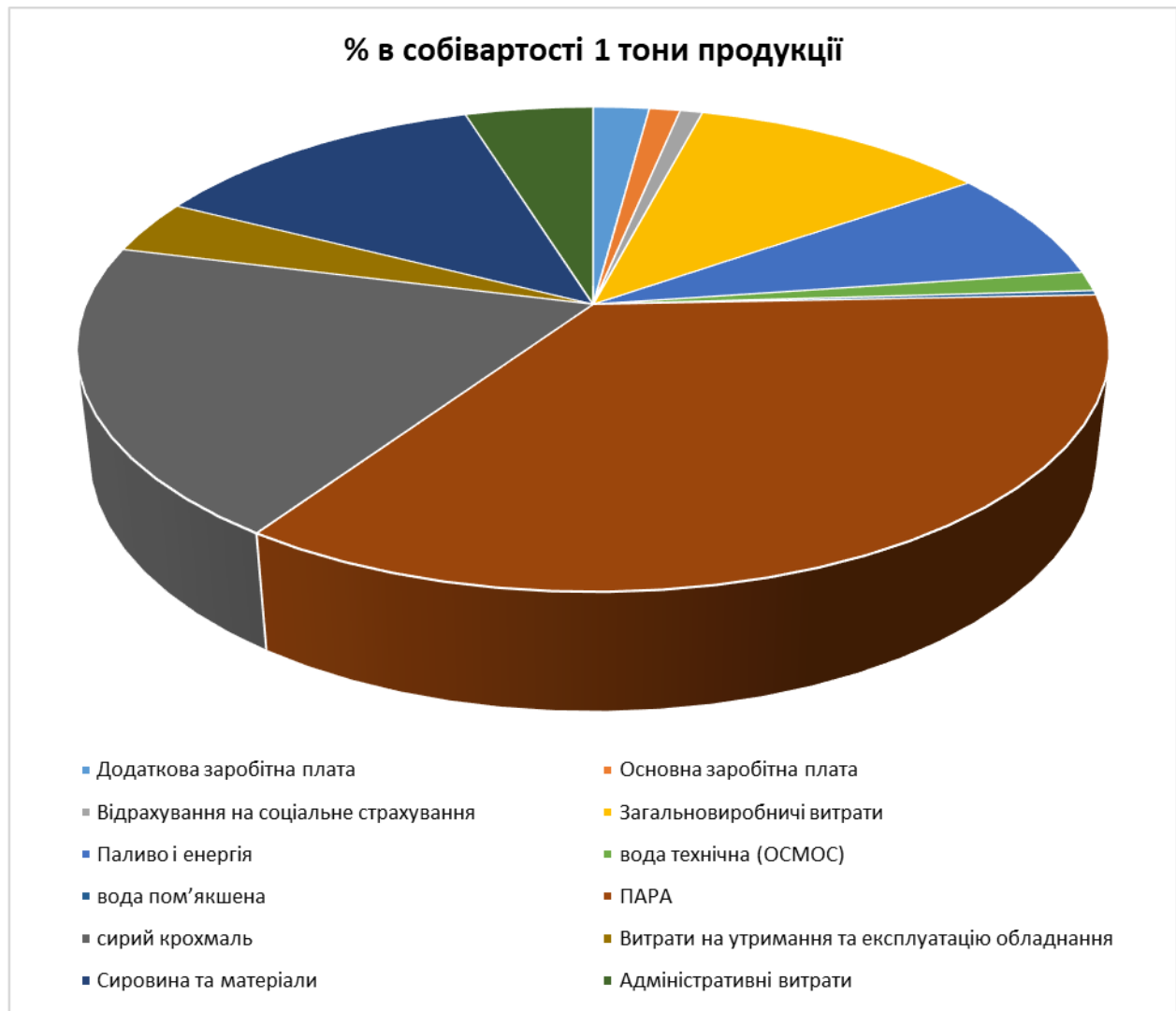

Рисунок 2.12 - Витрати за видами в процентному відношенні в 1 тоні готової продукції ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Джерело: створено автором

Метод визначення ціни продукції підприємства. На ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» застосовується метод визначення ціни за рівнем конкурентоспроможності товару. Цей метод ціноутворення полягає в тому, що ціна на товари і послуги встановлюється, виходячи з того, щоб виріб підприємства займав не гірші конкурентні позиції, ніж аналог конкурентів (отже, питомі ціни мають бути однаковими). При цьому аналог, як правило, - це продукція, що займає найкращі конкурентні позиції.

Розрахунки планової та фактичної собівартості переробки, а також економічне обґрунтування величини витрат на ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

здійснюється згідно технологічного процесу виробництва у відповідності до Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції у промисловості, затверджених наказом Міністерства промислової політики України № 373 від 09.07.2007р., Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та відповідно Наказу по підприємству «Про облікову політику», в якому встановлений метод обліку витрат на виробництво, перелік та склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), перелік та склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, метод нарахування амортизації тощо.

Основною причиною зміни (падіння, зростання) ціни послуги по переробці є зміна витрат, пов'язаних з виробництвом крохмале-патокової продукції, обсяги та кількість видів виробленої продукції, нормативи витрат сировини, матеріалів, розмір загальновиробничих та адміністративних витрат.

Основою для розрахунків витрат на виробництво крохмале-патокової продукції є норми витрат сировини (сирого крохмалю) та його вартість. Норми витрат сировини та допоміжних матеріалів розроблюються на підставі регламенту про технологічний процес виробництва. Дані норми щомісяця коригуються відповідно до якості сировини, що надходить у виробництво, також враховуються технологічні показники зерна кукурудзи, що переробляється.

Виробнича собівартість продукції напряму залежить від обсягів виробництва, вартості енергоносіїв (пара, опалення) та вартості сировини і допоміжних матеріалів, що надходять у переробку. Так, у виробничих витратах найбільшу питому вагу мають витрати на енергозабезпечення виробництва (пара, опалення) та матеріальні витрати. Сировина та допоміжні матеріали (фільтрувальні матеріали, кислоти, сода, іонообмінні смоли, метабісульфіт, активоване вугілля, ферменти та інші), що необхідні для технологічного циклу виготовлення продукції, включаються в собівартість на підставі розроблених норм.

Витрати по статті «Паливо та енергія на технологічні цілі» розраховуються на підставі питомих норм витрат електроенергії, теплоенергії, що розробляються нормами по підприємству на підставі регламенту про технологічний процес виробництва.

Витрати по статті «Заробітна плата» розраховуються на підставі технологічної трудомісткості, карт розміщення технологічних працівників, що приймають участь у виготовленні продукції на підставі затвердженого штатного розпису працівників, які перебувають у трудових відносинах з ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Тарифні ставки основних виробничих робітників встановлені на підприємстві згідно вимог Закону України «Про оплату праці», Кодексу законів про працю України, та змінюються відповідно до вимог чинного законодавства з дотриманням норм і гарантій, затверджених відповідними положеннями Колективного договору ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Загальновиробничі витрати товариства розраховуються щомісяця відповідно до планових кошторисів виробничих підрозділів, враховуючи обсяги переробки сировини та розподіляються: прямі, які відносяться до певного виду зробленої готової продукції; непрямі пропорційно до обсягів виробництва усієї готової продукції (основної та супутньої) на товарний випуск продукції.

Адміністративні витрати товариства при формуванні фактичної калькуляції собівартості виробництва з наданої сировини розподіляються на основну продукцію. Фінансові та інші витрати покриваються товариством за рахунок прибутку закладеного у відпускну ціну послуги з переробки, що відповідає Методичним рекомендаціям з формування собівартості продукції у промисловості затверджених наказом Міністерства промислової політики України № 373 від 09.07.2007р.

Таким чином, рентабельність є результатом виробничого процесу: вона формується під впливом чинників, пов'язаних з підвищенням ефективності оборотних коштів, зниженням собівартості й підвищенням рентабельності продукції та окремих виробів. Роботу підприємства можна вважати

рентабельною, якщо суми виручки від реалізації продукції достатні не тільки для покриття витрат на виробництво і реалізацію, але й для утворення прибутку. Показники рентабельності дозволяють оцінити, який прибуток отримує підприємство з кожної вкладеної в активи гривні і наскільки прибуткова діяльність.

Можна зробити висновок, що чим швидше обертається капітал, тим більша рентабельність. Щоб підвищити показник рентабельності, потрібно скоротити всі витратні статті, а саме: зменшити енергомісткість собівартості продукції; скоротити витрати на оренду складів та зберігання продукції, скоротити транспортні витрати; тощо.

Аналіз фінансового стану ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р.

Таблиця 2.14 – Експрес-аналіз фінансових показників ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018 роки

Найменування та номер компоненти для здійснення факторного	Показник	ФАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ			Відхилення: +,- 2018 р. до:	
		2016	2017	2018	2016	2017
E1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,457	0,416	0,359	-0,098	-0,057
E2.	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	3,464	0,896	8,065	4,601	7,169
E3.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,208	0,524	1,922	-3,286	1,398
E4.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,027	0,115	0,019	-0,008	-0,096
E5.	Рентабельність всіх активів (ROA)	0,075	0,115	0,268	0,193	0,153
E6.	Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,076	0,127	0,265	0,189	0,138
E7.	Ефективність використання активів в процесі виробництва продукції	1,170	0,969	0,700	-0,47	-0,269
E8.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,635	0,873	1,277	0,358	0,404
E9.	Коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт структури капіталу)	1,185	1,399	1,785	0,6	0,386

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) ($K_{авт.}$) характеризує відношення власних та прирівняних до них коштів (рядок 1495 балансу) до сукупних активів Товариства (рядок 1300 балансу).

Тобто, $K_{авт.}$ - це показник, який характеризує частку власних активів у загальній сумі всіх активів підприємства, використаних ним для здійснення статутної діяльності. Коефіцієнт автономії розраховується діленням суми власного капіталу на вартість майна підприємства за формулою, де ВКап - власний капітал, грн.; ВМ - вартість майна, грн.

Мінімальне (нормативне) значення коефіцієнта автономії $K_{авт.} > 0,3$. Таке значення цього показника дає змогу припустити, що всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами. Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про більшу фінансову незалежність, підвищення гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань. Отже, що більший коефіцієнт автономії, то кращий фінансовий стан підприємства.

Згідно даних таблиці 2.12 коефіцієнт автономії ПрАТ «ІНТЕРКОРН» знаходиться на середньому рівні, але спостерігається динаміка росту цього показника протягом 2016-2018 років.

Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття) ($K_{пл}$) – характеризує достатність оборотних активів для задоволення поточних зобов'язань. Цей коефіцієнт є індикатором здатності підприємства відповідати за поточними зобов'язаннями за допомогою оборотних активів. $K_{пл}$ демонструє, скільки у підприємства є гривень оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань.

$$K_{пл} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}} = \frac{A_{1195}}{П_{1695}} \quad (2.6)$$

Згідно даних таблиці 2.12 коефіцієнт поточної ліквідності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» в 2016 та 2018 роках знаходився в межах вище нормативного значення. Так, в 2016р. $K_{пл}$ мав значення 3,464, в 2018р. -8,065. В 2017р. $K_{пл}$ мав значення – 0,896 та знаходився на низькому рівні. Таким чином,

протягом 2016-2018р. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» мало можливість погасити свої поточні зобов'язання своєчасно.

Для кредиторів чим вище значення $K_{пл}$, тим краще. Однак, з точки зору власників і менеджменту підприємства показник $K_{пл}$, що має значення вище за нормативне є ознакою неефективної структури активів. Часто значення показника поточної ліквідності вище за «3» говорить про залучення зайвих оборотних активів, що призводить до зниження показників ефективності використання активів. Окрім того, залучення зайвих додаткових дорогих фінансових ресурсів веде до збільшення фінансових витрат. При цьому, слід звернути увагу, що оптимальне значення даного показника часто є умовним та залежить від сфери діяльності, сезонного фактору, угод про співпрацю з постачальниками, тощо.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$) – характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань оборотними активами за відрахуванням запасів.

$$K_{шл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}} = \frac{A_{1195} - A_{1100}}{П_{1695}} \quad (2.7)$$

Отримані дані (табл.2.12) показують, що коефіцієнт швидкої ліквідності протягом періоду, що аналізувався (2016-2018р.р.) знаходився в межах нормативного значення, а на кожен гривню поточних зобов'язань приходилося в 2016р – 5,20 грн., в 2017 – 0,52 грн., в 2018 – 1,92 грн. високоліквідних оборотних активів. Тобто, ПрАТ «ІНТЕРКОРН» протягом 2016-2018р.р. не мало проблем з платоспроможністю. Такі значення коефіцієнту швидкої ліквідності вказують на те, що у ПрАТ «ІНТЕРКОРН» достатньо ліквідних оборотних засобів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$) – показує, яка частка поточних зобов'язань може бути погашена миттєво.

$$K_{ал} = \frac{\text{Гроші та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}} = \frac{A_{1165}}{П_{1695}} \quad (2.8)$$

Отримані дані (табл.2.12) показують, що в 2016р. на кожну гривню поточних зобов'язань приходилось близько 0,027 грн. грошових коштів та їх еквівалентів, в 2018р. – 0,019 грн. відповідно, що свідчить про те, що коефіцієнт абсолютної ліквідності в 2016 та 2018р.р. був нижче за нормативний, і як наслідок, свідчить про те, що ПрАТ «ІНТЕРКОРН» не могло погасити борги лише за рахунок готівки у випадку, якщо строк платежів настав би в найближчому часі. В 2017 році ситуація дещо покращилася і значення $K_{ал}$ склало 0,115, тобто мало середнє значення, а ПрАТ «ІНТЕРКОРН» могло відповідати за своїми зобов'язаннями в 2017р. Оскільки в 2018 році значення $K_{ал}$ нижче за нормативне (0,019), то ПрАТ «ІНТЕРКОРН» може залучити позикові кошти, реалізувати частину зайвих активів з метою збільшення суми найбільш ліквідних активів. Проте враховуючи загалом всі показники ліквідності можна зробити висновок про платоспроможність підприємства.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу (K_m) – показує, яка частка власного капіталу знаходиться в мобільній формі, а яка капіталізована:

$$K_m = \frac{\text{Власні оборотні кошти}}{\text{Власний капітал}} = \frac{\Pi_{1595} + \Pi_{1495} - A_{1095}}{\Pi_{1495}}. \quad (2.9.)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує співвідношення між власними оборотними засобами і власним капіталом підприємства. Таким чином, значення показника говорить про те, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів. Нормативним вважається значення 0,1 і вище. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Негативне значення показника свідчить, що власний капітал та прирівняні до нього кошти спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позикових джерел фінансування. Це веде до зниження фінансової стійкості. Коефіцієнт

має бути досить високим для забезпечення гнучкості при використанні власних коштів підприємства; позитивною тенденцією вважається невелике зростання його в динаміці.

В періоді, що аналізувався коефіцієнт маневреності власного капіталу знаходився в межах нормативного. Протягом 2016-2018р.р. спостерігається коливання даного коефіцієнту. Після падіння в 2017р. до 0,873, в 2018р. спостерігається динаміка росту до 1,277, що є позитивним для підприємства та свідчить про те, що позикових джерел коштів достатньо для фінансування оборотних активів.

Коефіцієнт фінансового ризику (інша назва – коефіцієнт структури капіталу) ($K_{ф.р.}$) – характеризує співвідношення залучених коштів і власного капіталу:

$$K_{ф.р.} = \frac{\text{Залучені кошти}}{\text{Власний капітал}} = \frac{П_{1595} + П_{1695} + П_{1700}}{П_{1495}}. \quad (2.10)$$

Рекомендоване значення цього показника ≤ 1 . Зазначений коефіцієнт є узагальнюючим при аналізі фінансової стійкості підприємства. Зростання його значення свідчить про посилення залежності підприємства від позикових коштів і, відповідно говорить про зниження його фінансової стійкості. Якщо значення цього показника дорівнює 1, то це означає, що на одну гривню, вкладену у власний капітал підприємства, припадає одна гривня позикових коштів. Це крайня межа (рівність між власними та позиковими коштами підприємства), яка явно показує міру його фінансової стійкості. Критичне значення коефіцієнта фінансового ризику - 1. Даний коефіцієнт показує кількість позикових коштів, залучених підприємством на 1 грн. вкладених в активи власних коштів.

Протягом періоду, що аналізувався коефіцієнт фінансового ризику ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є більшим за критичне значення. Так, в 2016р. $K_{ф.р.}$ дорівнює 1,185, в 2017р. $K_{ф.р.}$ – 1,399, в 2018р. $K_{ф.р.}$ – 1,785, що свідчить про остаточну втрату фінансової стійкості підприємства, оскільки на одну

гривню власного капіталу в 2018р. припадає 1,785 гривні позикового. Це означає, що майно, яке належить підприємству, придбано переважно за рахунок позикового капіталу і управлінський персонал товариства вже не в змозі самостійно приймати рішення щодо розвитку підприємства. Тобто остаточне рішення про здійснення тої або іншої угоди вже буде прийматися тільки після згоди на це кредиторів товариства.

Протягом періоду, що аналізувався (2016-2018р.р.) коефіцієнти рентабельності активів та рентабельності власного капіталу знаходяться на низькому рівнях. Проте, протягом 2016 – 2018 років рентабельність активів підвищилася, факторами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів, зростання попиту на продукцію і підвищення суми чистого прибутку. Якщо в 2016р. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» отримало 0,075 коп. чистого прибутку на кожен вкладений гривню активів, то в 2017 – вже 0,115 коп., а в 2018р. – 0,268 коп. Водночас, також видно, що в 2018 році спостерігається помітне зростання ROA в порівнянні з 2016 та 2017 роками, що свідчить про ефективне керування менеджментом компанії. Загалом, діяльність компанії була ефективною в 2016 – 2018р.р. Рентабельність активів і власного капіталу мають коливання, вони також обумовлені коливаннями в прибутку. Коефіцієнт рентабельності активів характеризує ефективність використання активів підприємства. Чим вищий показник, тим більш ефективним є весь процес управління, адже показник рентабельності активів формується під впливом всієї діяльності компанії. Зробивши аналіз за визначений період можна зазначити, що даний коефіцієнт продовжує зростати, а це в свою чергу свідчить про покращення роботи підприємства.

Ефективність використання активів в процесі виробництва продукції розраховується за формулою Чистий дохід/Баланс.

Згідно даних таблиці 2.12. ефективність використання активів в процесі виробництва продукції в 2016 році дорівнювала 1,170, тобто була на високому рівні. Однак, протягом 2017-2018р.р. спостерігається динаміка спаду цього показника. Так, в 2017р. він дорівнював 0,969, а в 2018р. – 0,700,

тобто знаходився на низькому рівні. Дана динаміка свідчить про не досить ефективне використання активів для виробництва продукції протягом 2017-2018 років.

2.3. Аналіз та оцінка ефективності управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

Сучасне управління - це діяльність, спрямована на координацію роботи інших суб'єктів економічних відносин та трудових колективів [27, с.35].

Суть управлінської діяльності полягає у впливі на процес через прийняття рішень. Необхідність управління пов'язана з процесами поділу праці на підприємстві і відокремленням управлінської праці від виконавчої.

Управління представляє собою процес встановлення взаємодії між керуючою та керованою підсистемами. Основні складові підсистем (керуючої і керованої), наведені на рис.2.13.

Рисунок 2.13 - Об'єкти та процеси системи управління

Як цілісно-організаційне об'єднання, система управління характеризується [120, с.13]:

- функціями і цілями діяльності;

- конкретним набором складових частин, що знаходяться в підпорядкованості;
- режимом зовнішніх зв'язків (субординація, координація, договірні відносини і т.д.);
- правовим регулюванням структури, зав'язків, повноважень, діяльності системи управління в цілому і її елементів.

Система управлінських відносин спирається на два соціально-психологічні феномени, які ми можемо назвати як власне управління, тобто цілеспрямована дія на певний об'єкт, і підпорядкування, тобто сприйнятливість і схильність цілеспрямованій дії суб'єкта дій.

Основними функціями управління є [27, с.36]:

- 1. Планування** - процес визначення мети діяльності, передбачення майбутнього розвитку та поєднання колективних (індивідуальних) завдань для одержання очікуваного результату.
- 2. Організація** – процес формування структури системи, розподіл завдань, повноважень і відповідальності між працівниками для досягнення загальної мети діяльності.
- 3. Мотивація** – це причина, яка спонукає учасників господарських відносин до спільних погоджених дій для досягнення поставленої мети.
- 4. Контроль** – процес запобігання прояву зовнішніх перешкод і можливих відхилень від очікуваних результатів діяльності системи з метою коригування діяльності та накопичення досвіду для вдосконалення планування.

Методи управління поділяються на такі:

Економічні методи управління - це прийоми і способи управління, які мають в своїй основі використання економічних законів, економічних інтересів і показників. Ці методи включають матеріальну відповідальність, матеріальне стимулювання, ціноутворення, податки.

Адміністративно-правові методи управління передбачають юридичний (правовий) та адміністративний вплив на відносини людей в процесі

виробництва через правові норми: законодавчі акти, положення, інструкції, накази і розпорядження. Адміністративно-правові методи передбачають і застосування відповідних матеріальних, адміністративних і карно-правових санкцій.

Соціально-психологічні методи управління реалізують мотиви соціальної поведінки людини. Ці методи передбачають вивчення та реалізацію соціальних запитів та інтересів членів суспільства, виробничого колективу, громадської думки.

Всі ці методи повинні поєднуватися і створювати необхідний арсенал засобів для найефективнішого управління підприємством.

Управління фінансовим потенціалом підприємств є цілеспрямованим управлінським впливом на фінансові ресурси з метою досягнення фінансового добробуту підприємств і нарощування рівня їх фінансового потенціалу для розвитку й відновлення виробництва на його інноваційній основі. Головним завданням управління фінансовим потенціалом підприємства вважається оптимізація фінансових потоків з метою збільшення позитивного фінансового результату. Управління фінансовим потенціалом - це поетапний процес впливу на фінансовий потенціал для збереження його стійкості або переходу із одного стану в інший у відповідності до цілей і мети діяльності підприємства [36, с.73-74].

Аналіз системи управління ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

На ПрАТ «ІНТЕРКОРН» діє структурована система управління та контролю підприємством, яка має визначені функції, спрямовані на підвищення фінансового потенціалу підприємства. Структура органів управління ПрАТ «ІНТЕРКОРН» має такий вигляд:

- *Загальні збори Акціонерів* - вищий орган Товариства. Загальні збори можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства. Процедура проведення Загальних зборів акціонерів товариства направлена на забезпечення дотримання прав акціонерів та відповідає вимогам Статуту товариства та Закону України «Про акціонерні товариства». Положення про

загальні збори акціонерів товариства загальними зборами акціонерів не затверджувалося. Порядок підготовки, скликання, проведення та підбиття підсумків Загальних зборів акціонерів визначені Статутом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» та Законом України «Про акціонерні товариства».

- *Наглядова рада* - орган, який здійснює захист прав акціонерів товариства, і в межах компетенції, визначеної статутом та чинним законодавством України, контролює та регулює діяльність виконавчого органу;

- *Генеральний директор* - виконавчий орган акціонерного Товариства, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

З метою ефективного управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» важливим є здійснення аналізу внутрішньої системи контролю підприємства, при використанні якої можливо було б контролювати загальний стан підприємства. Система внутрішнього контролю на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» представлена Ревізійною комісією. Так, згідно зі Статутом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» контроль за фінансово-господарською діяльністю Генерального директора здійснюється *Ревізійною комісією (Ревізором)*.

Окрім того, раз на рік на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» здійснюється незалежна оцінка бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства. Обрання аудитора товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг здійснюється Наглядовою радою товариства.

Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми й розкриття інформації у фінансових звітах, а також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку й суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом ПрАТ «ІНТЕРКОРН», а також оцінку загального подання фінансових звітів. Вибір процедур залежить від судження аудитора, включаючи оцінку ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки. Аудит включає

також оцінку відповідності використаних облікових політик, прийнятність облікових оцінок, виконаних управлінським персоналом, та загального подання фінансової звітності. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглядає заходи внутрішнього контролю, що стосуються складання та достовірного подання суб'єктом господарювання фінансової звітності, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Система управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» складається з таких підсистем (рис.2.14).

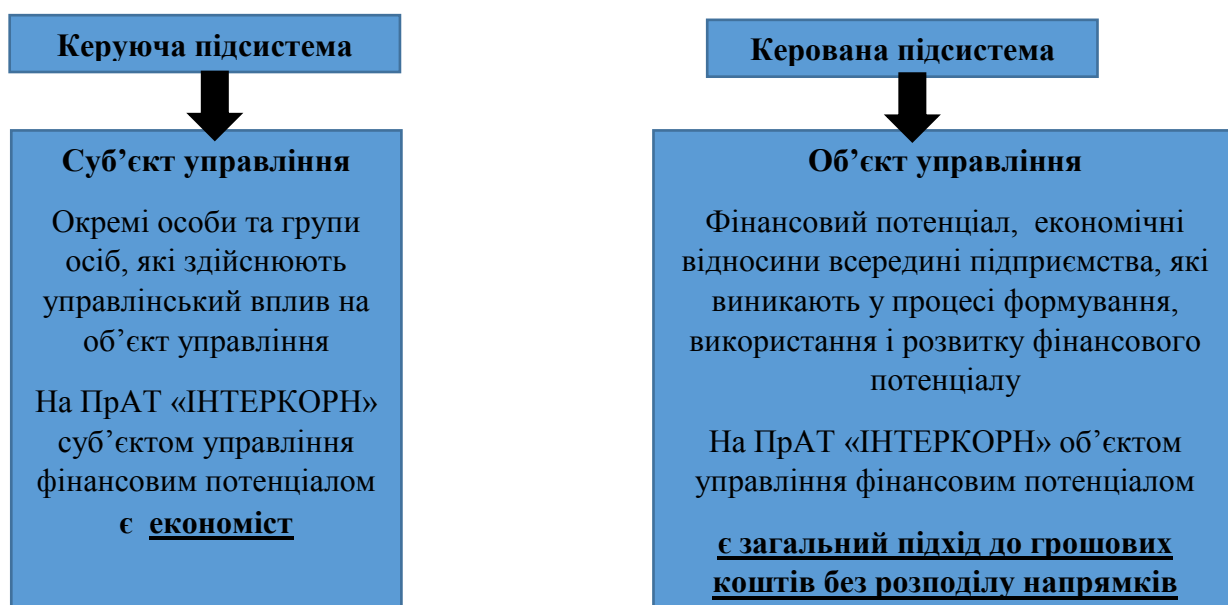

Рисунок 2.14 - Підсистеми системи управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Таким чином, за результатами аналізу системи управління було встановлено, що об'єкт системи управління ПрАТ «ІНТЕРКОРН» функціонально недиференційований в цілому. Так, на підприємстві відсутній спеціальний підрозділ – фінансова служба, яка здійснює управління фінансами. Таким чином, резервним заходом завдяки якому можливо покращити систему управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є створення спеціальної фінансової служби (планово-економічного відділу) на підприємстві. Однак, в даній магістерській роботі нами буде досліджено

систему управління енергетичною сферою з метою покращення фінансового потенціалу підприємства.

На підставі зазначеного, треба звернути увагу на той факт, що ПрАТ «ІНТЕРКОРН» на сьогодні має не досить розгалужену і структуровану систему управління. Підприємство в своїй господарській діяльності не в повній мірі використовує принцип диференціації, що в свою чергу заважає керувати ризиками та конкурентною позицією підприємства на ринку шляхом використання синергічного ефекту. Нерозгалужена за органами система управління гальмує процес вирішення питань, які потребують спеціальних знань на рівнях їх виникнення, і тим самим призводить до того, що підприємство не має змоги локалізувати проблему на початковому етапі.

Основним завданням аналізу системи управління фінансовим потенціалом є оцінка ефективності використання активів, доходів, витрат та результатів діяльності підприємства за звітний період, виявлення факторів, які позитивно або негативно вплинули на кінцеві фінансові результати.

Загальна оцінка ефективності управління підприємством та використання його активів проводиться за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність підприємства:

Коефіцієнт рентабельності активів показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність використання активів. Зменшення цього показника може свідчити про затримання темпів економічного зростання та розвитку підприємства.

Ступінь рентабельності активів підприємства, яку забезпечує прибуток від основної виробничої діяльності підприємства, характеризує коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує частку чистого прибутку у власному капіталі. Високий коефіцієнт вказує на прибуткову діяльність підприємства та його інвестиційну привабливість. Цей

коефіцієнт характеризує ефективність укладення коштів у підприємство. Коефіцієнт рентабельності діяльності показує наявність можливостей підприємства до відтворення та розширення виробництва і характеризує прибутковість діяльності підприємства. Коефіцієнт оборотності активів характеризує ефективність використання підприємством наявних ресурсів (незалежно від джерел їх залучення) та показує, наскільки зміни у наявних активах, пов'язані зі змінами доходу (виручки) від реалізації.

Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує співвідношення власних та позикових коштів. Перевищення власних коштів над позиковими вказує на те, що підприємство має достатній рівень фінансової стійкості і відносно незалежне від зовнішніх фінансових джерел. Частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів повинна бути не менше 50%, тобто нормативне значення коефіцієнта фінансової стійкості повинно бути не менше 1. Якщо коефіцієнт фінансової стійкості менше 1, то проводиться додатковий аналіз з метою виявлення причин зменшення фінансової стабільності (зниження виручки, зменшення прибутку, необґрунтоване збільшення матеріальних запасів тощо).

Коефіцієнт покриття визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних засобів підприємства для погашення своїх боргів протягом року. Значення коефіцієнту покриття у межах 1 – 1,5 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги. Критичне значення коефіцієнта покриття = 1. При коефіцієнті покриття < 1 підприємство має дуже низьку ліквідність, у цьому випадку, а також негативній динаміці цього показника проводиться додатковий аналіз з метою виявлення причин, що призвели до зниження ліквідності підприємства, а також уживаються заходи щодо недопущення банкрутства підприємства.

Коефіцієнт загальної ліквідності відображає, скільки одиниць оборотних засобів припадає на одиницю довгострокових та поточних зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує можливість підприємства ліквідувати поточну заборгованість грошима, які є у нього в розпорядженні на дату проведення аналізу. Коефіцієнт визначає, яку частину поточної заборгованості підприємство здатне погасити негайно. Значення коефіцієнта повинно бути в межах від 0,2 до 0,35. У разі, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності менше 0,2 або динаміка показника є негативною, здійснюється додатковий аналіз відповідних факторів.

Коефіцієнт заборгованості відображає залежність підприємства від залучених коштів.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує частку залученого капіталу у валюті балансу.

При проведенні аналізу фінансового потенціалу за коефіцієнтами мають враховуватися галузеві особливості підприємств.

В таблиці 2.15 зазначено оцінку ефективності діяльності підприємств переробної, харчової промисловості, до яких відносить і ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Таблиця 2.15 - Оцінка ефективності діяльності підприємств переробної, харчової промисловості, до яких відносить і ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Оцінка ефективності діяльності підприємств переробної, харчової промисловості, до яких відносить і ПрАТ «ІНТЕРКОРН»			
Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт рентабельності діяльності	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Оцінка ефективності діяльності підприємств переробної, харчової промисловості
Високе значення	Низьке значення	Середнє значення	Задовільно

Надалі проведемо оцінювання рівня фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2016 – 2018р.р. (табл. 2.16).

Таблиця 2.16 – Оцінювання рівня фінансового потенціалу ПрАТ
«ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» за 2016 – 2018 роки

Роки	Наявні фінансові ресурси	Показник додаткового фінансування	Фінансовий потенціал
1	2	3	4
	<i>Прибуток (П)</i>	<i>Приріст прибутку ($\Delta П$)</i>	<i>$П + \Delta П$</i>
2016	30 699	-16859	13 840
2017	13 840	11 486	25 326
2018	25 326	39 557	64 883
	<i>Амортизація (А)</i>	<i>Приріст амортизаційних відрахувань ($\Delta А$)</i>	<i>$А + \Delta А$</i>
2016	725	91	816
2017	816	63	879
2018	879	719	-160
	<i>Статутний капітал (СК)</i>	<i>Приріст статутного капіталу ($\Delta СК$)</i>	<i>$СК + \Delta СК$</i>
2016	110 527	0	110 527
2017	110 527	0	110 527
2018	110 527	0	110 527
	<i>Додатковий капітал (ДК)</i>	<i>Приріст додаткового капіталу ($\Delta ДК$)</i>	<i>$ДК + \Delta ДК$</i>
2016	6740	0	6740
2017	6740	0	6740
2018	6740	-782	5958
	<i>Резервний капітал (РК)</i>	<i>Приріст відрахувань ($\Delta РК$)</i>	<i>$РК + \Delta РК$</i>
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
	<i>Нерозподілений прибуток (НП)</i>	<i>Приріст нерозподіленого прибутку ($\Delta НП$)</i>	<i>$НП + \Delta НП$</i>
2016	55 616	13 840	69 456
2017	69 456	25 326	94 782
2018	94 782	65 665	160 447
	<i>Виручка від реалізації активів ($ВР_a$)</i>	<i>Виручка від реалізації зайвих активів ($ВР_a$)</i>	<i>$ВР_a$</i>
2016	477 435	2 167	479 602
2017	493 471	2 733	496 204
2018	540 236	3 560	543 796
	<i>Кредити (К)</i>	<i>Приріст суми кредитів ($\Delta К$)</i>	<i>$К + \Delta К + \Delta П_k$</i>
		<i>Зростання прибутку за рахунок зменшення витрат підприємства ($\Delta П_k$)</i>	
		0	
2016	57 624	200 000	257 624
		0	

2017	200 000	-200 000	0
		0	
2018	0	431 928	431 928
		0	
	Облігації (О)	Зростання прибутку за рахунок зменшення витрат підприємства ($\Delta \Pi_o$)	$O + \Delta \Pi_o$
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
Всього:			Σ
2016		938 605	
2017		734 458	
2018		1 317 379	

Джерело: складено автором

Далі, за результатами здійсненої оцінки відобразимо динаміку управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за період 2016 – 2018р.р. на графіку (рис. 2.15).

Рисунок 2.15 - Динаміка зміни рівня управління фінансовим потенціалом ПрАТ "ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ" за 2016 - 2018 р.р.

Джерело: складено автором

За результатами, проведеного дослідження ми можемо бачити, що фінансовий потенціал ПрАТ «ІНТЕРКОРН» в 2016 році складав 938 605 тис. грн., що в 0,71 рази менше ніж в 2018 році. При цьому, найбільшу частку фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» в досліджуваному періоді складали виручка від реалізації активів, яка перебувала в межах 41,28 - 67,56% та кредитні кошти, які знаходились в межах 27,45 - 32,78%. При цьому, виручка від реалізації активів та кредити мали майже однаковий рівень в формуванні фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Також, слід зазначити, що в аналізованому періоді підприємство не отримувало додаткового капіталу в результаті переоцінки майна або продажу акцій за ціною, вищою за їх номінальну вартість.

Таким чином, на підставі вищевикладеного, вважаємо що підвищення рівня управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» слід проводити за такими напрямками:

1. Зменшення собівартості продукції, що виробляється підприємством за рахунок зменшення долі вартості енергоносіїв, зокрема, електроенергії, в загальній структурі собівартості;
2. Досягнення максимізації обсягів реальних фінансових ресурсів.

Таким чином, на підприємстві спостерігається середній рівень управління фінансовим потенціалом.

Для уточнення оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом на ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» в підрозділі 2.4 даної магістерської роботи будемо використовувати факторний аналіз з використанням сучасного програмного забезпечення SPSS 23.0.

2.4. Інформаційні технології оцінювання чинників формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

В умовах економічної нестабільності посилюється роль своєчасного комплексного фінансового аналізу, як на рівні окремих суб'єктів господарювання, так і галузей економіки. Внутрішні та зовнішні користувачі аналітичної інформації зацікавлені у використанні таких методик оцінювання фінансового стану, які б забезпечували максимальну оперативність у прийнятті ефективних управлінських рішень завдяки визначенню позитивних та негативних ознак і тенденцій щодо основних характеристик фінансового становища об'єктів дослідження: фінансового потенціалу, майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості діяльності, ефективності використання капіталу, інвестиційної привабливості тощо [50].

Актуальність факторного аналізу визначається необхідністю вчасно реагувати на зміни, що відбуваються у процесі функціонування підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. [34].

Факторний аналіз фінансово-економічних показників дає змогу визначити вплив окремих факторів на зміну результативних показників за допомогою детермінованих або стохастичних прийомів дослідження. Детермінований факторний аналіз доцільно проводити в тих випадках, коли між результативним і факторними показниками існує функціональний зв'язок, тобто результативний показник може бути представлено як суму, різницю, добуток або відношення факторних показників. Для проведення факторного аналізу необхідно побудувати модель факторної системи, що відображає математичну залежність між результативним і факторними ознаками. При цьому слід дотримуватися таких вимог [3, 40]:

- фактори, що включаються у модель, повинні реально існувати і мати конкретний економічний зміст;
- факторні показники, що входять у систему факторного аналізу, повинні мати причинно-наслідковий зв'язок із результативним показником;
- факторна модель повинна забезпечити можливість кількісного вимірювання рівня впливу кожного фактору на зміну результативного показника [78].

Для проведення факторного аналізу оцінки фінансового стану необхідно побудувати багатфакторну залежність із наступним аналізом впливу кожного окремого фактору на кінцевий результат. Такими факторами можуть бути коефіцієнти фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності, платоспроможності, тощо, які включаються в комплексну оцінку ефективності діяльності підприємства, перебувають у причинно-наслідковому зв'язку, і мають конкретне економічне значення. При цьому, оцінити ефективність діяльності підприємства дозволить не тільки система показників, але й один комплексний показник, який характеризує його фінансовий стан.

Факторний аналіз є методом скорочення розмірності вибірки. Він звужує простір відібраних ознак до кількох факторів. Доцільність використання факторного аналізу для ПрАТ «ІНТЕРКОРН» полягає в тому, що він може визначити взаємозв'язок між складовими фінансового потенціалу підприємства.

При необхідності скорочення даних самим ефективним методом факторного аналізу є аналіз головних компонент (Principal components analysis). Цей метод дозволяє здійснити пошук такого лінійного поєднання ознак, яке вилучить із них максимальну дисперсію.

З метою проведення оцінки ефективності функціонування підприємства побудуємо та розрахуємо економіко-математичну модель, а саме факторну модель, яка описує залежність впливу компонентів на фактори. Це допоможе зрозуміти за рахунок чого можна підвищити управління фінансовим

потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Для побудови моделі в якості компонент використаємо дані фінансової звітності ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Для виділення факторів застосуємо стандартний метод головних компонент; метод обертання - Varimax.

Так, для здійснення факторного аналізу побудуємо таблицю, в яку занесемо необхідні вихідні дані за період 2016р. – 2018р. (табл.2.15).

Таблиця 2.15 – Вихідні дані для розрахунку факторів впливу на управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Компоненти	Показники ПрАТ «ІНТЕРКОРН»	2016р.	2017р.	2018р.
A1.	Коефіцієнт зносу	0,47	0,48	0,5
A2.	Коефіцієнт оновлення ОЗ	0,039	0,026	0,045
A3.	Коефіцієнт вибуття ОЗ	0,001	0,014	0,003
A4.	Коефіцієнт змінності роботи обладнання	2,0	2,0	2,0
A5.	Коефіцієнт завантаження обладнання	1	1	1
A6.	Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання (виробничої потужності)	795,73	822,45	900,39
A7.	Коефіцієнт екстенсивного використання обладнання (виробничої потужності)	0,935	0,902	0,909
A8.	Інтегральний показник використання виробничих потужностей	744,00	741,85	818,45
A9.	Фондовіддача	2,11	2,22	2,49
A10.	Фондомісткість	0,47	0,45	0,40
A11.	Фондоозброєність	795,91	817,21	775,92
B1.	Коефіцієнт оборотності активів (КОа)	1,13	1,08	0,84
B2.	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (КОобк)	2,60	2,25	2,20
B3.	Коефіцієнт оборотності капіталу (КОобк)	1,46	1,06	0,88
B4.	Тривалість обороту активів (ТОа)	318,5	334,4	426,5
B5.	Тривалість обороту капіталу (ТОк)	246,9	339,6	407,7
B6.	Коефіцієнт рентабельності реалізації (Рор)	2,89	5,01	12,01
B7.	Коефіцієнт рентабельності активів (РАсер.)	3,26	5,4	10,08
B8.	Рентабельність основного капіталу	0,032	0,053	0,10
B9.	Коефіцієнт капіталовіддачі основного капіталу	1,13	1,07	0,84
D1.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE)	0,076	0,127	0,265
D.2	Коефіцієнт рентабельності продаж (Кр.пр.)	2,89	5,13	12,01
D3.	Коефіцієнт рентабельності активів підприємства (ROA)	0,075	0,115	0,268
D4.	Коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI)	3,578	11,943	13,604
D5.	Рентабельність виробничих фондів	4,50	8,24	20,23

	(виробничого капіталу) (Кр.вф.)			
D6.	Коефіцієнт чистого прибутку	0,028	0,051	0,120
E1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,457	0,416	0,359
E2.	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	3,464	0,896	8,065
E3.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,208	0,524	1,922
E4.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,027	0,115	0,019
E5.	Рентабельність всіх активів (ROA)	0,075	0,115	0,268
E6.	Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,076	0,127	0,265
E7.	Ефективність використання активів в процесі виробництва продукції	1,170	0,969	0,700
E8.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,635	0,873	1,277
E9.	Коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт структури капіталу)	1,185	1,399	1,785
F1.	Середньорічна заробітна плата одного працівника, грн.	123,00	170,29	219,51
F2.	Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	10,25	14,19	18,29
F.3	Середньогодинна заробітна плата одного працівника, грн.	0,064	0,088	0,114
L1.	Середньорічний виробіток продукції на одного працівника	1681,10	1820,93	1929,41
L2.	Середньоденний виробіток продукції одним робітником	7,35	7,54	8,30
L3.	Середньогодинний виробіток продукції одним робітником	0,82	0,84	0,92

Далі для проведення розрахунків завантажимо наші вихідні дані в середовище SPSS 23.0 та здійснимо автоматичні розрахунки, результатом яких є наступні дані, зазначені в таблицях 2.16-2.18

Таблиця 2.16 – Результати компонентного аналізу

Компонент	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	32,672	83,775	83,775	32,672	83,775	83,775	32,307	82,838	82,838
2	6,328	16,225	100,000	6,328	16,225	100,000	6,693	17,162	100,000

Таблиця 2.17 – Обернена компонентна матриця

Компоненти	Component	
	1	2
A1	0,993	-0,115
A2	0,580	0,814
A3	0,970	-0,243
A6	1,000	-0,030
A7	-0,514	0,858
A8	0,971	0,241
A9	0,998	-0,066
A10	-0,998	0,062
A11	-0,724	-0,689
B1	-0,999	-0,048
B2	-0,756	0,655
B3	-0,868	0,497
B4	0,997	0,082
B5	0,924	-0,383
B6	1,000	-0,005
B7	0,996	-0,093
B8	0,996	-0,088
B9	-1,000	-0,021
D1	0,999	-0,045
D2	1,000	-0,019
D3	1,000	0,021
D4	0,782	-0,624
D5	1,000	-0,011
D6	1,000	-0,024
E1	-0,978	0,209
E2	0,836	0,548
E3	-0,433	0,902
E4	-0,371	-0,929
E5	1,000	0,018
E6	0,999	-0,045
E7	-0,976	0,220
E8	-0,183	0,983
E9	0,990	-0,140
F1	0,957	-0,289
F2	0,957	-0,289
F3	0,961	-0,278
L1	0,930	-0,369
L2	1,000	0,029

L3	1,000	0,029
----	-------	-------

Таблиця 2.18 – Компонентна трансформаційна матриця

Компоненти	1	2
1	0,993	-0,118
2	0,118	0,993

Факторні навантаження можна представити графічно у вигляді квадранту компонентів (рис.2.16).

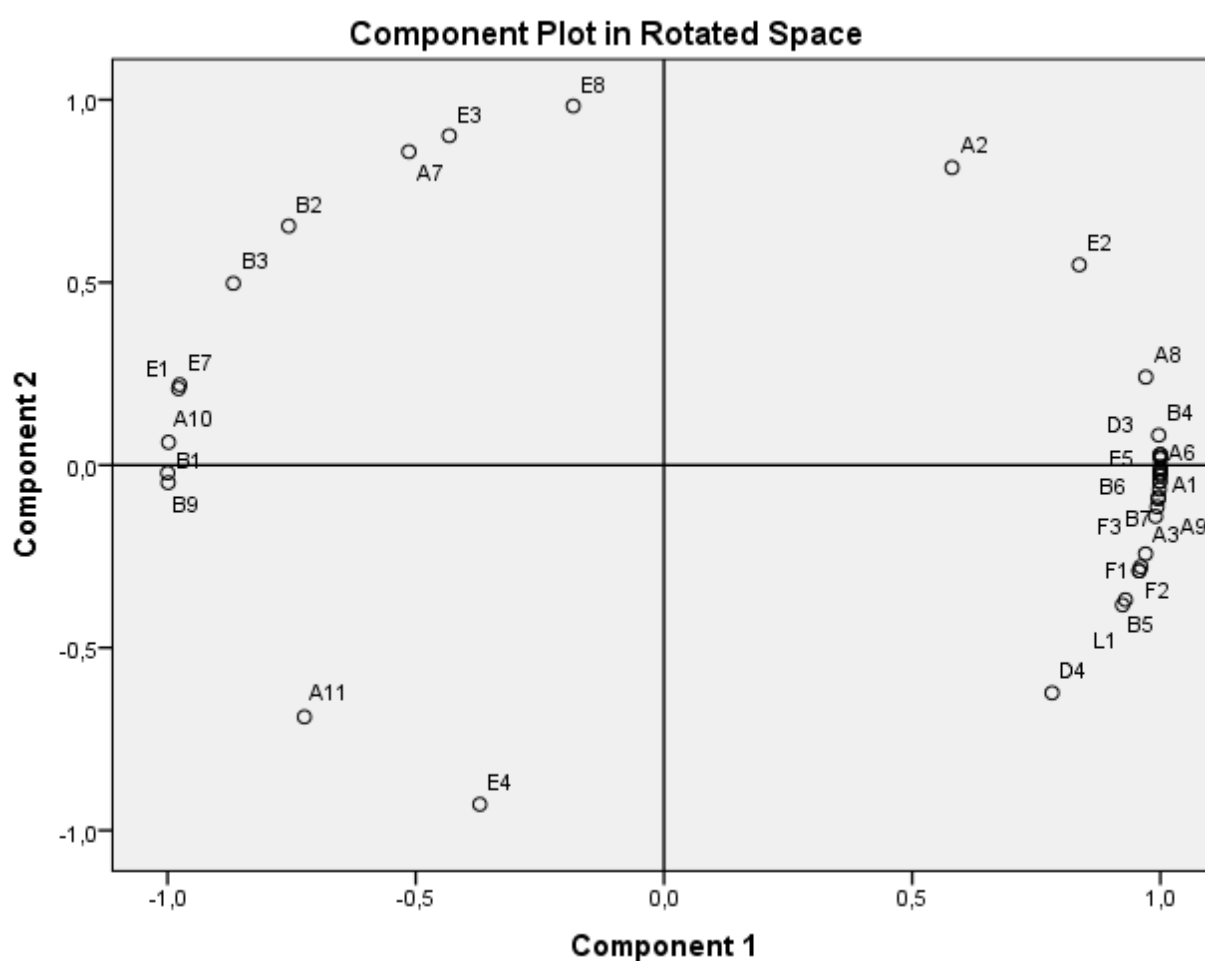

Рисунок 2.16 - Графічне представлення факторних навантажень (квадрант розташування компонентів)

Інтерпретація результатів факторного аналізу. Основні результати факторного аналізу виражаються у факторних навантаженнях, факторних полях, факторних вагах, власних значеннях факторів. Факторні навантаження (factor loadings) – це коефіцієнти кореляції кожної із аналізованих змінних із

кожним з виділених факторів. Чим тісніший зв'язок змінної із фактором, тим більшим є її факторне навантаження. Позитивний знак факторного навантаження вказує на прямий зв'язок змінної з фактором, негативний - на обернений [29, с.43].

Таблиця факторних навантажень, отримана в результаті факторного аналізу, містить кількість стрічок, рівну кількості змінних (стовпчиків у вихідній матриці), та кількість стовпчиків, рівну кількості виділених факторів

За результатами, проведеного факторного аналізу виділилося 2 фактори з відповідністю впливу 83,775% та 16,225%. Таким чином, у нашому випадку перший фактор пояснює приблизно 83,775% дисперсії, а другий фактор – 16,225% дисперсії. При цьому, накопичений відсоток дисперсії обох факторів складає 100%.

За результатами аналізу оберненої компонентної таблиці (табл.2.5) зробимо вибірку компонентів, які максимально впливають на відповідні фактори та мають значення $>0,6$.

Аналогічну картину можливо спостерігати графічним зображенням компонентів відповідних факторів. Так на рис 2.3 компоненти, які впливають на фактори, що розміщуються близько до вісі «X» на максимальному віддаленні від початку координат в першому та четвертому квадрантах.

Так, *найтісніше пов'язаними з першим фактором, вага якого 83,775%, виявилися:*

- коефіцієнт інтенсивного використання обладнання (виробничої потужності) (A6. – 1,000);
- коефіцієнт рентабельності активів підприємства (ROA) (D3. – 1,000);
- коефіцієнт рентабельності реалізації (Por) (B6. – 1,000);
- рентабельність виробничих фондів (виробничого капіталу) (Кр.вф.) (D5. – 1,000);
- коефіцієнт чистого прибутку (D6. – 1,000);
- середньомісячна заробітна плата одного працівника (L2. – 1,000);

- середньогодинна заробітна плата одного працівника (L3. – 1,000);
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE) (D1. – 0,999);
- фондівдача (A9. – 0,998);
- тривалість обороту активів (ТОа) (B4. – 0,997);
- коефіцієнт рентабельності активів (РАсер.) (B7. – 0,996);
- рентабельність основного капіталу (B8. – 0,996);
- коефіцієнт зносу (A1. 0,993);
- коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт структури капіталу) (E9. – 0,990);
- коефіцієнт вибуття ОЗ (A3. – 0,970);
- інтегральний показник використання виробничих потужностей (A8. – 0,971);
- Інші заохочувальні та компенсаційні виплати (F3. – 0,961);
- фонд основної заробітної плати (F1. – 0,957);
- фонд додаткової заробітної плати (F2. – 0,957);
- середньорічна заробітна плата одного працівника (L1. – 0,930);
- тривалість обороту капіталу (ТОк) (B5. – 0,924);
- коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття) (E2. – 0,836);
- коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI) (D4. – 0,782).

Найтісніше пов'язаними з другим фактором, вага якого 16,225%, виявилися:

- коефіцієнт маневреності власного капіталу (E8. – 0,983);
- коефіцієнт швидкої ліквідності (E3. – 0,902);
- коефіцієнт екстенсивного використання обладнання (виробничої потужності) (A7. – 0,858);
- коефіцієнт оновлення ОЗ (A2. – 0,814).

Об'єкту з більшою факторною вагою властивий більший рівень прояву властивостей виділеного фактора (більший рівень зв'язку з фактором). [39, с.44].

Так, перший фактор навантажився в значній мірі десятьма компонентами, які відносяться до показників рентабельності підприємства. Відтак, на формування фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» з даної точки зору впливає прибутковість.

Платоспроможність виокремилась у другий фактор впливу на систему управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Отже, факторний аналіз оцінювання чинників формування системи управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» дозволив виділити два ключових внутрішніх фактори впливу на фінансовий потенціал підприємства:

- 1) прибутковість;
- 2) платоспроможність.

Тобто вплив цих компонентів на управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» є максимальним.

Застосування факторного аналізу дозволило визначити компоненти впливу змінюючи, які ми отримуймо покращення фінансового потенціалу. Цим самим підвищуємо показники ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» по відповідному напрямку. А змінивши показники впливу можливо проводити повторну ітерацію розрахунків, виділяючи все нові і нові фактори дії. Тим самим, за допомогою застосування математичної моделі ми будемо досягати покращення фінансового результату. Факторний аналіз доцільно застосовувати не тільки для підвищення фінансового потенціалу, а і для інших потреб економічного аналізу де необхідно обробляти великі масиви даних впливу.

Висновки до розділу 2

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» було створено 26.03.2003р. як закрите акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» на підставі засновницького договору і Статуту. У зв'язку із приведенням найменування

товариства до вимог Закону України «Про акціонерні товариства» 30 червня 2009 року наказом 100% (єдиного) акціонера ЗАТ «ІНТЕРКОРН» було прийнято рішення про зміну найменування товариства на Приватне акціонерне товариство «ІНТЕРКОРН КОН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».

ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» було створене з метою здійснення господарської діяльності, основним видом якої є виробництво крохмалю і крохмальних продуктів. Також, підприємство здійснює і інші види діяльності, передбачені його статутом з метою забезпечення своїх особистих потреб та суспільних інтересів, отримання прибутку, завдяки якому в подальшому мати можливість втілювати у життя економічні, технічні, інноваційні, соціальні та інші плани керівництва підприємства.

Водночас, завдяки отриманому доходу мати можливість реалізовувати економічні інтереси власників (акціонерів) підприємства шляхом розподілу прибутку і виплати акціонерам дивідендів.

ПрАТ «ІНТЕРКОРН» спеціалізується на виробництві крохмалепатокової продукції для харчової, кондитерської, текстильної, паперової, будівельної, хімічної, косметичної та інших галузей промисловості, а також у фармації.

Основним конкурентом ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є ПрАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат» (м.Верхньодніпровськ).

В результаті аналізу фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» за 2014 – 2017р.р. дійшли висновку, що аналізоване підприємство в вищезазначений період було прибутковим. В структурі активів балансу на підприємстві переважають необоротні активи. Ступінь використання виробничого обладнання, будівель та споруд - середня.

В структурі оборотних активів ПрАТ «ІНТЕРКОРН» переважають запаси.

Розмір поточних зобов'язань за аналізований період має тенденцію до зменшення.

Частка власних активів підприємства у загальній сумі всіх активів підприємства, використаних ним для здійснення статутної діяльності зменшилася, про що свідчить коефіцієнт фінансової незалежності (автономії). Так, в 2016р. цей коефіцієнт дорівнював 0,457, а в 2018р. - 0,359. Зменшення коефіцієнта автономії свідчить про більшу фінансову залежність, підвищення ризиків щодо не погашення ПрАТ «ІНТЕРКОРН» своїх зобов'язань. Отже, що менший коефіцієнт автономії, то поганіше фінансовий стан підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності також ПрАТ «ІНТЕРКОРН» зменшився. Так, на 31.12.2016р. він дорівнював 0,027, а на 31.12.2018р. - 0,019. Цей показник свідчить про те, що у підприємства недостатньо грошових коштів для негайного погашення боргів за своїми поточними зобов'язаннями, але при цьому спостерігається динаміка до збільшення коефіцієнту абсолютної ліквідності підприємства.

Таким чином, в результаті здійснення повного аналізу фінансового стану ПрАТ «ІНТЕРКОРН» ми можемо оцінити його, як не стабільний.

Розраховані показники абсолютної та загальної ліквідності, структури капіталу та фінансової стійкості відхиляються від нормативних, що свідчить про нездатність підприємства забезпечити зобов'язання власними коштами, здійснювати платежі наявними засобами. Однак, при цьому спостерігається динаміка до їх покращення.

Протягом періоду, що аналізувався коефіцієнт фінансового ризику ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є більшим за критичне значення. Так, в 2016р. $K_{ф.р.}$ дорівнює 1,185, в 2017р. $K_{ф.р.}$ – 1,399, в 2018р. $K_{ф.р.}$ – 1,785, що свідчить про остаточну втрату фінансової стійкості підприємства, оскільки на одну гривню власного капіталу в 2018р. припадає 1,785 гривні позикового. Це означає, що майно, яке належить підприємству, придбано переважно за рахунок позикового капіталу і управлінський персонал товариства вже не в змозі самостійно приймати рішення щодо розвитку підприємства. Тобто

остаточне рішення про здійснення тої або іншої угоди вже буде прийматися тільки після згоди на це кредиторів товариства.

Протягом періоду, що аналізувався (2016-2018р.р.) коефіцієнти рентабельності активів та рентабельності власного капіталу знаходяться на низькому рівнях. Проте, протягом 2016 – 2018 років рентабельність активів підвищилася, факторами такого підвищення є оптимізація структури оборотних активів, зростання попиту на продукцію і підвищення суми чистого прибутку. Якщо в 2016р. ПрАТ «ІНТЕРКОРН» отримало 0,075 коп. чистого прибутку на кожен вкладений гривню активів, то в 2017 – вже 0,115 коп., а в 2018р. – 0,268 коп. Водночас, також видно, що в 2018 році спостерігається помітне зростання ROA в порівнянні з 2016 та 2017 роками, що свідчить про ефективне керування менеджментом компанії. Загалом, діяльність компанії була ефективною в 2016 – 2018р.р. Рентабельність активів і власного капіталу мають коливання, вони також обумовлені коливаннями в прибутку. Коефіцієнт рентабельності активів характеризує ефективність використання активів підприємства. Чим вищий показник, тим більш ефективним є весь процес управління, адже показник рентабельності активів формується під впливом всієї діяльності компанії. Зробивши аналіз за визначений період можна зазначити, що даний коефіцієнт продовжує зростати, а це в свою чергу свідчить про покращення роботи підприємства

Підприємство отримує доходи в поточному році від здійснення основної діяльності - виробництва крохмалю та крохмальних продуктів та незначну частину складають інші доходи від операційної діяльності.

Стратегія управління фінансовим потенціалом на підприємстві - близька до наступальної і спрямована на збільшення обсягів виробництва, вона носить дієвий характер та ефективна на даному етапі, однак, вона потребує удосконалення в довгостроковій перспективі через вплив таких факторів, як обмеженість виробничих потужностей підприємства, необхідність покращення якості продукції, енергомисливистість продукції, тощо.

Аналіз резервів збільшення фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» показав, що традиційні напрямки, такі як збільшення обсягів виробництва продукції (без зміни асортименту), підвищення цін на продукцію (без зміни її якості), зменшення витрат на сировину та матеріали, скорочення кількості працюючих обмежені та не принесуть бажаного результату, їх достатньо підтримувати на досягнутому рівні.

В результаті проведення аналізу дійшли висновку, що на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» наявна дуже сильна залежність собівартості продукції від питомої ваги витрат на енергозабезпечення (пара 35,2% та паливо і енергія 7,5%) у загальній сумі витрат на виготовлення 1 тони готової продукції.

Водночас, факторний аналіз показав доцільність впровадження запропонованих заходів.

РОЗДІЛ III. НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

3.1. Напрями удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства

Насамперед треба зазначити, що для кожного окремо взятого підприємства кількість факторів, що можуть бути використані з метою удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства є різною та залежить від конкретних особливостей та умов його господарської діяльності, професіоналізму менеджменту компанії, та кваліфікації робочих кадрів.

Саме завдяки достатньому фінансовому забезпеченню господарської діяльності, вірному вибору способів та джерел мобілізації фінансових ресурсів та визначення найоптимальніших напрямів їх використання досягається зростання доходів підприємства. На жаль, слід констатувати, що сьогодні вітчизняні підприємства найчастіше обмежені у виборі фінансових ресурсів через їх недоступність, при цьому власних джерел коштів виявляється недостатньо і використовуються вони не завжди ефективно [21].

Таким чином, на сьогодні однією нагальних проблем, з якою стикаються підприємства є недостатня ефективність системи управління їх фінансовим потенціалом.

Для підприємств першочерговим завданням є розробка та впровадження заходів щодо підвищення ефективності формування використання наявного фінансового потенціалу. З цією метою пропонується підприємству

сформувати власну стратегію управління фінансовим потенціалом. Це може бути як стратегічний чи виробничий фінансові плани (на місяць, півроку або будь-який інший часовий відрізок) - план доходів та витрат, балансовий план; так і бюджетування, що є елементом оперативного фінансового планування [32, с.228].

Під час формування стратегії підприємство має особливу увагу приділити наступним пунктам [32, с.228]:

1. збільшення та прискорення формування вхідних грошових потоків підприємства;
2. оптимізація формування вихідних грошових потоків підприємства в часі;
3. прогнозування та планування резерву ліквідності;
4. зменшення фінансових ризиків. Підприємство на шляху євроінтеграції потребує термінових змін та дій для покращення фінансового стану та конкурентоспроможності на ряду з європейськими підприємствами. Правильне управління фінансовим потенціалом забезпечує ефективну діяльність, фінансову стабільність та інвестиційну привабливість підприємства.

Аналізуючи поняття фінансового стану та складної економічної та політичної ситуації в країні можна стверджувати, що підприємству необхідно приділяти значну увагу можливостям, наявним силам, запасам та засобам, щоб уникнути банкрутства в такий нелегкий час. З всього вище зазначеного можна зробити наступні висновки [32, с.229]:

1. найважливішим аспектом фінансового потенціалу є здатність підприємства в найкоротші терміни, в повному обсязі і з мінімальними втратами відтворити необхідні активи;
2. для отримання високого фінансового потенціалу, підприємству необхідно ефективно управляти чинниками, що формують фінансовий потенціал.

Стабільний та сталий розвиток фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» в сучасних умовах, які супроводжуються мінливістю, не прогнозованістю та посиленням економічної глобалізації, значною мірою залежить від його фінансової стійкості.

Складність управління фінансовим потенціалом полягає в тому, що його не можна розглядати як головну мету діяльності підприємства, оскільки досягнення належного рівня потенціалу буде пов'язане передусім з [21]:

- відмовою від ризикових проектів;
- нововведеннями та додатковим залученням позикових коштів, що, зрештою, може привести до занепаду цього суб'єкта господарювання.

Основними напрямками щодо удосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства є такі:

- формування фінансової стратегії та основних цілей щодо управління фінансовим потенціалом підприємства;
- розробка планових показників формування та використання фінансових ресурсів та діяльності підприємства в загалі;
- здійснення діагностики фінансового стану підприємства;
- вдосконалення методології та методичного забезпечення оцінки фінансового потенціалу підприємства;
- створення та впровадження системи фінансового моніторингу (зовнішнього та внутрішнього) на підприємстві;
- розробка заходів з підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Також, для промислових підприємств, зокрема, і для ПрАТ «ІНТЕРКОРН» на сьогодні дієвим механізмом створення конкурентних переваг є створення на підприємстві структурного підрозділу - служби енергоменеджменту, яка буде представляти ПрАТ «ІНТЕРКОРН», «як гравця на новому ринку електричної енергії». Так, на початковому етапі ПрАТ «ІНТЕРКОРН», як гравець на новому ринку електроенергії, буде здійснювати

закупівлю електричної енергії для власних потреб, а в перспективі, як окремий (додатковий) вид діяльності підприємства. Це, в свою чергу, надасть ПрАТ «ІНТЕРКОРН», як на макроекономічному рівні, так і на рівні підприємства створити стратегію розвитку енергетичного напрямку, який в свою чергу буде сприяти підвищенню фінансового потенціалу підприємства взагалі.

В свою чергу, відсутність стратегії або допущення помилки при її виборі будуть мати наслідком неефективне використання і так обмежених на сьогодні виробничих ресурсів, у тому числі і фінансових, втрати часу, як найбільш цінного чинника ринкового успіху.

Фінансова стратегія охоплює всі форми фінансової діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику.

Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер внутрішніх та зовнішніх факторів, фінансова стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів та фінансовому ринку. Фінансова стратегія передбачає визначення довгострокових цілей фінансової діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі фінансової стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку та ринкової вартості підприємства. За розробки фінансової стратегії слід урахувати динаміку макроекономічних процесів, тенденції розвитку вітчизняних фінансових ринків, можливості диверсифікації діяльності підприємства [127].

Процес формування фінансової стратегії підприємства включає наступні основні етапи [127]:

1. визначення періоду реалізації стратегії;
2. аналіз факторів зовнішнього фінансового середовища підприємства;
3. формування стратегічної мети фінансової діяльності;
4. розроблення фінансової політики підприємства;

5. розроблення системи заходів по забезпеченню реалізації фінансової стратегії;

6. оцінка розробленої фінансової стратегії.

Важливим моментом при розробленні фінансової стратегії підприємства є визначення періоду її реалізації. Тривалість цього періоду залежить в першу чергу від тривалості періоду формування загальної стратегії розвитку підприємства. Крім того, на нього діють такі фактори: динаміка макроекономічних процесів, зміни, що відбуваються на фінансовому ринку, галузева приналежність і специфіка виробничої діяльності підприємства. В процесі формування фінансової стратегії велика увага приділяється аналізу факторів зовнішнього середовища, вивченню економіко-правових умов фінансової діяльності підприємства та врахуванню факторів ризику. Формування стратегічної мети фінансової діяльності підприємства є наступним етапом стратегічного планування, головним завданням якого є максимізація ринкової вартості підприємства. Система стратегічних цілей підприємства повинна формуватися чітко і коротко, відображаючи кожну з цілей в конкретних показниках - нормативах. До таких нормативів відносяться [127]:

- середньорічний темп зростання власних фінансових ресурсів, що формуються із внутрішніх джерел;
- мінімальна частка власного капіталу;
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу підприємства;
- співвідношення оборотних і необоротних активів підприємства тощо.

На базі фінансової стратегії визначається фінансова політика підприємства за основними напрямками фінансової діяльності: податкова, цінова, амортизаційна, дивідендна [127].

Фінансова політика підприємства - це сукупність методів фінансового менеджменту, яка здійснюється в короткостроковому періоді і враховує фактори, які діють у цей час [127].

Формування фінансової політики на підприємстві здійснюється під впливом трьох груп факторів, зазначених на рис. 3.1.

В результаті розроблення системи заходів, що забезпечують реалізацію фінансової стратегії, на підприємстві формуються «центри відповідальності», визначаються права, зобов'язання і заходи відповідальності їх керівників за результати реалізації фінансової стратегії підприємства [127].

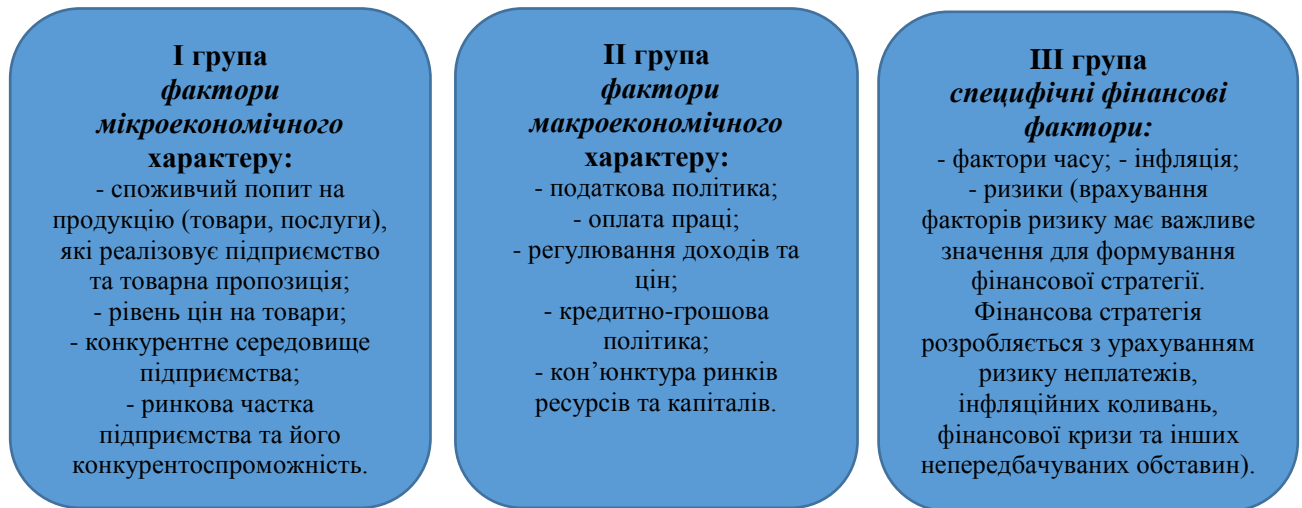

Рисунок 3.1.- Фактори, що впливають на формування фінансової політики на підприємстві

Джерело: складено автором

Заключним етапом розроблення фінансової стратегії підприємства є оцінка її ефективності. Така оцінка може бути основана на прогнозованих розрахунках різних фінансових показників, а також на основі прогнозу динаміки нефінансових результатів реалізації розробленої стратегії, таких як зростання ділової репутації підприємства, підвищення рівня управління фінансовою діяльністю його структурних підрозділів тощо [127].

Фактори, завдяки яким досягається ефективність фінансової стратегії, наведені на рис. 3.2.

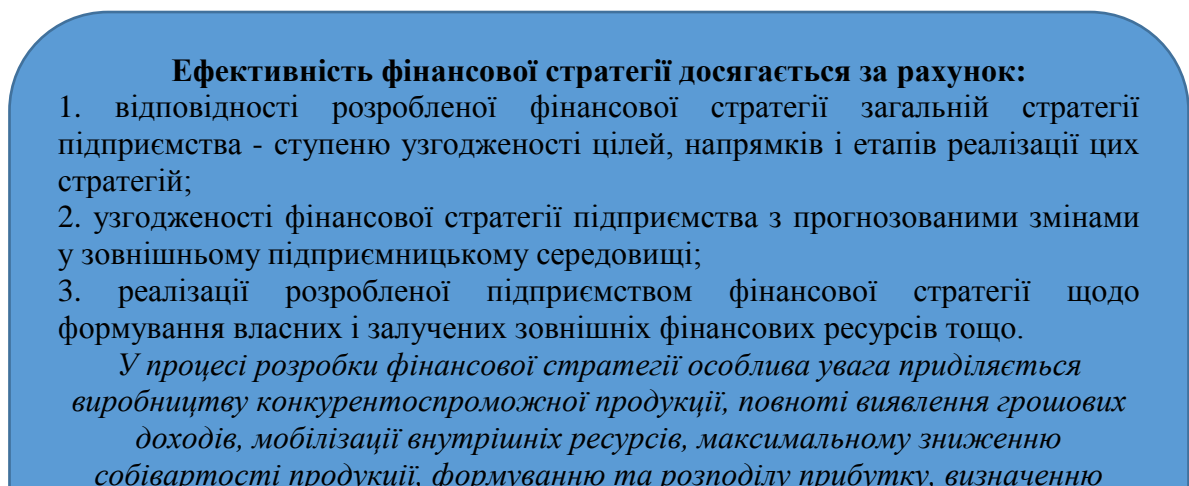

Рисунок 3.2 – Фактори, завдяки яким досягається ефективність фінансової стратегії

Фінансова стратегія підприємства забезпечує:

- формування та ефективне використання фінансових ресурсів;
- виявлення найефективніших напрямків інвестування та зосередження фінансових ресурсів на цих напрямках;
- відповідність фінансових дій економічному стану та матеріальним можливостям підприємства;
- визначення головної загрози з боку конкурентів, правильний вибір напрямків фінансових дій та маневрування для досягнення вирішальної переваги над конкурентами [127].

І на кінець, останнім етапом планування є здійснення прогнозування основних напрямків фінансової діяльності підприємства, що виконується в процесі перспективного планування. Так, на даному етапі формуються завдання та параметри поточного фінансового планування, які в подальшому є інформаційною базою для розроблення оперативних фінансових планів підприємства. На даному етапі відбувається дослідження можливого фінансового плану підприємства на майбутнє, тобто на перспективу.

Таким чином, під фінансовою стратегією слід розуміти гнучку, узагальнену модель розвитку фінансової системи ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ», яка забезпечує стійкість підприємства та адаптацію до зміни економічної ситуації, тобто формування стійкого фінансового потенціалу.

Стратегічне управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» являє собою систему заходів, спрямованих

на забезпечення його фінансової стійкості та сталого розвитку, в якому можливо виділити наступні етапи:

- стратегічний аналіз фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН»;
- формування та вибір напрямків розвитку фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН»;
- забезпечення реалізації сталого розвитку фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН»;
- контроль за реалізацією сталого розвитку фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Отже, можна стверджувати, що успіх ПрАТ «ІНТЕРКОРН» знаходиться в безпосередній залежності від стану фінансового потенціалу та сталого розвитку фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

Задля подальшого нарощування фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» пропонуємо до впровадження інвестиційну стратегію, яка складається з таких етапів:

- здійснення факторного аналізу рівня використання фінансового потенціалу та визначення цільових напрямків бажаного стану фінансової системи;
- здійснення оцінка щодо можливостей покращення фінансового потенціалу підприємства на підставі розроблення відповідних напрямків реалізації інвестиційної стратегії;
- контроль за реалізацією стратегії та зміною рівня фінансового потенціалу підприємства;
- постійне здійснення коригуючих заходів щодо управління фінансовим потенціалом підприємства з урахуванням результатів реалізації інвестиційних проектів.

Основним напрямком інвестиційної стратегії для ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» є реалізація проекту з впровадження на підприємстві служби енергоменеджменту.

З метою покращення стану фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН АПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» на підприємстві буде

проводиться робота, направлена на підвищення конкурентоздатності продукції, яка виробляється на підприємстві насамперед за рахунок зменшення її собівартості шляхом зменшення долі вартості енергетичної складової, зокрема електричної енергії.

Позитивними моментами зазначеного напрямку є оновлення та модернізація необоротних засобів, впровадження новітніх технологій в сфері енергозбереження, підвищення рентабельності власного капіталу, покращення поточної фінансової незалежності підприємства, мінімізація витрат на енергоресурси, зокрема на електроенергію та підвищення прибутковості діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН».

3.2. Удосконалення управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

Проблема пошуку шляхів зміцнення фінансового стану підприємства та оптимізації управління її фінансовим і в цілому сукупним конкурентоспроможним потенціалом продовжує зберігати свою актуальність протягом усього періоду переходу і розвитку ринкових відносин в економіці країни. Причому рішення цієї проблеми носить як теоретичний, так і практичний характер, а сама проблемність обумовлена специфічністю ринкових відносин і недосконалістю методологічного підходу до її вирішення [1].

Діагностика фінансового потенціалу підприємства дозволяє виявити найбільш істотні проблеми (вузькі місця) виробничо-господарської і фінансової діяльності підприємства, встановити причини їх виникнення, визначити шляхи збільшення позитивного фінансового результату, що є важливою умовою стабільності та конкурентоспроможності організації. Змістовна сторона управління фінансами найбільш повним чином

розкривається в видах управління, що реалізують його функції. Фінансовий аналіз (аналіз фінансово-господарської діяльності) покликаний формувати інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень, в галузі фінансів, виходячи з ситуації, що склалася і що проявилися, тенденцій, виявлених проблем. Аналіз спирається на бухгалтерську, статистичну, оперативну документацію, звітність. В ході фінансового аналізу широко використовуються методи аудиту [97].

Фінансове прогнозування виявляє очікувану в перспективі картину стану фінансових ресурсів і фінансових процесів, можливі варіанти здійснення фінансової діяльності і служить тим самим передумовою фінансового планування.

Планування фінансових ресурсів і фінансової діяльності встановлює параметри майбутнього стану фінансової системи, величини і джерела отримання фінансових ресурсів та канали їх витрачання, ступінь відповідності надходжень і витрат, рівень дефіцитності ресурсів. Основою фінансового планування служить складання і прийняття бюджетів і фінансових балансів. Складовою частиною фінансового планування є розробка і затвердження фінансових розділів цільових програм, бізнес-проектів, бізнес-планів.

Оперативне регулювання фінансів здійснюється з метою реагування на ситуацію, що складається, прийняття поточних рішень, коригування бюджетів, балансів, фінансових планів, здійснених виниклими обставинами, а також перерозподілу, зміни цільової спрямованості фінансових ресурсів в світлі нових завдань.

Контроль за станом фінансів, ходом фінансової діяльності на всіх рівнях фінансової системи покликаний служити ланкою зворотного зв'язку в ланцюзі управління, надавати органам управління фінансами інформацію про дотримання законів, правил, норм витрачання, використання фінансових ресурсів, грошових коштів, виконання бюджетів, балансів. Елементом фінансового контролю служить аудиторська перевірка.

Облік фінансових ресурсів виявляє їх стан, наявність на поточний момент, збереження, динаміку зміни, наявність резервів.

Особливостями управління фінансовим потенціалом підприємства є наступні [9]:

- врахування впливу конкуренції;
- визначення фінансових ресурсів;
- представлення об'єктом управління прояву результатів управління через розмір й строки протікання грошових потоків;
- необхідність оптимального розподілу й перерозподілу фінансових ресурсів;
- розробка й прийняття рішень по досягненню певного компромісу між вимогами прибутковості, надійності й ліквідності капіталу промислових підприємств;
- потреба у формуванні фінансових ресурсів з різних джерел;
- регулювання структурних перетворень фінансового потенціалу;
- використання методів, управлінського впливу на фінансові ресурси.

Фінансове планування - це складний процес, що включає в себе ряд етапів, наведених на рис.3.3

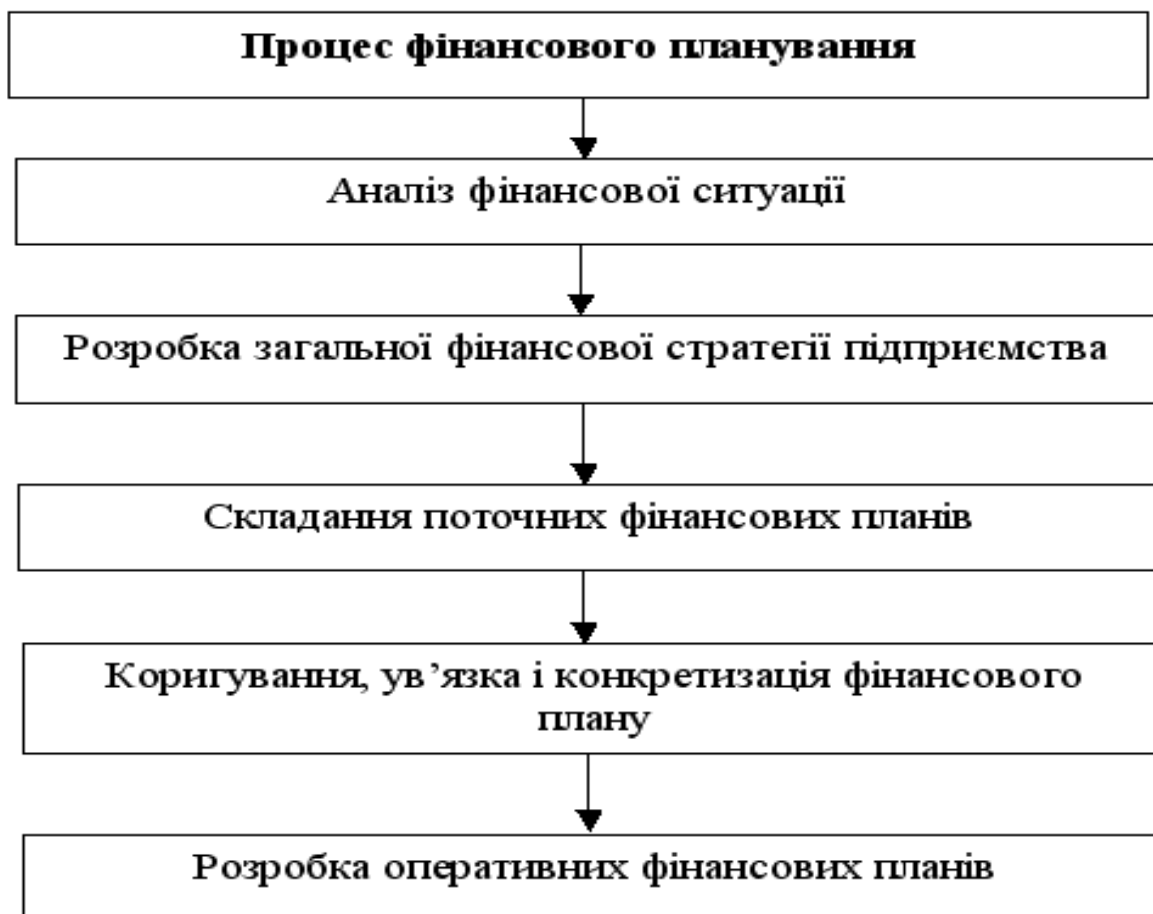

Рисунок 3.3 – Процес фінансового планування

На першому етапі на основі фінансової звітності проводиться аналіз фінансових показників діяльності підприємства за попередній період. Основна увага приділяється показникам: обсяг реалізації, витрати, розмір отриманого прибутку. На основі проведеного аналізу оцінюються фінансові результати діяльності підприємства, визначаються стан, недоліки і проблеми.

На другому етапі розробляється фінансова стратегія і фінансова політика за основними напрямками фінансової діяльності підприємства (складаються основні прогностичні документи, які відносяться до перспективних фінансових планів і включаються до структури бізнес-плану, якщо останній розробляється на підприємстві).

На третьому етапі уточнюються і конкретизуються основні показники прогностичних фінансових документів за допомогою складання поточних фінансових планів.

На четвертому етапі погоджуються показники фінансових планів з виробничими, комерційними, інвестиційними, будівельними і іншими планами і програмами, що розроблені підприємством.

На п'ятому етапі здійснюється оперативне фінансове планування шляхом розробки оперативних фінансових планів.

Завершується процес фінансового планування на підприємстві аналізом і контролем за виконанням фінансового плану. Шостий етап полягає у визначенні фактичних кінцевих фінансових результатів діяльності підприємства, співставлення із запланованими показниками, виявлення причин відхилення від планових показників, в розробці заходів по уникненню негативних явищ.

З метою розроблення рекомендацій щодо напрямів удосконалення управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» у процесі забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами доцільно виокремити основні причини низької ефективності діяльності:

- зовнішні, зумовлені несприятливими економіко-інституційним середовищем;

- внутрішні, пов'язані з недоліками організаційно-економічного механізмів функціонування підприємства.

З метою подальшого нарощування фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» пропонуються наступні заходи:

- впровадження та використання схеми функціонування балансуючого ринку електричної енергії на ПрАТ «ІНТЕРКОРН»;

- запровадження системи заходів для керування функцією балансуючого об'єкту підприємства на внутрішньодобовому ринку електричної енергії з метою управління його фінансовим потенціалом;

- впровадження до використання службою головного енергетика ПрАТ «ІНТЕРКОРН» запропонованого графіку середньодобового споживання

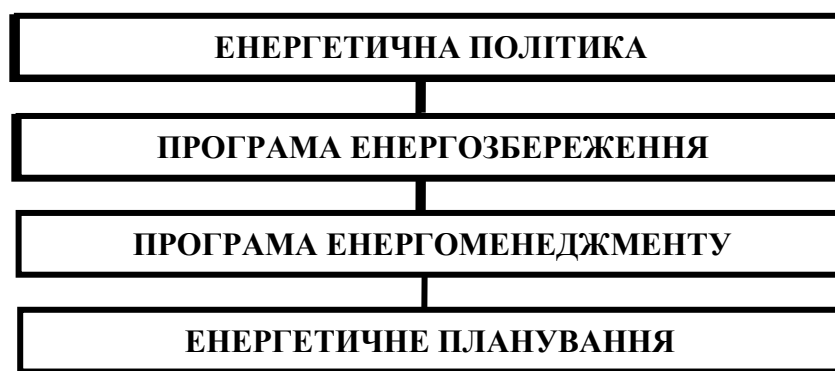
електроенергії як шаблону для організації споживання електричної енергії на підприємстві, змінюючи при цьому графік роботи підприємства з метою зменшення витрат на закупівлю електричної енергії;

- введення до організаційної структури ПрАТ «ІНТЕРКОРН» служби енергоменеджменту, яка буде здійснювати щогодинні обсяги закупки та споживання енергії, що також дозволить підприємству значно скоротити витрати, пов'язані з закупкою електричної енергії через посередників.

Водночас для поліпшення стану фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» буде здійснюватися робота з підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається, перш за все за рахунок підвищення її якості і зниження витрат на виробництво, зокрема на придбання електричної енергії в умовах функціонування нового ринку електричної енергії.

Позитивними фактами такого напрямку є суттєве зменшення витрат підприємства на закупівлю електричної енергії в загальній собівартості продукції, що виробляється ПрАТ «ІНТЕРКОРН», досягнення більшої енергетичної незалежності підприємства, максимізація прибутку та рентабельності, поліпшення поточної фінансової незалежності та мінімізація рівня фінансових ризиків.

Система енергоменеджменту, що пропонується до впровадження на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» наведена на рис. 3.1.

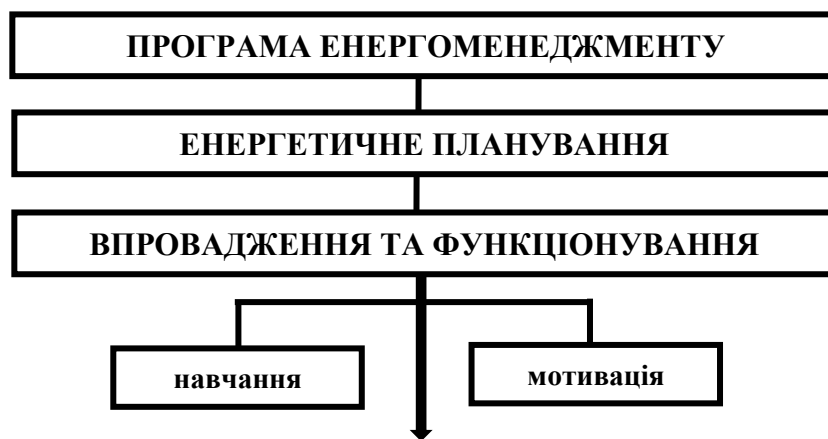

Рисунок 3.1 - Система енергоменеджменту ПрАТ «ІНТЕРКОРН»

Джерело: створено автором

Заходи пов'язані з впровадженням в організаційну структуру ПрАТ «ІНТЕРКОРН» служби енергоменеджменту маловитратні та швидко окупаються за рахунок економії у вигляді грошових коштів (фінансових ресурсів) без посередників на новому ринку електричної енергії.

Так, строк окупності витрат на впровадження служби енергоменеджменту на ПрАТ «ІНТЕРКОРН складає 1 день.

Окрім того, від впровадження служби енергоменеджменту ПрАТ «ІНТЕРКОРН» отримає:

ЗАГАЛЬНИЙ ЕФЕКТ	<ul style="list-style-type: none"> • підвищення конкурентноздатності підприємства на ринку
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ЕФЕКТ	<ul style="list-style-type: none"> • сталий ефект від збалансованого розподілу функцій в галузі енергозбереження; • забезпечення управлінської прозорості і керованості підприємства; • залучення всіх категорій персоналу до енергозбереження через мотивацію.
ФІНАНСОВИЙ ЕФЕКТ	<ul style="list-style-type: none"> • поліпшення фінансових показників підприємства за рахунок зменшення ціни на електричну енергію, внаслідок її самостійного придбання без посередників на новому ринку електроенергії; • поліпшення фінансових показників підприємства за рахунок економії енергоресурсів; • скорочення витрат, виявлення і усунення непродуктивних втрат; • можливості інвестування у енергозберігаючі технології.
ЕФЕКТ РЕПУТАЦІЇ	<p>іміджева привабливість компанії, що реалізує політику енергозбереження;</p> <p>репутація компанії у якості успішної в підвищенні своєї енергоефективності;</p>

3.3. Обґрунтування заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»

Електрична енергія на сьогодні, як правило, є основним джерелом енергії, на основі якого здійснюється механізація та автоматизація виробничих процесів на підприємствах. Не є виключенням і ПрАТ «ІНТЕРКОРН», яке спеціалізується на виробництві крохмалю і крохмальних продуктів. На цьому підприємстві, за допомогою електричної енергії відбуваються всі технологічні процеси, починаючи з приймання сировини, розвантаження транспортних засобів, розподілення сировини по системі тимчасового зберігання, підтримці мікроклімату для якісного зберігання сировини, контролю сировини та подачі її у виробництво. Основне виробництво підприємства використовує електроенергію для здійснення процесів ферментації, помелу сировини, виділення складових частин та напівфабрикатів. Процес отримання готової продукції на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» включає сушіння, випарювання, складування, зберігання і відвантаження готової продукції. Допоміжні підрозділи на ПрАТ «ІНТЕРКОРН» здійснюють забезпечення підприємства водою, повітрям, газом, парою, іншим паливом, стиснутим повітрям, здійснюють нагрів приміщень для зберігання продукції та опалення адміністративних будівель підприємства. І ці всі процеси приводяться в дію з допомогою електричної енергії.

Складова доля електроенергії в собівартості продукції вказаного підприємства досягає 35% від загального об'єму в грошовому відношенні. За таких умов зміна вартості однієї одиниці електроенергії дуже суттєво буде впливати на собівартість продукції, від якої напряму залежить чистий прибуток підприємства та коефіцієнт чистого прибутку, і, як наслідок, ефективне управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН». Зазвичай, чим вищі показники обсягу виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг і нижча їх собівартість, тим вища прибутковість підприємства, що позитивно впливає на його фінансовий стан і, як наслідок, підвищує ефективність управління фінансовим потенціалом підприємства.

Забезпечення підприємств дешевою електричною енергією в нових ринкових умовах виходить на новий рівень і основною проблемою, яка на даний час постає перед кожним підприємством, є вирішення питання щодо закупки необхідного обсягу недорогої електричної енергії для виробничих цілей і, як наслідок, запровадження оперативного керування в електроенергетичній складовій фінансового потенціалу підприємства.

В підрозділі 3.1. ми визначили, що механізмом створення конкурентних переваг є, зокрема, створення на ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» структурного підрозділу - служби енергоменеджменту, яка буде представляти ПрАТ «ІНТЕРКОРН» «як гравця на новому ринку електричної енергії». Так, на перших етапах здійснення своїх функцій створена служба енергоменеджменту буде здійснювати закупівлю електричної енергії для власних потреб, а в перспективі, як окремий вид діяльності. Таким чином, служба енергоменеджменту, є важілем управління фінансовим потенціалом підприємства через призму ресурсного потенціалу, зокрема, його енергетичної складової. А більш конкретно - це електроенергетична складова. Тому, виходячи з вище зазначеного, пропонуємо декілька заходів з підвищення фінансового потенціалу підприємства за рахунок:

- впровадження служби енергоменеджменту на ПрАТ «ІНТЕРКОРН»;
- забезпечення функціонування ПрАТ «ІНТЕРКОРН» «як гравця на новому ринку електричної енергії».

Система енергоменеджменту є комплексом взаємопов'язаних і взаємодіючих елементів (організаційних заходів, технічних засобів і програмно-методичного забезпечення), спрямованих на формування енергетичної політики, постановки цілей і розробки заходів по досягненню цих цілей. Система дозволяє керівництву приймати оперативні управлінські рішення, спрямовані на споживання мінімально необхідної кількості паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) [17].

Задача на сьогоднішній день полягає в тому, щоб створити професійну службу енергоменеджменту, замість того щоб платити великі платежі.

Енергетичний менеджмент - це діяльність, що спрямована на забезпечення раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів на ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ», що дозволяє значно оптимізувати обсяги енерговитрат.

Енергетичний менеджмент є обов'язковим елементом в структурі ПрАТ «ІНТЕРКОРН», яке поставило собі за мету скорочення споживання енергетичних ресурсів, шляхом їх ефективного використання. Енергетичний менеджмент є ефективним інструментом для підвищення конкурентоздатності підприємства, шляхом скорочення видатків на придбання енергетичних ресурсів.

Енергоменеджмент включає:

- моніторинг енергоспоживання ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- аналіз існуючих показників, як основи складання нових бюджетів ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- розроблення нових маловідходних та безвідходних технологій для ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- розробку енергетичних бюджетів ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- розроблення енергетичної політики ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- планування нових енергозберігаючих заходів ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- розроблення ефективних систем та засобів контролю за енергоспоживанням ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»;
- організація інтегрованого енергетичного та економічного менеджменту.

Впровадження системи енергетичного менеджменту на підприємстві є широко поширеною світовою практикою. Так у 2011 році Міжнародна

організація зі стандартизації ввела в дію стандарт ISO 50001 Енергетичний менеджмент.

Другий захід підвищення фінансового потенціалу це забезпечення підприємств дешевою електричною енергією в нових ринкових умовах виходить на новий рівень і основною проблемою, яка на даний час постає перед кожним підприємством, є вирішення питання щодо закупки необхідного обсягу недорогої електричної енергії для виробничих цілей і, як наслідок, запровадження оперативного керування в електроенергетичній складовій фінансового потенціалу підприємства.

Для проведення аналізу цін на електроенергію будемо спиратися на офіційні ціни на електроенергію, що приведені на оптовому ринку електричної енергії [119]. Для цього використаємо матеріали, які складені на основі офіційної інформації та приведені в таблиці 3.1. Там показана вартість електроенергії за кожен день чотирьохмісячного періоду цього року (вісь по вертикалі за кожен день місяця) в кожну годину її добового споживання (вісь по горизонталі, де перше число - це година доби, а друге - місяць, до якого відноситься ця година). Для зручності аналізу кольоровим фоном підсвічено святкові та вихідні дні.

Оптові ринкові ціни																								
Години	1 01	1 02	1 03	1 04	2 01	2 02	2 03	2 04	3 01	3 02	3 03	3 04	4 01	4 02	4 03	4 04	5 01	5 02	5 03	5 04	6 01	6 02	6 03	6 04
Числа	грн./МВт.год																							
1	743.38	743.38	741.97	859.18	736.36	741.79	850.39	735.38	738.71	850.69	745.42	739.23	850.94	745.16	738.74	852.33	741.47	731.97	742.75	853.58				
2	788.49	724.15	755.60	958.49	783.20	714.08	747.39	951.80	790.23	713.79	748.83	954.20	785.53	710.53	744.83	953.63	789.09	712.69	742.89	956.17	792.03	715.70	751.47	957.30
3	816.17	767.67	781.35	922.73	810.52	739.95	780.94	909.89	806.87	737.37	786.15	907.87	803.10	737.68	784.26	909.74	807.29	737.16	786.94	912.34	805.79	740.18	786.21	912.27
4	826.17	722.76	816.35	926.20	816.13	718.22	816.83	924.13	812.48	714.77	816.30	924.61	809.97	718.86	812.40	925.31	811.28	720.88	817.34	925.59	810.47	714.28	818.53	924.64
5	834.04	711.59	796.60	924.27	824.08	711.05	792.90	916.06	821.13	701.75	788.82	909.65	822.82	706.35	787.87	909.94	820.52	703.61	787.56	909.97	825.31	704.23	788.98	913.69
6	759.39	739.42	788.01	928.30	829.92	731.87	776.10	937.20	829.98	720.05	777.92	930.37	829.58	719.24	775.49	934.37	832.87	718.16	740.42	931.29	835.68	721.54	718.68	933.63
7	767.54	734.61	844.68	983.28	791.36	733.09	842.66	891.02	789.95	729.09	845.21	899.12	832.31	730.90	844.69	899.04	826.86	732.35	847.56	891.29	833.24	733.86	849.45	899.59
8	795.18	725.58	808.26	872.32	784.38	720.30	799.42	883.40	784.04	717.46	788.69	881.34	788.35	719.10	804.04	887.76	789.46	721.77	803.71	885.63	791.85	722.18	806.80	893.79
9	808.29	873.42	785.22	910.90	801.10	664.14	786.75	910.89	794.80	663.21	785.97	909.75	801.60	667.82	786.67	909.76	799.17	665.42	786.44	910.54	796.12	668.87	787.93	912.70
10	810.28	760.92	823.52	848.74	801.88	654.42	784.58	848.93	794.88	656.78	786.57	850.70	802.22	655.47	786.34	848.84	805.12	656.93	784.83	852.16	805.16	661.53	784.85	849.67
11	818.89	638.69	816.31	810.04	810.07	636.81	818.83	805.99	806.78	644.89	817.82	806.94	816.36	649.28	822.53	807.49	811.02	644.83	822.81	805.88	814.56	648.52	818.07	808.48
12	835.79	688.44	760.35	803.63	826.58	680.60	755.57	800.84	826.73	676.13	753.06	801.94	825.10	679.32	755.82	797.74	826.47	669.20	749.93	800.31	825.37	669.98	751.90	800.75
13	734.57	696.84	808.63	818.65	823.02	679.81	803.79	820.03	821.41	673.34	803.01	822.10	826.18	675.94	803.55	824.80	819.74	675.35	804.27	822.66	677.58	805.31	827.87	
14	807.33	620.92	787.35	866.47	803.03	615.42	777.93	834.41	803.51	612.30	779.30	832.67	803.43	611.73	776.01	835.23	803.58	609.05	781.53	832.26	811.63	607.54	783.48	829.89
15	789.13	622.81	766.21	866.66	776.84	607.67	760.83	863.54	774.79	608.49	761.99	860.28	778.34	610.38	764.29	864.91	774.89	605.01	767.87	861.58	777.22	605.66	764.55	858.84
16	783.40	636.08	788.54	832.04	777.51	619.27	779.27	816.94	779.38	615.46	783.88	815.49	781.85	611.90	781.61	804.94	786.28	613.35	778.07	792.73	788.94	612.10	780.34	791.79
17	805.69	707.64	741.43	863.72	802.25	664.83	764.04	858.10	801.33	675.17	781.85	855.04	798.87	684.73	780.02	854.41	801.34	684.85	785.82	853.24	802.84	688.45	787.98	856.72
18	827.72	640.82	802.55	917.65	822.10	633.64	804.55	903.25	816.72	632.04	804.19	896.77	814.53	634.43	805.56	898.13	813.67	630.74	804.87	904.61	818.85	637.19	806.74	901.35
19	863.82	666.73	842.62	925.50	872.65	646.59	850.87	907.60	870.97	644.95	857.60	904.04	869.38	647.74	860.65	901.71	867.81	640.77	860.23	902.17	869.86	640.47	858.20	903.61
20	778.44	611.83	825.88	908.63	826.17	600.83	828.69	904.70	832.78	597.09	824.27	912.77	836.88	602.20	825.99	913.68	841.02	598.33	826.77	915.15	843.70	599.46	824.61	913.05
21	812.65	613.05	868.96	972.43	808.58	600.30	863.07	967.71	802.06	591.63	865.76	966.83	804.63	595.49	865.69	966.05	808.82	595.95	864.93	963.22	816.36	601.66	869.92	968.43
22	814.03	686.04	833.18	891.77	805.68	677.43	824.81	891.06	803.88	676.42	828.34	886.65	805.16	679.75	826.45	885.09	808.79	675.44	829.13	886.37	810.64	672.70	827.00	897.14
23	822.84	736.28	882.48	894.32	811.45	736.33	894.96	896.06	806.81	731.68	896.80	895.69	807.61	732.58	896.78	894.66	803.91	727.78	891.45	896.00	805.15	737.67	890.66	896.35
24	780.03	800.15	773.10	874.90	761.93	734.11	876.72	873.40	755.76	736.62	878.61	872.71	757.05	737.95	872.84	873.82	760.35	734.85	876.15	873.36	763.13	737.97	878.62	876.30
25	755.61	791.52	833.97	897.27	751.16	788.90	828.42	896.85	749.26	788.03	827.15	895.83	747.91	788.45	827.01	895.53	750.17	786.15	829.40	894.06	748.76	790.45	829.18	895.34
26	791.58	812.79	796.20	914.99	783.55	798.14	800.67	917.73	785.78	795.69	798.85	922.55	786.95	798.45	796.16	925.47	794.03	802.75	801.20	927.68	794.83	804.09	795.84	923.67
27	860.34	767.23	800.20	907.42	735.41	761.78	799.05	914.09	741.82	761.85	797.76	911.20	732.97	762.22	798.52	918.82	735.15	758.63	798.17	905.04	742.41	761.03	798.51	908.29
28	712.27	754.69	797.67	785.18	724.06	749.24	796.12	821.88	712.45	750.32	797.04	826.68	717.28	751.38	797.39	831.73	721.49	749.43	792.08	830.32	732.76	750.16	790.62	831.24
29	790.08	0.00	809.11	868.69	749.32	0.00	808.01	865.48	746.43	0.00	806.24	866.16	749.77	0.00	810.74	862.35	751.01	0.00	809.30	863.11	752.94	0.00	810.19	863.58
30	756.00	0.00	828.97	897.45	744.73	0.00	822.58	887.74	745.37	0.00	818.43	887.72	743.83	0.00	820.79	874.02	746.71	0.00	821.59	878.18	745.11	0.00	819.83	877.99
31	745.99	0.00	753.19	0.00	684.40	0.00	799.97	0.00	686.79	0.00	791.83	0.00	692.49	0.00	690.00	0.00	688.18	0.00	799.77	0.00	689.98	0.00	790.60	0.00
CP	976.84	844.43	963.78	997.06	821.63	691.04	803.19	912.37	819.78	689.28	803.52	911.89	791.68	691.44	778.23	879.40	792.50	689.85	803.27	879.57	795.22	691.16	802.84	880.72

Оптові ринкові ціни																								
Години	7 01	7 02	7 03	7 04	8 01	8 02	8 03	8 04	9 01	9 02	9 03	9 04	10 01	10 02	10 03	10 04	11 01	11 02	11 03	11 04	12 01	12 02	12 03	12 04
Числа																								
1	772.79	1 701.14	1 767.29	1 824.81	771.49	1 742.16	1 765.11	1 831.68	767.36	2 070.87	2 028.72	1 989.60	771.26	2 060.77	2 041.00	2 009.27	1 777.95	1 758.34	1 823.50	1 875.33	1 776.42	1 747.15	1 815.24	1 865.71
2	1 788.63	718.84	714.68	1 898.05	1 794.46	1 808.02	1 775.34	1 892.78	1 996.11	1 712.02	1 788.52	2 061.44	2 004.01	1 731.04	1 810.68	2 076.76	1 838.03	1 739.89	1 846.38	1 926.66	1 831.43	730.19	1 815.03	1 922.41
3	1 761.19	741.33	745.91	1 822.92	1 783.12	739.25	736.26	1 837.64	2 018.16	1 764.16	1 786.79	2 003.52	2 014.47	1 731.14	1 840.87	2 028.40	1 798.67	1 739.83	1 863.76	1 864.55	1 787.68	728.32	1 853.88	1 855.08
4	1 772.24	1 704.75	1 864.04	1 804.73	1 780.03	1 740.40	1 903.64	1 818.50	2 063.32	2 076.65	2 128.12	1 951.82	2 074.84	2 073.57	2 098.18	1 961.44	1 825.11	1 807.23	1 868.15	1 830.74	1 811.09	1 785.44	1 858.57	1 825.75
5	826.74	1 647.08	1 769.83	1 798.54	1 739.54	1 688.90	1 813.74	1 814.39	1 772.08	2 049.70	2 132.71	1 905.00	1 779.43	2 055.71	2 145.70	1 913.09	1 775.36	1 745.45	1 852.04	1 825.36	1 761.96	1 725.96	1 847.73	1 824.97
6	838.03	1 666.60	1 746.22	931.83	848.09	1 695.23	1 770.84	786.39	1 782.51	1 994.08	2 053.91	1 788.59	1 785.76	2 018.55	2 064.18	1 826.57	1 782.06	1 756.47	1 800.88	1 869.08	1 788.27	1 735.71	1 797.34	1 878.84
7	831.82	1 704.99	1 819.74	831.52	839.31	1 741.88	1 829.80	883.61	1 812.72	2 042.70	2 026.54	1 734.26	1 833.85	2 047.89	2 036.68	1 786.34	1 838.19	1 780.00	1 855.54	1 716.98	1 838.26	1 776.27	1 771.86	1 844.70
8	1 842.41	1 647.15	808.47	1 700.83	1 880.14	1 775.45	1 857.67	1 678.17	1 2 108.20	2 025.35	1 841.91	1 891.15	2 072.30	2 069.86	1 884.92	1 884.92	1 865.36	1 832.39	1 860.95	1 691.00	1 849.34	1 807.14	1 855.77	1 685.84
9	1 771.72	663.37	778.79	1 701.53	1 794.16	1 778.95	1 782.87	1 686.17	2 057.50	840.45	782.13	1 865.54	2 072.34	887.36	889.95	1 886.61	1 820.88	1 877.37	1 834.47	1 885.62	1 801.94	1 877.18	1 810.69	1 685.15
10	1 778.55	665.82	786.75	1 659.04	1 796.39	669.25	789.35	1 641.08	2 001.86	1 729.59	1 945.31	1 817.36	2 035.52	1 762.56	1 843.57	1 833.24	1 841.85	1 787.37	1 850.85	1 655.23	1 821.56	1 785.52	1 801.91	1 639.89
11	1 789.49	1 795.04	1 783.93	1 625.50	1 813.70	1 836.59	1 799.88	1 624.26	2 065.35	2 243.38	2 037.80	1 824.16	2 096.60	2 257.56	2 235.21	1 807.16	1 864.33	1 913.94	1 817.10	1 599.34	1 837.01	1 879.55	1 809.87	1 597.37
12	825.43	1 741.18	1 648.43	1 612.94	1 726.67	1 762.79	1 650.52	1 599.92	1 762.01	2 241.31	1 973.76	1 752.29	1 775.03	2 275.05	1 995.90	1 740.45	1 772.20	1 849.58	1 696.66	1 588.96	1 745.54	1 824.16	1 682.83	1 584.73
13	823.88	1 694.73	1 649.93	821.58	839.60	1 714.06	1 724.04	842.52	1 764.83	2 107.63	1 968.52	1 606.50	1 776.53	1 154.83	1 989.54	1 740.17	1 770.87	1 825.63	1 761.62	1 653.39	1 761.57	1 823.08	1 757.34	1 846.73
14	1 802.10	1 741.59	1 703.55	827.71	1 806.65	1 780.64	1 714.44	830.39	2 028.76	1 137.33	1 979.76	1 847.33	2 034.30	2 175.31	1 990.71	1 657.55	1 870.20	1 853.36	1 715.02	1 660.30	1 877.60	1 842.43	1 709.72	1 656.45
15	1 768.25	1 762.57	1 669.82	1 739.40	1 778.53	1 812.62	1 694.37	1 744.03	2 058.82	2 140.39	2 003.77	1 888.29	2 080.75	2 198.20	2 043.20	1 884.06	1 833.06	1 892.19	1 709.98	1 737.69	1 826.10	1 877.39	1 699.11	1 729.26
16	1 761.59	826.86	766.96	1 725.45	1 790.57	1 772.82	1 711.74	1 757.65	2 075.75	1 766.94	1 726.11	2 01.50	2 075.74	1 871.93	1 736.62	2 110.02	1 827.79	1 829.73	1 741.81	1 837.49	1 799.59	1 823.64	1 791.14	814.63
17	1 805.25	837.29	765.65	1 803.38	1 808.91	831.43	788.59	1 808.46	2 071.91	782.17	1 772.42	2 101.52	2 086.53	845.54	1 774.23	2 115.18	1 852.64	1 877.35	1 774.32	1 868.68	1 819.33	858.12	787.34	1 850.96
18	1 787.49	1 849.06	1 751.81	1 853.06	1 806.57	1 927.36	1 773.42	1 855.65	2 061.67	2 241.54	1 981.67	2 179.06	2 085.46	2 176.81	2 203.75	2 243.62	1 849.89	1 930.31	1 811.96	1 956.84	1 832.48	1 923.53	1 784.15	1 943.71
19	868.82	1 774.89	1 843.11	1 815.45	1 807.80	1 838.79	1 853.38	1 833.47	1 831.49	2 265.14	2 031.03	2 165.56	1 837.26	2 336.75	2 056.54	2 208.82	1 825.76	1 939.33	1 894.87	1 869.26	1 827.68	1 951.52	1 885.52	1 969.87
20	895.46	1 825.86	1 805.62	899.67	858.10	1 896.46	1 812.62	801.29	1 816.08	2 286.01	2 034.54	1 819.48	1 827.22	2 312.99	2 014.29	1 821.63	1 807.95	1 961.88	1 805.47	1 844.33	1 799.81	1 925.34	1 797.30	865.81
21	1 825.27	1 787.90	1 837.97	868.36	1 829.37	1 864.32	1 844.25	864.21	2 065.63	2 267.39	2 056.36	1 811.49	2 083.30	2 309.17	2 073.74	1 824.03	1 882.49	1 958.01	1 864.69	1 828.87	1 870.82	1 943.67	1 855.30	1 862.04
22	1 807.78	1 754.04	1 808.45	1 867.82	1 838.67	1 790.38	1 796.29	1 898.74	2 001.43	2 105.36	1 920.73	2 269.93	2 100.33	2 103.05	1 926.26	1 820.37	1 880.59	1 807.81	1 795.32	1 908.30	1 860.40	1 783.81	1 889.68	1 904.41
23	1 762.66	732.09	897.92	1 703.32	1 780.32	824.43	802.43	1 695.70	2 015.32	1 950.11	1 797.21	1 950.54	2 046.36	1 842.05	1 820.67	1 953.72	1 817.43	1 854.03	1 820.23	1 700.22	1 799.28	863.39	825.25	1 707.57
24	1 696.40	742.83	882.18	1 704.19	1 717.59	743.43	882.77	1 685.32	2 002.16	1 796.52	1 775.92	1 919.36	2 009.66	1 828.68	1 783.43	1 916.67	1 745.25	1 860.88	1 774.21	1 682.54	1 730.12	1 815.63	775.97	1 684.22
25	1 664.76	1 789.97	1 790.73	1 714.61	1 677.97	1 832.43	1 808.89	1 789.19	1 902.71	2 143.50	2 050.50	1 952.39	1 981.67	1 822.56	2 029.31	1 956.96	1 732.07	1 876.80	1 821.13	1 703.96	1 712.46	1 861.32	1 816.92	1 784.22
26	792.93	1 691.16	1 747.97	1 673.39	1 665.83	1 711.67	1 753.85	1 654.46	1 895.06	2 019.64	2 013.27	1 722.58	1 705.90	2 001.97	2 027.71	1 723.42	1 783.48	1 729.78	1 772.37	1 659.30	1 696.21	1 719.91	1 754.08	1 664.87
27	747.18	1 685.87	1 702.93	911.53	825.26	1 700.00	1 696.35	718.85	1 651.59	1 972.95	1 935.01	1 711.53	1 676.16	1 964.56	1 946.12	1 780.38	1 863.21	1 774.09	1 712.80	1 690.73	1 854.88	1 725.99	1 707.55	796.74
28	1 797.32	1 743.00	1 710.39	1 868.95	1 759.73	1 760.89	1 696.38	1 871.90	2 205.63	2 044.13	1 938.91	1 883.56	2 236.51	2 028.98	1 963.26	1 886.96	1 728.89	1 718.43	1 800.73	1 854.63	1 776.86	1 717.45	1 709.55	797.51
29	1 791.90	0.00	1 715.17	863.32	1 821.99	0.00	1 712.91	1 840.81	2 143.74	0.00	2 023.45	1 840.56	2 174.30	0.00	2 026.61	1 830.59	1 905.89	0.00	1 731.98	1 819.88	1 881.95	0.00	1 733.92	1 822.41
30	1 691.43	0.00	826.38	1 855.87	1 725.82	0.00	1 717.38	1 830.83	2 094.20	0.00	1 716.50	1 834.79	2 116.03	0.00	1 710.49	1 827.53	1 780.73	0.00	1 708.21	1 824.29	1 771.51	0.00	768.94	1 817.44
31	1 752.34	0.00	801.38	0.00	1 795.82	0.00	801.89	0.00	2 227.88	0.00	1 748.68	0.00	2 304.65	0.00	768.08	0.00	1 819.89	0.00	1 877.28	0.00	1 785.94	0.00	790.51	0.00
CP	1 464.45	1 442.70	1 418.56	1 525.94	1 596.26	1 623.59	1 612.88	1 669.00	1 937.96	2 024.64	1 932.74	1 897.64	1 953.38	2 043.04	1 944.20	1 904.51	1 812.75	1 832.44	1 795.84	1 768.74	1 797.87	1 817.96	1 788.50	1 766.98

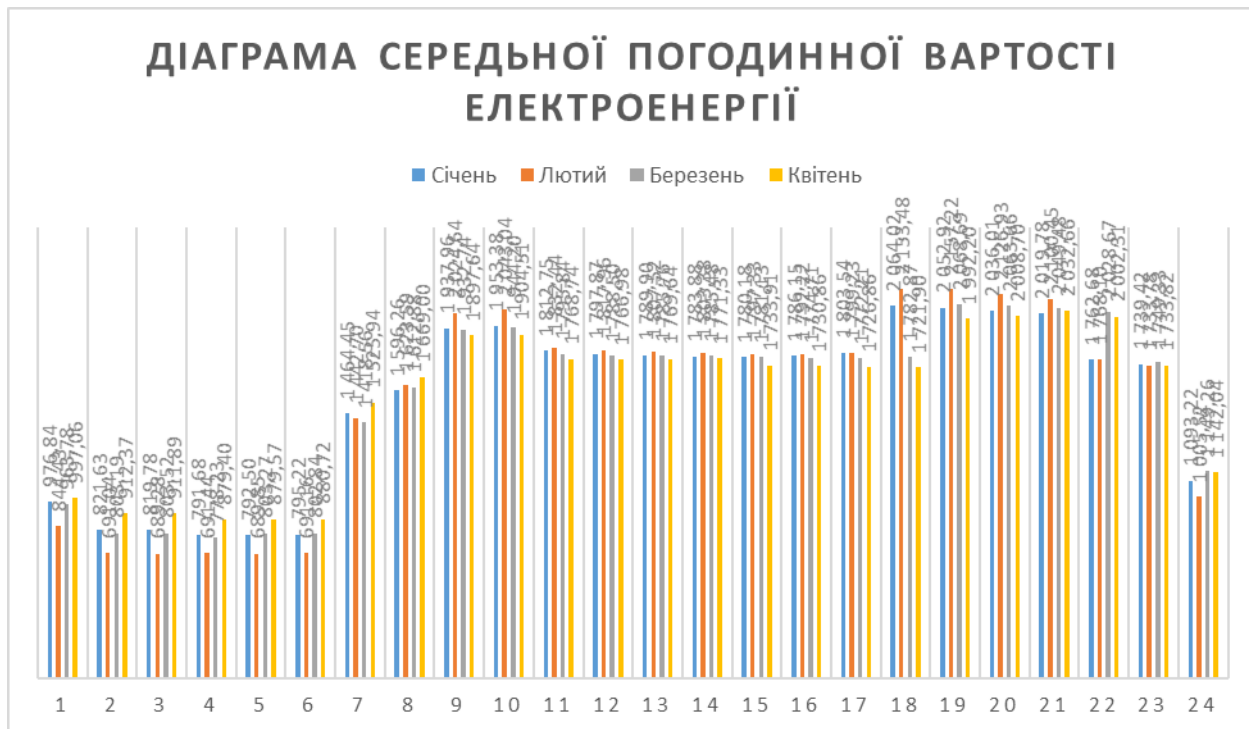
Товарні ринкові ціни																									
Години	13_01	13_02	13_03	13_04	14_01	14_02	14_03	14_04	15_01	15_02	15_03	15_04	16_01	16_02	16_03	16_04	17_01	17_02	17_03	17_04	18_01	18_02	18_03	18_04	
Числа																									
1	1719.88	1738.49	1813.76	1859.52	1705.88	1739.37	1813.96	1856.06	1691.66	1736.39	1799.61	1854.49	1719.55	1732.42	1766.80	1856.73	1719.55	1740.77	1756.62	1848.93	1719.55	2054.08	1782.59	1843.85	
2	1822.99	1728.85	1819.44	1920.82	1821.49	1721.57	1806.98	1924.01	1819.76	1719.80	1798.88	1916.82	1832.64	1718.22	1791.77	1922.43	1848.02	1742.14	1766.57	1922.87	2006.87	2103.14	1880.37	1918.36	
3	1787.92	1719.61	1844.66	1849.65	1786.96	1716.42	1849.46	1849.77	1781.21	1712.91	1845.73	1843.79	1789.79	1711.73	1843.16	1837.50	1806.42	1749.73	1863.38	1835.04	2032.30	2181.82	1885.81	1825.01	
4	1806.35	1784.61	1862.86	1834.03	1796.48	1776.51	1867.39	1841.42	1811.05	1766.97	1854.32	1836.03	1815.29	1769.66	1845.88	1831.44	1827.01	1777.36	1845.08	1825.55	2064.60	2067.27	1868.49	1832.23	
5	1762.08	1728.42	1837.34	1833.42	1766.17	1718.49	1834.03	1850.58	1763.18	1713.68	1827.14	1845.38	1781.54	1710.95	1817.90	1837.15	1788.36	1715.83	1813.50	1827.97	2061.24	2041.36	1831.09	1824.55	
6	1764.54	1737.05	1787.99	1823.95	1760.00	1730.80	1787.44	1826.80	1763.55	1728.61	1776.62	1826.55	1772.98	1726.36	1772.38	1781.03	1781.51	1734.10	1755.94	1824.85	2026.23	2016.33	1785.51	1888.81	
7	1816.12	1770.75	1855.52	1729.81	1776.95	1773.42	1873.12	1730.28	1776.44	1774.90	1869.65	1731.62	1802.16	1787.59	1823.26	1734.03	1860.99	1802.48	1809.60	1730.86	1727.55	2122.41	1825.02	1721.58	
8	1829.76	1770.60	1816.11	1694.45	1827.98	1773.89	1835.55	1697.47	1828.85	1770.51	1836.96	1697.38	1860.42	1762.44	1836.55	1693.49	1895.90	1758.09	1836.95	1684.05	2097.38	1999.29	1813.92	1686.46	
9	1786.75	1821.62	1807.91	1696.23	1786.88	1826.68	1810.64	1701.53	1787.12	1788.45	1797.89	1697.39	1808.53	1803.23	1780.48	1700.60	1843.29	1816.25	1797.78	1697.17	2093.09	2225.94	1806.24	1697.03	
10	1812.42	1778.18	1848.37	1640.18	1813.60	1778.14	1837.33	1640.93	1805.03	1779.31	1832.53	1638.33	1806.02	1763.67	1832.88	1639.85	1820.91	1777.32	1822.08	1630.14	2006.09	2353.73	1838.05	1625.34	
11	1824.38	1864.46	1816.14	1609.01	1820.75	1857.99	1821.72	1602.38	1814.34	1848.57	1813.44	1594.84	1812.81	1838.92	1814.95	1596.81	1827.00	1841.76	1813.92	1593.37	2043.65	2199.70	1825.50	1584.55	
12	1750.08	1825.48	1669.21	1586.61	1753.15	1822.70	1663.30	1586.59	1765.79	1815.53	1659.53	1585.13	1781.27	1813.51	1651.26	1588.76	1763.89	1823.73	1641.39	1588.03	2030.18	2236.98	1663.71	1570.36	
13	1755.58	1826.59	1759.16	1843.16	1748.21	1838.19	1760.64	1836.91	1746.77	1831.58	1757.29	1843.86	1762.21	1795.17	1750.67	1840.56	1758.84	1791.47	1733.70	1840.83	2019.64	2191.74	1740.74	1838.93	
14	1891.66	1841.11	1705.04	1855.17	1890.37	1842.64	1696.56	1823.68	1891.46	1836.72	1680.78	1820.30	1886.59	1832.61	1670.43	1847.29	1896.80	1839.95	1671.95	1846.98	2093.02	2204.70	1686.65	1697.78	
15	1830.01	1876.05	1685.03	1744.45	1841.04	1871.39	1683.37	1753.58	1837.65	1867.41	1678.82	1747.84	1821.27	1873.54	1676.11	1753.01	1828.06	1891.73	1668.14	1748.74	2085.64	2301.00	1685.63	1740.57	
16	1793.71	1793.17	1784.01	1807.38	1793.57	1786.13	1719.98	1804.26	1798.45	1774.82	1712.98	1798.05	1797.30	1772.92	1713.04	1782.88	1815.72	1787.40	1713.30	1781.55	2065.27	2254.36	1714.92	1772.60	
17	1814.68	1847.92	1757.25	1846.01	1816.89	1836.68	1751.88	1843.50	1819.82	1835.83	1762.59	1830.40	1827.38	1829.20	1764.44	1829.03	1837.68	1848.72	1781.82	1828.72	2074.44	2384.34	1753.35	1831.88	
18	1824.26	1910.43	1778.71	1955.10	1820.33	1902.74	1775.04	1960.90	1814.38	1890.40	1770.06	1958.56	1813.06	1881.44	1775.40	1948.12	1830.64	1878.08	1779.59	1946.35	2056.93	2165.61	1801.37	1944.91	
19	1804.78	1912.41	1879.75	1862.55	1810.90	1900.74	1876.64	1868.37	1810.75	1892.94	1860.04	1854.60	1803.99	1891.29	1854.28	1828.88	1808.88	1891.48	1855.15	1821.55	2054.48	2340.88	1847.32	1816.42	
20	1782.35	1901.36	1794.98	1849.88	1775.38	1875.99	1796.96	1849.22	1771.11	1860.34	1785.05	1855.23	1778.10	1848.22	1784.98	1850.06	1800.19	1842.95	1774.48	1844.23	2027.37	2164.60	1800.36	1822.02	
21	1867.54	1924.38	1853.40	1850.03	1845.31	1907.54	1858.09	1848.63	1847.05	1899.08	1836.07	1840.74	1849.28	1895.62	1824.62	1840.58	1859.90	1900.18	1824.09	1838.66	2072.05	2274.89	1833.01	1825.47	
22	1845.51	1773.90	1790.48	1901.85	1846.59	1778.71	1794.82	1901.89	1844.27	1773.79	1790.14	1882.16	1848.35	1767.10	1783.24	1875.90	1861.74	1765.72	1788.71	1873.81	2082.99	2039.43	1801.04	1763.01	
23	1794.45	1862.65	1813.35	1715.47	1779.49	1865.53	1811.26	1719.42	1763.04	1876.93	1870.34	1762.14	1768.91	1864.48	1786.85	1713.54	1790.74	1867.38	1806.18	1712.33	2003.24	2196.23	1888.04	1706.12	
24	1715.07	1792.91	1768.44	1692.48	1708.50	1785.80	1762.93	1693.81	1698.16	1782.81	1766.55	1691.78	1699.88	1771.88	1766.39	1689.11	1715.52	1798.91	1786.02	1682.66	1972.80	2158.55	1779.91	1678.37	
25	1709.23	1846.46	1817.05	1708.41	1708.31	1856.92	1830.24	1701.22	1705.43	1849.73	1828.19	1711.22	1712.26	1845.05	1798.02	1705.25	1719.12	1842.53	1787.94	1693.28	1994.76	2107.47	1795.64	1692.53	
26	1885.48	1707.25	1750.74	1670.02	1884.10	1698.53	1753.33	1667.45	1873.93	1696.71	1760.31	1666.00	1876.93	1722.09	1753.87	1662.35	1719.13	1692.62	1758.17	1661.86	1980.03	1947.75	1755.59	1655.61	
27	1848.68	1724.30	1709.79	1704.88	1844.13	1729.34	1710.20	1708.18	1843.08	1762.59	1708.12	1705.39	1863.24	1722.32	1708.96	1859.57	1691.79	1709.95	1705.35	1702.48	2227.88	1983.63	1715.35	1704.01	
28	1836.05	1772.13	1719.94	1899.11	1818.62	1776.98	1724.09	1805.54	1807.65	1775.11	1714.39	1806.60	1761.27	1703.22	1801.01	1824.01	1746.75	1698.95	1801.11	2124.06	2028.35	1700.86	1886.75		
29	1866.83	0.00	1732.39	1822.33	1847.90	0.00	1734.89	1823.06	1830.04	0.00	1733.84	1817.03	1833.46	0.00	1742.55	1810.75	1849.09	0.00	1744.86	1805.41	2113.42	0.00	1745.60	1793.28	
30	1760.92	0.00	1777.88	1823.69	1755.30	0.00	1712.77	1817.54	1737.68	0.00	1728.04	1822.03	1737.55	0.00	1741.98	1819.01	1750.79	0.00	1743.66	1817.89	2083.99	0.00	1755.28	1810.41	
31	1767.79	0.00	1804.27	0.00	1748.19	0.00	1806.40	0.00	1743.85	0.00	1816.16	0.00	1758.60	0.00	1824.35	0.00	1772.17	0.00	1826.28	0.00	2226.49	0.00	1827.18	0.00	
CP	1789.90	1807.52	1785.76	1769.64	1783.88	1803.38	1785.48	1771.33	1780.18	1797.33	1781.13	1733.91	1786.15	1792.22	1774.71	1730.86	1803.54	1799.23	1772.21	1726.86	2064.02	2153.48	1782.87	1721.90	

Оптові ринкові ціни																													
Години	18_01	18_02	18_03	18_04	19_01	19_02	19_03	19_04	20_01	20_02	20_03	20_04	21_01	21_02	21_03	21_04	22_01	22_02	22_03	22_04	23_01	23_02	23_03	23_04	24_01	24_02	24_03	24_04	
Числа																													
1	2 010.03	2 054.08	1 782.59	1 843.85	2 005.70	2 018.25	2 003.98	1 987.78	2 018.55	1 991.46	1 982.31	2 031.00	2 018.50	1 961.47	1 961.64	2 042.24	1 759.77	1 678.39	1 941.89	2 007.48	1 745.03	1 651.29	1 721.03	1 828.25	1 729.90	763.62	759.73	858.15	
2	2 006.87	2 103.14	1 800.37	1 918.36	2 001.68	2 114.24	2 180.29	2 096.01	2 000.96	2 099.54	2 161.34	2 146.11	1 994.14	2 090.56	2 134.13	2 161.52	1 822.55	1 721.99	2 106.01	2 100.77	1 795.56	1 699.44	1 731.80	1 871.91	819.86	1 675.47	1 711.13	982.26	
3	2 032.30	2 181.82	1 885.01	1 825.01	2 026.20	2 158.81	2 265.70	1 991.00	2 018.02	2 100.39	2 213.10	2 032.92	2 004.40	2 084.19	2 194.98	2 049.19	1 773.23	1 705.80	2 166.78	2 020.58	1 765.66	1 683.15	1 818.83	1 833.44	826.73	1 672.85	1 749.02	934.21	
4	2 084.60	2 067.27	1 868.49	1 832.23	2 069.12	2 044.84	2 099.87	1 941.66	2 047.04	2 018.97	2 076.04	1 994.31	2 027.22	1 998.22	2 035.65	2 021.03	1 774.98	1 735.89	1 989.52	1 981.46	1 756.63	1 707.31	1 789.87	1 810.63	823.60	740.93	832.36	937.13	
5	2 061.24	2 041.36	1 831.09	1 824.55	2 039.96	2 042.01	2 160.86	1 894.30	2 016.78	2 071.98	2 171.81	1 943.63	2 004.33	2 043.49	2 107.62	1 963.54	1 745.57	1 689.60	2 057.87	1 940.95	1 716.65	1 648.56	1 759.35	1 813.63	1 723.47	718.18	802.39	928.40	
6	2 028.23	2 126.31	1 785.51	1 888.01	2 009.94	2 002.81	2 065.85	1 971.95	2 035.90	1 982.64	2 055.11	1 957.30	2 050.76	1 984.86	2 060.05	1 964.33	1 770.59	1 684.93	2 045.65	1 950.89	1 769.94	1 648.28	1 790.54	1 662.52	1 761.73	775.29	813.58	1 673.26	
7	2 122.50	2 011.12	1 825.02	1 721.58	2 129.33	2 120.12	2 105.22	1 937.95	2 016.40	2 092.50	2 104.23	2 141.58	1 998.50	2 041.20	2 090.48	2 140.96	1 752.49	1 740.44	1 962.31	1 718.30	1 730.78	1 701.35	1 790.52	1 676.52	1 691.70	759.49	838.63	905.03	
8	2 097.38	1 999.29	1 813.62	1 686.46	2 086.52	1 990.67	2 158.40	1 897.14	2 061.14	1 962.15	2 154.36	925.62	2 040.16	1 946.85	2 178.65	1 925.13	1 856.23	1 720.18	2 214.57	1 896.64	1 811.15	1 705.21	1 822.01	1 676.10	811.28	739.67	1 822.19	891.84	
9	2 093.09	2 235.94	1 806.24	1 697.03	2 073.17	2 227.28	2 114.19	1 878.75	2 060.19	2 191.30	2 104.38	1 897.15	2 022.82	2 163.81	2 076.76	1 902.25	1 776.82	1 791.67	2 028.89	1 897.27	1 740.70	1 759.02	1 757.46	1 682.12	800.24	734.71	1 744.93	905.03	
10	2 006.09	2 255.91	1 834.63	1 625.34	2 000.03	2 368.18	2 118.21	1 770.57	2 099.16	2 312.05	2 094.74	1 794.20	1 920.22	2 277.05	2 176.85	1 803.09	1 768.26	2 060.29	1 892.72	1 765.58	1 709.37	1 786.43	1 608.89	825.84	1 684.90	1 784.96	964.85		
11	2 043.65	2 199.70	1 825.50	1 584.55	2 025.07	2 202.51	2 037.78	1 774.91	2 009.64	2 174.17	2 015.30	1 793.91	1 996.02	2 140.77	2 016.62	1 805.08	1 780.02	1 813.40	1 993.73	1 786.56	1 749.30	1 780.61	1 777.30	1 584.60	824.10	674.50	832.92	824.70	
12	2 030.16	2 236.98	1 663.71	1 570.36	2 011.87	2 226.76	1 981.57	1 723.22	2 004.43	2 194.82	1 981.59	1 715.79	1 974.92	2 161.22	1 977.12	1 722.14	1 725.10	1 764.89	1 974.70	1 705.21	1 712.51	1 747.08	1 655.03	1 542.39	824.10	674.50	784.21	788.52	
13	2 019.64	2 191.74	1 740.74	1 639.09	2 000.38	2 162.53	2 043.10	1 868.85	2 068.76	2 127.55	2 033.85	1 881.99	1 998.70	2 091.02	2 021.94	1 692.68	1 745.02	1 770.13	1 973.68	1 903.97	1 735.68	1 672.39	1 699.81	616.22	1 722.78	696.55	827.19	1 625.15	
14	2 093.02	2 204.70	1 688.65	1 656.70	2 087.85	2 207.93	1 979.21	1 871.18	2 047.71	2 174.79	1 974.68	1 888.35	2 006.09	2 136.70	1 961.36	1 802.26	1 810.32	1 777.03	1 949.08	1 905.36	1 791.05	1 738.78	1 669.49	1 661.32	820.31	636.24	792.16	1 649.63	
15	2 085.64	2 301.00	1 685.63	1 740.57	2 073.19	2 311.47	1 966.01	1 860.68	2 059.52	2 228.30	1 961.84	1 898.58	2 041.75	2 171.24	1 954.89	1 910.18	1 781.49	1 819.27	1 840.29	1 893.07	1 764.09	1 758.42	1 658.40	1 740.98	802.80	636.34	774.79	898.10	
16	2 065.27	2 253.46	1 714.72	1 772.60	2 036.09	2 276.65	2 117.61	1 681.75	2 016.86	2 244.21	2 081.68	1 998.73	2 068.99	2 126.61	2 068.90	2 118.30	1 765.92	1 792.97	2 072.31	1 893.75	1 733.24	1 702.89	1 701.57	1 741.61	803.65	669.94	1 708.24	822.92	
17	2 074.44	2 384.34	1 753.35	1 831.88	2 080.60	2 428.15	2 272.74	2 105.05	2 042.97	2 396.50	2 282.11	2 130.48	2 014.10	2 365.35	2 264.26	2 158.22	1 776.86	1 867.18	2 233.89	2 085.53	1 754.73	1 815.18	1 717.94	1 791.86	809.25	1 774.61	1 714.33	870.44	
18	2 068.93	2 165.11	1 801.37	1 944.91	2 043.53	1 776.08	2 029.13	1 284.53	2 035.48	2 148.74	2 011.64	2 306.13	2 026.94	2 112.46	1 957.88	2 374.30	1 899.33	1 848.07	1 921.73	2 247.71	1 774.84	1 782.01	1 730.37	1 875.29	851.93	664.11	809.93	942.25	
19	2 064.40	2 246.87	1 847.12	1 816.42	2 038.93	2 353.04	2 023.49	1 266.91	1 998.71	2 276.51	1 998.75	2 145.62	2 013.61	2 227.49	2 090.11	2 200.37	1 789.13	1 822.67	1 972.08	2 169.13	1 774.73	1 764.74	1 713.37	1 815.26	1 751.97	689.16	797.83	911.63	
20	2 027.37	2 164.60	1 800.36	1 822.02	2 026.57	2 169.05	2 031.30	2 628.18	2 023.86	2 137.19	2 030.55	2 645.57	2 004.49	2 099.27	2 010.74	2 695.65	1 790.72	1 814.86	1 983.41	2 637.44	1 774.58	1 780.06	1 764.14	1 787.20	1 777.08	613.22	835.90	1 759.94	
21	2 072.05	2 274.89	1 833.01	1 825.47	2 080.82	2 312.45	2 044.31	2 468.88	2 089.86	2 222.67	2 034.09	2 425.15	2 071.84	2 167.87	2 021.29	2 511.60	1 856.08	1 828.09	2 003.37	2 453.34	1 812.51	1 768.84	1 799.92	1 788.68	830.38	629.18	871.72	1 772.55	
22	2 082.92	2 039.81	1 801.4	1 863.01	2 086.10	2 054.94	1 994.15	2 173.83	2 080.48	2 037.90	1 930.36	1 98.13	2 067.64	2 080.60	2 013.93	2 266.74	1 834.83	1 753.74	1 901.53	2 215.94	1 804.48	1 726.63	1 788.25	826.91	701.78	828.52	895.44		
23	2 003.24	2 198.23	1 808.04	1 706.12	2 013.53	2 199.16	1 974.31	1 957.81	2 000.62	2 198.70	1 977.23	1 953.09	1 982.43	2 202.70	1 972.44	1 993.29	1 748.23	1 884.07	1 970.34	1 964.00	1 724.00	1 861.60	1 803.89	1 674.78	804.97	1 823.30	1 791.93	897.47	
24	1 972.80	2 158.56	1 779.91	1 678.37	1 972.04	2 174.36	1 997.65	1 897.96	1 956.65	2 162.41	1 998.91	1 920.71	1 946.40	2 143.34	1 998.08	1 946.80	1 669.43	1 810.29	1 987.93	1 922.84	1 654.41	1 800.62	1 780.54	1 675.48	763.34	1 776.19	1 776.97	900.53	
25	1 994.76	2 147.47	1 795.64	1 692.53	1 978.74	2 098.31	2 026.18	1 931.60	1 964.67	2 067.59	2 009.18	1 933.02	1 951.89	2 055.16	1 989.89	1 955.37	1 678.44	1 804.08	1 968.07	1 972.72	1 646.72	1 789.98	1 776.25	1 674.29	777.24	1 716.31	832.82	897.83	
26	1 980.03	1 907.75	1 795.59	1 655.61	1 978.15	1 953.58	1 968.58	1 731.66	1 937.93	1 939.84	1 909.12	1 736.50	1 959.93	2 048.81	1 989.98	1 734.21	1 662.31	1 695.81	1 971.26	1 713.63	1 653.98	1 728.60	1 638.88	1 832.87	817.59	806.06	906.76		
27	2 227.80	1 933.63	1 715.36	1 704.01	2 190.82	1 956.11	1 959.24	1 787.59	1 128.86	1 957.35	1 980.53	1 786.26	2 086.53	1 955.12	1 962.23	1 776.44	1 611.45	1 717.15	1 940.93	1 745.88	1 588.02	1 662.41	1 691.60	1 671.24	1 575.13	770.07	802.00	1 691.33	
28	2 124.06	2 028.35	1 700.86	1 886.73	2 117.32	2 048.98	1 948.19	1 996.99	2 094.80	2 040.40	1 968.73	2 001.32	2 072.91	2 036.94	1 956.17	2 003.77	1 770.96	1 777.04	1 936.87	1 960.84	1 746.36	1 770.15	1 690.40	1 831.13	779.10	764.30	801.03	1 843.48	
29	2 113.42	0.00	1 745.60	1 793.28	2 107.07	0.00	2 072.77	1 909.33	2 094.24	0.00	2 069.36	1 927.50	2 042.38	0.00	2 062.47	1 816.79	0.00	2 045.35	2 196.87	1 782.23	0.00	1 620.93	1 833.72	784.65	0.00	815.66	1 840.69		
30	2 083.99	0.00	1 755.28	1 810.41	2 074.91	0.00	2 183.20	2 020.75	2 054.96	0.00	2 182.65	2 012.94	2 040.70	0.00	2 178.69	2 049.46	1 708.61	0.00	2 154.90	2 033.94	1 686.78	0.00	1 727.52	1 759.27	799.87	0.00	1 719.00	870.00	
31	2 226.49	0.00	1 827.18	0.00	2 209.06	0.00	2 318.67	0.00	2 172.09	0.00	2 409.39	0.00	2 120.40	0.00	2 431.75	0.00	1 691.21	0.00	2 399.86	0.00	1 658.60	0.00	1 833.79	0.00	694.80	0.00	1 807.32	0.00	
CP	2 064.02	2 153.48	1 782.87	1 721.90	2 059.92	2 157.22	2 068.69	1 992.20	2 039.61	2 126.93	2 066.06	2 003.70	2 019.78	2 100.45	2 049.48	2 032.66	1 766.38	1 768.10	2 028.67	2 002.31	1 739.92	1 733.78	1 743.93	1 733.82	1 099.22	1 005.52	1 149.26	1 142.16	

масового споживання електроенергії ціна починає зростати,) Цей факт свідчить про те, що споживач вже в такі короткі терміни зреагував на вартість і збільшує споживання в нічний час з 24 год. 00 хв. по 07 год. 00 хв. доби. Таким чином, можна спостерігати прояв дії закону попиту та пропозиції в ринкових умовах через механізм дії цін на електричну енергію.

А в часи максимальної вартості електричної енергії спостерігається зворотній процес. Споживачі намагаються скоротити придбання дорогої електричної енергії і тим самим зменшують попит на цю енергію. Відповідно спостерігається зменшення ціни на електричну енергію протягом усіх 4 місяців, протягом яких працює новий ринок електричної енергії. Ця тенденція має місце з 09 год. 00 хв. по 21 год. 00 хв. доби. В години доби з 7 год. 00 хв. до 08 год. 00 хв. та з 22 год. 00 хв. до 23 год. 00 хв. поведінка цін хвилеподібна, але є чітка тенденція до зростання вартості електроенергії кожного місяця.

Оскільки, на багатьох підприємствах доля електричної енергії у собівартості виробленої продукції досягає десятків процентів, то її вартість є дуже вагомим показником, який може призвести до зменшення прибутку підприємства. А взагалі цей показник суттєво впливає на діяльність підприємств в сучасних ринкових умовах та їх конкурентоспроможність.

За таких умов змін вартості однієї одиниці електроенергії з'являється можливість використання інструментів дуже суттєвого впливу на собівартість продукції підприємств. Тобто, підприємствам необхідно налагоджувати ефективне керування кожною годиною споживання електричної енергії, яке може бути реалізоване на основі використання принципу ефективності - збільшення навантаження у години, коли електроенергія дешева і зменшення навантаження, коли електроенергія коштує дуже дорого. Саме цю тенденцію можна чітко спостерігати на рис.3.1.

Водночас, розглядаючи вартість електроенергії протягом однієї доби, нами були виявлені деякі особливості, на які теж варто звернути пильну увагу при управлінні фінансовим потенціалом підприємства. Це той факт, що вартість електроенергії завищена в святкові та вихідні дні, а в нічний час спостерігається двократне зростання. Цю обставину теж слід ефективно використовувати в управлінні фінансовим потенціалом підприємств.

3.4. Прогнозування зміни економічної ефективності діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» в умовах реалізації запропонованих заходів.

Фінансовий стан підприємства як економічна категорія існує об'єктивно і його природа визначається типом економічної системи, а реальним процесом формування підприємством структуру і механізм здійснення фінансових підходів для покращення фінансового стану їхньої діяльності.

Таблиці 3.1 - Витрати ресурсів на 1 умовну тону продукції

Год		Днепроблэ нерго	Тариф без НДС, коп./кВт ·ч, (2,9) базовий	Середнь огодинн е спожива ння електро енергії, кВт	Виробн ицтво умовної продук ції в сухих речовин ах , т/год.	Витрат и електри чної енергії на 1 тону/год .	Витр ати на прид банн я елект роене ргії для виро бниц тва 1 т проду кції в сухих речов инах	Вартіст ь сировин и середнь я	Собів артіст ь вироб ництв а	Собівартість виробництва за місяць	Витра ти на ел енрегі ю за місяц ь	%	
1	2019	1 063 541	1,50	1 429,4905	93 983,7489	84,84644	16,84797	30,32 635	4 800,0000	5 000,00	598 676 480,58365	44 462 875,35	7,426 86

				9					0	000		484	
2	2019	2 998 339	1,50	4 030,0255 4	264 959,3572	239,1994 2	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 687 791 105,48318	125 349 914,32 258	7,426 86
3	2019	3 287 577	1,50	4 418,7862 9	290 518,9469	262,2740 5	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 850 605 691,74836	137 441 928,77 419	7,426 86
4	2019	3 390 739	1,50	4 557,4448 9	299 635,2400	270,5040 4	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 908 676 478,94883	141 754 765,93 548	7,426 86
5	2019	3 449 866	1,50	4 636,9166 7	304 860,2169	275,2210 3	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 941 959 581,59129	144 226 656,00 000	7,426 86
6	2019	3 533 961	1,50	4 749,9475 8	312 291,5838	281,9299 0	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 989 297 388,62899	147 742 369,54 839	7,426 86
7	2019	3 557 685	1,50	4 781,8346 8	314 388,0431	283,8225 4	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	2 002 651 834,60274	148 734 185,80 645	7,426 86
8	2019	3 306 592	1,50	4 444,3440 9	292 199,2780	263,7910 1	16,84797	30,32 635	4 800,0000 0	5 000,00 000	1 861 309 400,65878	138 236 878,45 161	7,426 86
9	2019	3 146 940	1,50	4 229,7580	278 091,0363	251,0544 1	16,84797	30,32 635	4 800,0000	5 000,00	1 771 439 901,05497	131 562	7,426 86

				6					0	000		394,83 871	
10	2019	3 148 575	1,50	4 231,9556 5	278 235,5191	251,1848 4	16,84797	30,32 635	800,0000 0	5 000,00 000	1 772 360 256,77774	131 630 748,38 710	7,426 86
11	2019	0	1,50	0,00000	0,0000	0,00000	0,00000	0,000 00	800,0000 0	5 000,00 000	0,00000	0,0000 0	0,000 00
12	2019	0	1,50	0,00000	0,0000	0,00000	0,00000	0,000 00	800,0000 0	5 000,00 000	0,00000	0,0000 0	0,000 00

Джерело – створено автором на основі статистичних даних.

Відповідно таблиці 3.1 ми бачимо витрати ресурсів на виробництво однієї тони умовної продукції протягом 9 місяців 2019р.. При цьому можливо зробити висновок що 99% електричної енергії використовуються на виробництво продукції. На рис 3.1 приводимо динаміку витрат електричної енергії протягом 2016-2018 років

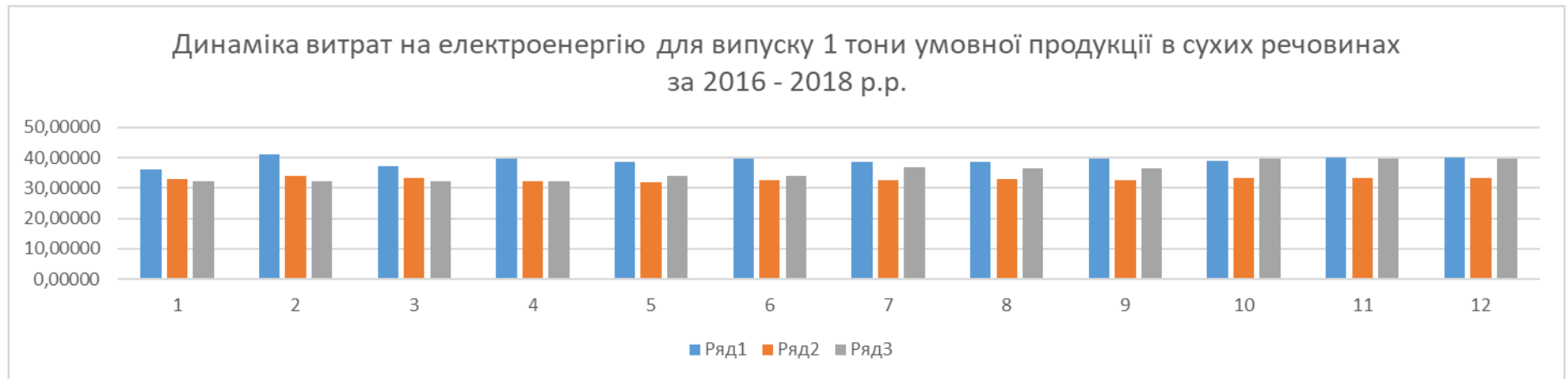

Рисунок 3.1 –Динаміка споживання електричної енергії за кожен місяць починаючи з 2016 по 2018 рр.

На графіку чітко видно що протягом року за відповідні місяці підприємство бере стабільний об'єм електричної енергії.

Спираючись на вище зазначені спостереження та розрахунки які приведені в табл. 3.1 вартість електричної енергії включаючи саму вартість електричної енергії як товару, транспортування електричної енергії по мережах обленерго, транспортування електричної енергії по мережах «Укренерго», спеціальні платежі та ПДВ складають 3,1 грн за 1 кВт. Що в свою чергу в собівартості продукції складає близько 14,3586%. А при впровадженні заходів на організацію власного підрозділу енергоменеджменту та запровадження придбання електричної енергії на ринку електричної енергії підприємство за вдяки зменшенню вартості електричної енергії до 1,5 грн. за 1 кВт з урахування вище зазначених платежів часта в собівартості електричної енергії зменшиться до 7,4269%. І якщо перерахувавши на об'єм випуску продукції відповідною за 9 місяців які ми взяли у 2019р. із витратами на електроенергію по схемі якій працює підприємство. Та по схемі впровадження енергоменеджменту та запровадження купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії то ми бачимо що за 9 місяців 2019 року матимемо економію.

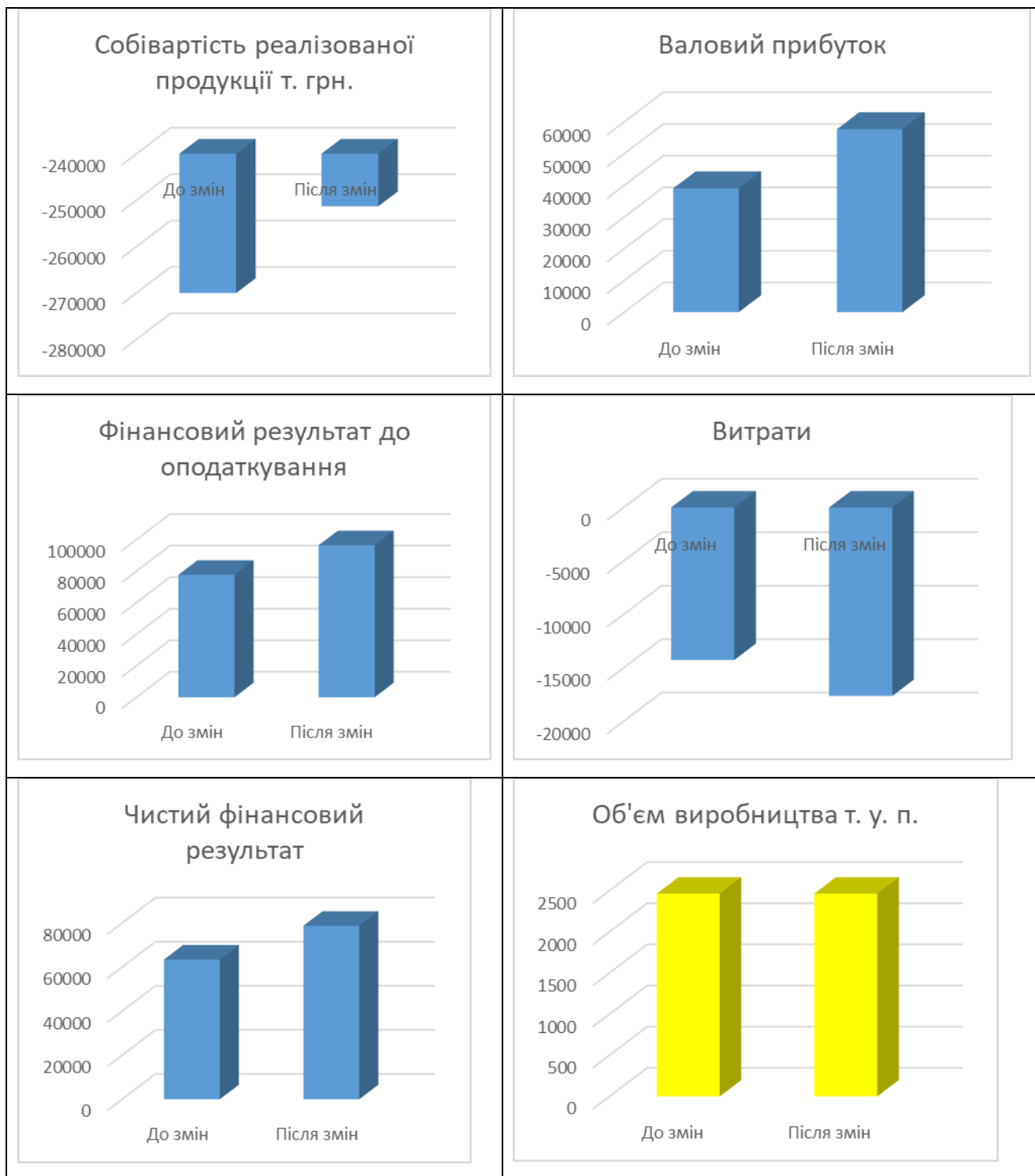
Використовуючи систему звітності «МЕДОК» проведемо розрахунки фінансових результатів до впровадження та після впровадження змін. Результати розрахунків приведено в таблицях звітності додаток 12. З них вибираємо ті показники які змінилися та формуємо таблицю 3.2.

Таблиця 3.2 – Порівняння результатів розрахунків.

	До змін	Після змін
Собівартість реалізованої продукції т. грн.	-270060	-251345
Валовий прибуток т. грн.	39062	57717
Фінансовий результат до оподаткування т. грн.	77713	96421
Витрати т. грн т. грн	-14268	-17637
Чистий фінансовий результат	63445	78791

Джерело складено автором на основі звітності.

Для більш наочного представлення представимо зані у вигляді гістограм.

Джерело - Створено автором

Рисунок 3.2. – Порівняльні характеристики впровадження змін.

На рис 3.2 спостерігається зменшення собівартості продукції, збільшення валового прибутку, збільшується фінансовий результат до

оподаткування та чистий фінансовий результат. При сталому об'ємі виробництва. Це показує що запропоновані механізми підвищення фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» як запорука сталого розвитку.

Висновки до розділу III

В розділі III розглянуто напрямки розвитку фінансового потенціалу господарюючих ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» у сучасних умовах, що супроводжується мінливістю, не прогнозованістю та посиленням економічної глобалізації. За допомогою запропонованих підходів вдалося структурувати управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ». Запропоновані нові підходи в реалізації нових проектів та перейнятті рішень щодо зменшення ризиків та залучення нових можливостей для запобігання занепаду ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».

До основні напрямків удосконалення управління фінансовим потенціалом ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ», запропонували віднести наступні етапи вдосконалення планування фінансових ресурсів ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ», проведення діагностики фінансового стану ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»; вдосконалення методології та методичного забезпечення його оцінки тобто фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ»; створення системи фінансового моніторингу на підприємстві ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ», планування фінансових ресурсів ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ».

Для досягнення підвищення фінансового потенціалу виділили групи дії: фінансової звітності ,розробляється фінансова стратегія і фінансова політика ,

конкретизуються основні показники, погоджуються показники фінансових планів, здійснюється оперативне фінансове планування, виконанням фінансового плану, визначенні фактичних кінцевих фінансових результатів, співставлення із запланованими показниками.

Запропоновано впровадження служби енергоменеджменту на підприємстві з обґрунтуванням задач та обов'язків які покладаються на службу

Також одним з важливих напрямків підвищення фінансового потенціалу з метою сталого розвитку це забезпечення функціонування ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» як гравця на новому ринку електричної енергії.

За результатами пропозицій було проховано о схему впровадження енергоменеджменту та запровадження купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії то ми бачимо, що за 9 місяців 2019 року матимемо економічний ефект в чистому фінансовому результаті 15346 т грн. Що вказує на покращення фінансового потенціалу..

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати теоретичного та практичного дослідження економічного обґрунтування управління фінансовим потенціалом на прикладі ПрАТ «ІНТЕРКОРН КОРН ПРОСЕССІНГ ІНДАСТРІ» можна зробити такі висновки.

У розділі I «Теоретичні та методичні основи управління фінансовим потенціалом підприємства» було досліджено економічну сутність поняття «фінансовий потенціал» та поняття «управління фінансовим потенціалом», проаналізовано різні точки зору науковців щодо основних засад процесу його формування і використання в сучасних умовах. Також було визначено структуру джерел формування фінансового потенціалу та зовнішні і внутрішні фактори, що мають вплив на фінансовий потенціал підприємства, риси фінансового потенціалу підприємства. За результатами проведеного аналізу дійшли висновку, що фінансовий потенціал підприємства є однією з найважливіших складових економічного потенціалу підприємства та характеризує успішність здійснення господарської діяльності підприємством. Оскільки, саме він має вирішальне значення при проведенні оцінки і аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

В умовах сучасної ринкової економіки будь-яке підприємство незалежно від його виду та організаційно-правової форми основною ціллю своєї господарської діяльності визначає отримання максимального прибутку. Тобто, такого розміру прибутку, який би дозволив підприємству не тільки міцно утримувати свої позиції на ринку подібної продукції, але й забезпечити динамічний розвиток виробництва в умовах конкурентної боротьби.

Водночас у процесі своєї діяльності підприємство повинне приділяти значну увагу до правильності визначення фінансового результату своєї

господарської діяльності, що в свою чергу вимагає найбільш повного врахування всіх факторів, які впливають на величину прибутку, а головним з факторів є рівень фінансового потенціалу підприємства.

В зв'язку з чим, кожне підприємство повинне докладати великих зусиль задля того, щоб провести глибокий та правильний аналіз системи управління фінансовим потенціалом підприємства та забезпечити на його основі виконання обґрунтованих управлінських рішень з боку керівництва підприємства.

Види прибутку, що відображаються в розділі 1 Звіту про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) форма 2, є найбільш загальними показниками прибутковості підприємства та характеризують їх абсолютну величину. Однак, при проведенні аналізу прибутковості діяльності підприємства вкрай важливо знати, наскільки ефективно (прибутково) використовувалися всі засоби, що забезпечили отримання конкретного доходу.

Показники фінансового потенціалу забезпечують вивчення ефективності діяльності підприємства за співвідношенням ефекту (прибутку) і вартості витрачених ресурсів, а також доходів, отриманих у результаті їх використання. Аналіз рентабельності здійснюють за системою показників, які характеризують окремі сторони господарської діяльності. Задля ефективного комплексного вимірювання прибутковості використовується система відносних показників (коефіцієнтів), визначення яких базується на співвідношенні окремих статей фінансової звітності та даних бухгалтерського обліку.

В результаті аналізу основних техніко-економічних показників ПрАТ «ІНТЕРКОРН», наведених в розділі 2 магістерської роботи можна зробити такий висновок: на підприємстві спостерігається високий рівень ефективності виробництва, але при цьому є такі показники, які потребують покращення і швидкого реагування.

Проведений фінансово-економічний аналіз ПрАТ «ІНТЕРКОРН» показав, що підприємству не вистачає коштів на поточну діяльність, оскільки коефіцієнти ліквідності не відповідають нормативному значенню, але

спостерігається позитивна тенденція щодо підвищення показників платоспроможності підприємства.

Показники прибутковості підприємства протягом 2016 -2018 року росли.

За період, що аналізувався (2016 – 2018р.р.) ПрАТ «ІНТЕРКОРН» має прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та чистий прибуток, які зростають з кожним роком.

Прибуток формується за рахунок операційної діяльності. На валовий прибуток ПрАТ «ІНТЕРКОРН» впливають такі фактори: - собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), витрати на збут, адміністративні витрати, інші операційні доходи та витрати.

Водночас, зростають і операційні витрати, а саме: витрати на енергозабезпечення виробництва продукції (пара, електроенергія та опалення), витрати на сировину та допоміжні матеріали.

Таким чином, можна зробити такий висновок: продукція ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є енергомісткою та матеріаломісткою, а структура витрат не змінюється протягом аналізованого періоду (2016 – 2018р.р.).

В результаті проведених обрахунків показників рентабельності дійшли висновку, що діяльність ПрАТ «ІНТЕРКОРН» є рентабельною (прибутковою).

Протягом 2016 – 2018р.р. рівень рентабельності діяльності підприємства змінювався в залежності від впливу на неї таких факторів, як: частка прибутку на 1 грн. реалізованих (наданих) послуг, зростання ціни на природний газ, електроенергію, основну сировину (зерно кукурудзи) та матеріали (більшість допоміжних матеріалів, що використовуються у технологічному процесі виробництва мають імпортне походження), тощо.

З метою підвищення фінансового потенціалу ПрАТ «ІНТЕРКОРН» в 3 розділі магістерської роботи були запропоновані такі заходи, як:

1. використання запропонованої моделі функціонування підприємства на ринку електроенергії в нових умовах, а саме: в умовах нового ринку електроенергії, що розпочав функціонувати в Україні з 01.01.2019р.;

2. використання службою головного енергетика запропонованого графіку середньодобового споживання електроенергії як шаблону для організації споживання електричної енергії на підприємстві, змінюючи при цьому графік роботи підприємства з метою зменшення витрат на закупівлю електричної енергії;

3. застосування на підприємстві запропонованого технічного напрямку, що передбачає впровадження новітніх технічних рішень, які насамперед чітко нададуть можливість чіткого дотримання графіків балансування за допомогою часового перерозподілу виробництва і введення декількох змін роботи в часи розвантаження системи та зменшення власних технічних навантажень у вихідні дні;

4. введення до організаційної структури ПрАТ «ІНТЕРКОРН» служби енергоменеджменту, яка буде здійснювати щогодинні обсяги закупки та споживання енергії, що також дозволить підприємству значно скоротити витрати, пов'язані з закупкою електричної енергії через посередників.

Впровадження запропонованих заходів допоможе ПрАТ «ІНТЕРКОРН» зменшити собівартість готової продукції прогнозовано на 19,28% за рахунок:

- зменшення витрат на енергозабезпечення виробництва (пара та опалення) на 54,3% внаслідок встановлення пелетної котельні;

В цілому, всі заходи, що були запропоновані в магістерській роботі мають позитивний вплив на підвищення ефективності фінансового потенціалу та виробничої діяльності ПрАТ «ІНТЕРКОРН» взагалі і надають можливість у подальшому здійснювати розвиток цієї діяльності та покращувати фінансовий стан підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Елегія» [Електронний ресурс] - URL: http://4ua.co.ua/economy/qb3bc69a5c53a89421306d26_0.html.
2. Арєф'єва О. В., Андрієнко М. М. Кравченко О. Р. Управління фінансовим потенціалом підприємства Економіка та управління підприємствами, Вип. №18. - 2018., С.252-256 [Електронний ресурс] - URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/18_ukr/35.pdf
3. Астапова О. В. Управління фінансовим потенціалом підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Астапова – URL: <http://repo.uipa.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2103/3/Astapova1.pdf>.
4. Атаева А.Г. Механизм формирования финансовой самостоятельности муниципальных образований: дис... канд. экон. наук: 08.00.10 / А.Г. Алтаева. - Екатеринбург, 2011. - 411 с.
5. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств // Фінанси України. - 2015. - № 8. - С.117-128.
6. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмежицька. - К. : Вид-во КНЕУ, 2015. - 592 с.
7. Безбородова Т. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств / Т. В. Безбородова // Держава та регіони. - 2016. - №5. - С.21-23.
8. Белінська О. В. Сутність фінансового потенціалу підприємства / О. В. Белінська // Вісник ХНУ. Економічні науки. - 2012. - № 4., Т.3 - С. 267-274.
9. Безручко О. О. Стратегічне управління фінансовим потенціалом підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Безручко, 2010. - URL: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/69217.doc.htm.
10. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. Москва: ИНФРА-М, 2005. 298 с.

11. Бикова В. Г. Фінансово-економічний потенціал підприємств загальнодержавного значення - оцінка і управління /В. Г. Бикова // Фінанси України. - 2005. - № 6. С.56-61.
12. Бикова В. Г. Оцінка та планування фінансово-економічного потенціалу підприємства загальнодержавного значення: автореф. дис. канд. Екон. Наук / В. Г. Бикова. - Київ, 2006 - 24 с.
13. Бланк И. А. Управление прибылью [Текст]: підручник / И. А. Бланк. - К.: Ника - Центр, Эльга, 2002. - 752 с.
14. Блюмин С. Л., Суханов В. Ф., Чеботарев С. В. Экономический факторный анализ: монография. - Липецк: ЛЭГИ, 2004. - 148 с.
15. Бова В. А. Сутність фінансового потенціалу підприємства / В. А. Бова, О. С. Хринюк // Збірник наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу КПІ ім. І. Сікорського «Актуальні проблеми економіки та управління». - 2017 [Електронний ресурс] - URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102585/97661>.
16. Бойко В. В. Економіка підприємств України: Навчальний посібник. - 2-е вид., переробл. і доп. - Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. - 528с.
17. Бойчик І. М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. - Вид. 2-ге, доповн. і переробл. - К.: Атіка, 2006. - 528с.
18. Большой экономический словарь / под ред. А. Н.Азрилияна. - 4-е изд.доп. и перераб. - М.: Институт новой экономики, 1999. - 1248 с.
19. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. Посібник / Н.М.Бондар - К.: Видавництво А.С.К., 2004. - 400с.
20. Бондар А. І. Методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства / А. І. Бондар, В. М. Марченко. // Сучасні проблеми економіки і підприємництва, 2017. - №20. - С. 142-149.

21. Борик О. Я. Основні напрямки управління фінансовим потенціалом підприємства / О. Я. Борик, І. Б. Луцинська. // НАУКОВИЙ КЛУБ «SOPHUS», 2015.
22. Боровикова Е. В. Финансовый потенциал как комплексный показатель эффективности Финансово-бюджетной политики / Е. В. Боровикова // Экономический анализ: теория и практика. - 2008. - № 18.
23. Бочаров В. В. Финансовый анализ: Краткий курс. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 240 с.
24. Брюховецька Н. Ю., Булєєв І. П., Іваненко Л. В., Модель управління фінансовим потенціалом підприємства: функціональний підхід // БІЗНЕСІНФОРМ № 8.- 2019 – С. 129-135 - Режим доступу - URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-8_0-pages-129_135.pdf
25. Булатова Ю. И., Исаев Э. А. Финансовый потенциал крупного экономического региона (концепция формирования и регулирования) / Э. А.Исаев. - М.: Экономика, 2007. - 206с.
26. Верховій Р. О. Фінансовий стан суб'єктів господарської діяльності промислових підприємств: Монографія. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2013. - 204 с.
27. Верхоглядова Н. І., Ядранський Д. М., Іваннікова Н. А. Економіка підприємства. Навчальний посібник - К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. - 384 с.
28. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник / В. Н. Гавва, Е. А. Божко. - Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. - 224 с.
29. Глущенко В. В. Концептуальні основи формування фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в Україні. Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання як чинник сталого розвитку ринкової економіки: матеріали

Всеукраїнської наук.- практич. Конференції (Харків, 1 лютого 2013 р.). Х., 2013. С. 13-25.

30. Гончаренко І. М. Діагностика фінансового стану підприємств легкої промисловості як складової фінансового та конкурентного потенціалу / І. М. Гончаренко // Електронний архів КНУТД. - 2013 [Електронний ресурс]. - URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/2742>.

31. Гончаренко М. В. Еволюція сутності фінансового потенціалу розвитку територій / М.В. Гончаренко [Електронний ресурс]. - URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-3/doc/2/03.pdf>.

32. Гречко А. В. Теоретичні засади управління фінансовим потенціалом підприємства / А. В. Гречко, С. О. Нечипорук. // Сучасні проблеми економіки і підприємництва, 2014. - №13. - С. 225-230.

33. Григоренко В. О. Фінансовий потенціал території: теоретичні аспекти та механізми формування / В. О. Григоренко // Економічний форум. - 2012. - №1.

34. Громова А. Є. Фінансовий потенціал, як основа формування прибутку підприємства / А. Є. Громова // Економіка та управління підприємствами. - 2017. - Вип. 5. - С. 75-78.

35. Гудзь Ю. Ф. Фінансовий потенціал переробних підприємств АПК та методи оцінки / Ю. Ф. Гудзь // Науковий вісник Херсонського державного університету. - 2015 [Електронний ресурс]. - URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_11/65.pdf

36. Гут Л. В., Тарантюк І. М., Особливості оцінки вартості фінансового потенціалу підприємства // Economics and management of enterprises //Вип. III(59), - 2015.

37. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент: [навч.посіб.] / Акад. муніцип. упр. - Ніжин: Аспект -Поліграф, 2007. - 328 с.

38. Данілкова А. Ю. УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ / Спеціальність 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) Дисертація на

здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, 2016 [Електронний ресурс]. - URL: <http://www.khnu.km.ua/root/res/2-21-109-10.pdf>

39. Демчишак Н. Б. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України [Текст]: автореферат дис. канд. екон. Наук: 08.00.08 / Демчишак Назар Богданович; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. - Л., 2011. - 20 с.

40. Докієнко Л. М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності / Л. М. Докієнко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Зб. наук. праць. - 2014. - Вип. 4 (28). - С. 76-90.

41. Економіка виробничого підприємства: Навчальний посібник / Л.М.Солодовник, П.І.Пономаренко. - Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2004. - 285с.

42. Економічний словник / за ред. П.І.Багрія, С.І.Дорогунцова. - К.: Гол.ред. УРЕ АН УРСР, 1973. - 624с.

43. Экономический словарь / под ред. А.И. Архипова. - М.: Проспект, 2001. - 190с.

44. Энергетический менеджмент [Електронний ресурс]. - URL: http://scenef.com/services/energy_managment/

45. Єрмошенко М.М., Горячева К.С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: Монографія. Київ: Національна академія управління, 2010. 232 с.

46. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] - режим доступу: інформаційно-правова комунікаційна платформа «LIGA:ZAKON»// ligazakon.net.

47. Закон України «Про акціонерні товариства» від 16.07.1999р. № 996-XIV (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] - режим доступу:

інформаційно-правова комунікаційна платформа «LIGA:ZAKON»//
ligazakon.net.

48. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від..... №.....(із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] - режим доступу: інформаційно-правова комунікаційна платформа «LIGA:ZAKON»//
ligazakon.net.

49. Загора Т. О. Економічна діагностика: Навчальний посібник / Т. О. Загора. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 400с.

50. М. М. Загреба, Теоретичні аспекти використання факторного аналізу при аналізі динаміки фінансового стану підприємства/ М. М.Загреба, асист. Кіровоградський національний технічний університет// Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2014. - Вип. 25 - С.455-461 [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс]. - URL: <http://economics.kntu.kr.ua/pdf/25/69.pdf>

51. Зінченко О. А. Управління якістю фінансового результату підприємства / О. А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 1(103). - С.109-114.

52. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник / К. В. Ізмайлова. - К.: МАУП, 2012. - 152 с.

53. Израйлева О. В. Управление финансовым потенциалом предприятий сферы обслуживания: Монография. Челябинск: ЮУрГУ, 2007. 182 с.

54. Іляш О. І. Потреба оцінювання фінансового потенціалу торговельного підприємства / Науковий вісник НЛТУ України, 2010.- Вип.20.2., - С.116-119
Режим доступу [Електронний ресурс]. [Електронний ресурс]. - URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2010/20_2/116_Ilasz_20_2.pdf

55. Кайгородов А. Г. Финансовый потенциал как критерий целесообразности финансового оздоровления предприятия / А. Г. Кайгородов, А. А. Хом'яков // Аудит и финансовый анализ. - 2007. - № 4 [Електронний ресурс]. - URL: <http://www.auditfin.com/fin/2007/4/Homyakova/Homyakova%20.pdf>.

56. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: Навчальний посібник / М. І. Камлик. - К.: Атіка, 2013. - 432с.
57. Касьянова Н. В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник //Н. В.Касьянова, Д. В.Солоха, В. В.Морева, О. В.Белякова, О.В.Балакай - 2-ге вид. перероб. і допов. - К.: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016 - 246с.
58. В. В. Ковальов Финансовая отчетность. Анализ финансовой отчетности (основы балансоведения): [учеб. пособие] / В. Ковалев, Вит. Ковалев. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ТК «Велби»; Проспект, 2006. - 432 с.
59. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко, О. Маханько. - Х.: Фактор, 2006. - 208 с.
60. Корнійчук Г. В. Економічний зміст фінансового потенціалу підприємства /Науковий вісник Ужгородського національного університету, Випуск 7, частина 2, 2016, С.26-29. [Електронний ресурс]. - URL.: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/7_2_2016ua/8.pdf
61. Корнійчук Г. В. Характеристика фінансового потенціалу підприємства як економічної категорії / Г. В. Корнійчук // Економіка АПК. - 2016. - № 11. - С. 44-48.
62. Корнійчук Г. В. Наукові основи управління фінансовим потенціалом підприємства / Г. В. Корнійчук. // Актуальні проблеми управління та економічного розвитку в умовах інформатизації суспільства, 2016. - С. 52–53. [Електронний ресурс]. - URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/p_1605_43598926.pdf
63. Костирко А. Г. Нарощування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств / А. Г. Костирко // Сучасний стан та перспективи розвитку економіки України: матеріали XXVIII Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 2-3 серпня 2013 р. - Львів: ЛЕФ, 2013. - С. 75-77.
64. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: Монографія. - 2-ге вид., перероб. і доп. - Х.: Фактор, 2008. - 336с.

65. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 352 с.
66. Круш П. В., Тихомиров О. М. Теоретичні підходи до визначення сутності фінансового потенціалу підприємства / Круш П. В., Тихомиров О. М. // Сучасні проблеми економіки і підприємництва [Текст]: Збірник наукових праць. - Випуск 15. - Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2014. - 276 с. С.124-129 [Електронний ресурс]. - URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/46880/43061>
67. Кузенко Т. Б. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства / Т. Б. Кузенко, Н. В. Сабліна // Актуальні проблеми економіки - 2015. - №4. - С. 123-132.
68. Кузнєцова Т. В., Красовська Ю. В., Подлевська О. М. Управління потенціалом підприємства: Навчальний посібник / Т.В.Кузнєцова Т. В., Ю. В.Красовська, О. М.Подлевська - Рівне: НУВГП, 2016. - 195 с.
69. Кузькін Є. Ю. Фінансовий потенціал підприємств машинобудівної галузі / Є.Ю. Кузькін // Фінанси України. - 2009. - № 7. - С. 89-93.
70. Кунцевич В. О. Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки / В.О.Кунцевич // актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 7(37). - С.123-130.
71. Курінна О. В. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Курінна. // Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «ЕКОНОМІКА», 2014. - №1. - С. 161-171.
72. Левченко Н. М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики // Інвестиції: практика та досвід - 2012. - № 2. - С.114-117.
73. Манн Р. Контролінг для починаючих. Система управління прибутком / Р. Манн, Е. Маер; пер. С нем. Ю.Жукова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Изд-во «Финансы и статистика», 2011. - 301 с.
74. Маслак О. І. Особливості оцінювання економічного потенціалу підприємства в умовах циклічних коливань / О. І.Маслак, О. О.Безручко // Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. - Вип. 1- С. 121 - 127.

75. Марченко В.М. Оцінювання фінансового потенціалу підприємства на прикладі ПрАТ «СКФ Україна» / В.М. Марченко, А.І. Бондар // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», 2018. - Вип. №5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6364>
76. В. М. Марченко, А. І. Бондар Управління фінансовим потенціалом підприємства / В. М. Марченко, А. І. Бондар // Електронне фахове видання «Ефективна економіка», 2018. - Вип. №11 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/6.pdf
77. Мед А. В. Анализ методов оценки финансового потенциала предприятия [Электронный ресурс] / А. В. Мед, М. Э. Шухман [Електронний ресурс]. - URL: http://www.rusnauka.com/8_NMIW_2012/Economics/10_103968.doc.htm.
78. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств, затверджені Центральною спілкою споживчих товариств України від 28.07.2006р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: інформаційно-правова комунікаційна платформа «LIGA:ZAKON»// ligazakon.net.
79. Міценко Н. Г., Мудрий М. Р. Методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу підприємства / Н. Г. Міценко, М. Р. Мудрий // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - Вип. 22.7.- С.213-219. [Електронний ресурс]. URL: - <https://cyberleninka.ru/article/n/metodichni-pidhodi-do-otsinyuvannya-finansovogo-potentsialu-pidpriemstva/viewer>
80. Назаренко А. С. Теоретичні підходи до визначення сутності економічної категорії «фінансовий потенціал підприємства» / А. С. Назаренко // Економіка фінанси і право. - 2009. – № 8. - С. 22-29.
81. Назарова Т. Ю. Управління фінансовим потенціалом промислових підприємств на засадах синергетичного підходу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.00.04 «економіка та управління підприємствами» / Назарова Т. Ю. - Харків, 2016. - 23 с.

82. Назарова Т. Ю. Механізм управління фінансовим потенціалом промислових підприємств на основі синергетичного підходу / Економіка та держава, - № 8. - 2016. - С. 127-130, [Електронний ресурс]. - URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2016/22.pdf
83. В. В. Нонік Фінансовий потенціал як економічна категорія / Інвестиції: практика та досвід № 17/2017, С.5-9
84. Онишко С. В. Фінансовий потенціал інноваційного розвитку економіки / С. В. Онишко // Фінанси України. - 2003. - № 6. - С.67-74.
85. Орехова А. І., Костюченко А.І. Економічна сутність категорії прибуток [Текст] / А. І. Орехова, А. І. Костюченко //Інноваційна економіка. - 2013. - № 7. - с.313-316.
- 86 Орлов О. А. Планирование деятельности промышленного предприятия. Учебник. Издание 2-е, перераб. и дополн. - К.: Скарбы, 2006. - 416с.
87. Паєнко Т. В. Налоговое регулирование в контексте формирования финансового потенциала на предприятии / Паєнко Т. В. // Бізнес-інформ. - 2009. - № 9. - С. 96-98.
88. Петренко С. Н. Контроллинг: учеб. пособ. / С. Н. Петренко. - К.: Ника-Центр, Эльга, 2011. - 328 с.
89. Петрович Й. М., Кіт А. Ф., Захарчин Г. М., Кіндрацька Г. І. та ін. Економіка підприємства: Підручник / За загальною редакцією Й. М.Петровича. - 2-ге вид., виправл. - Львів: «Магнолія плюс», видавець СПД ФО В.М.Піча. - 2006. - 580с.
90. Петрицька В. В. Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: механізми та стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 24 листопада 2018 року) / В.В. Петрицька // ГО Львівська економічна фундація. - Львів: ЛЕФ, 2018. - Ч.1 – С.111-112.
91. Пігуль Н. Г. Управління прибутком підприємства [Текст] / Н. Г.Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2010. - № 28. - С.125-132.

92. Портна О. В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / О. В. Портна, Н. Ю. Єршова. - Львів : Магнолія, 2015. - 312 с.
93. Посилаєва К.І . Підходи визначення прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства / К. І.Посилаєва // Вісник ХНАУ. Серія: Економіка АПК і природокористування. - Х., 2008. - № 7. - С.83-87.
94. Путятин Ю. О. Фінансові механізми стратегічного управління розвитком підприємства: монографія / Ю.О.Путятин, О.І.Пушкар, О.М.Тридід. - Х.: Основа, 1999. - 488с.
95. Рзаєв Г. І., Жовтівська О. В., Фінансовий потенціал підприємства та напрями його оцінки / Г. І.Рзаєв, О., В. Жовтівська // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова, - 2014., Т. 19., Вип. 2/4, С.49-55.
96. Развитие бухгалтерского учета и аналитического инструментария предприятия: коллективная монография / Под ред. И. Й. Яремко и проф. Г. Ронэка. - Львов: Издательство Львовской политехники, 2014. - 208 с.
97. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2007. - 668 с. - (Вища освіта ХХІ століття).
98. Савчук В. П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент. - К.: Издательский дом «Максимум», 2005. - 884с.
99. Савчук В. П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. - К.: Издательский дом «Максимум», 2001. - 600с.
100. Саліта С. В. Пріоритети фінансового аналізу діяльності підприємств в умовах фінансової кризи / С. В. Саліта. // Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2014. - №6. - С. 164-171.
101. Свірський В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади / В. Свірський // Світ фінансів. - 2007. - № 4(132). - С.43-51.
102. Соколов А. В. Потенциал промышленного предприятия: оценка и управление с системных позиций: автореф. дис. ... на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 01.03.04 «Экономика» / А. В. Соколов Кемерово, 2007. - 23 с.

103. Сорокина Н. А. Финансовый потенциал организации как элемент стратегического управления/ Сорокина Н. А. // Финансовая, налоговая и денежная политика. - 2011. - № 5. - С. 2. [Электронный ресурс]. - URL: <http://eizvestia.isea.ru>
104. Стецюк П. А. Економічна сутність фінансових ресурсів / П. А. Стецюк // Фінанси України. - 2007. - № 1. - С.129-143.
105. Стецюк П. Проблема визначення та оцінки фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств / П.Стецюк // АгроІнком. - 2008. - № 3-4. - С.72-76.
106. Стецюк П. Методичні аспекти оцінки фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств / П. Стецюк // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». - 2009. - № 1. - С.11-17.
107. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності підприємств [Текст]: підручник / Н. В.Тарасенко. - Львів : ЛБУ НБУ, 2000. - 485 с.
108. Толпежніков Р. О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. - 2013. - Вип. № 2 (1) - Т. 1. - С. 277-282. [Електронний ресурс]. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeiv_2013_2%281%29__44
109. Толстых Т. Н. Проблемы оценки экономического потенциала предприятия: финансовый потенциал / Т. Н. Толстых // Вопросы оценки. - 2004. - № 4. - С. 18-22.
110. Турчак В. В. Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання / В. В. Турчак, С. Д. Чижинська // Молодий вчений. - 2014. - №8 (11).- С. 49-52.
111. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Механізми факторного аналізу показників фінансового стану галузей економіки / Ю. М.Тютюнник, С. В.Тютюнник// Актуальні проблеми економіки. - 2016. - № 5 (179). - С. 421-429.

112. Управління фінансовим потенціалом підприємств [Текст]: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. [Спеціальність:] 08.00.04 - економіка та управління підприємствами / П. В. Пузирьова; Наук. керівник О.В. Арєф'єва. - К., 2009. - 253 с.
113. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. Посіб. / О. С. Федонін, І. М.Рєпіна, О. І.Олексюк. - 2-ге вид., без змін. - К.: КНЕУ, 2006. – С.168-195
114. Фомин П. А, Старовойтов М. К. Особенности оценки производственного потенциала промышленных предприятий: Библиотека экономиста: бизнес планирование, бюджет [Електронний ресурс]. - URL: www.cis2000.ru/1/37_1_1.shtml – 81к.
115. Хринюк О. С. Механізм управління фінансовим потенціалом підприємства / О. С.Хринюк, В. А.Бова // Ефективна економіка. 2017. - № 11 [Електронний ресурс]. - URL: www.economy.nayka.com.ua
116. Хринюк О. С. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства / О.С . Хринюк, В. А. Бова // Ефективна економіка. 2018. - № 2 [Електронний ресурс]. - URL: www.economy.nayka.com.ua
117. Хринюк О. С. Прибуток як інструмент управління фінансовим потенціалом підприємства / О. С. Хринюк, В. А. Бова // Ефективна економіка. 2018. - № 3 [Електронний ресурс]. - URL: www.economy.nayka.com.ua
118. Хринюк О. С., Петрицька В. В. Використання умов ринку електроенергії як інструменту управління фінансовим потенціалом підприємств/ О.С.Хринюк, В.В.Петрицька // Ефективна економіка. 2019. - № 2 [Електронний ресурс]. - URL: www.economy.nayka.com.ua
119. Хринюк О. С., Петрицька В. В. Удосконалення управління закупкою та споживанням електричної енергії в умовах нового ринку електроенергії / О. С.Хринюк, В. В.Петрицька // Ефективна економіка. 2019. - № 6 [Електронний ресурс]. - URL: www.economy.nayka.com.ua

120. Цимбалюк І. М. Психологія управління: Навч. Посіб. - К.: ВД «Професіонал», 2008. - 624 с.
121. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / І. О. Школьник, І. М. Боярко, Б. І. Сюркало. - Суми: Університетська книга, 2013. - 267 с.
122. Шорохов В., Порівняльний аналіз лінійно-функціональної та дивізійної організаційних структур управління// Збірник наукових праць. - 2015. - Вип. 43 «Ефективність державного управління», С.205
123. Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки // Фінанси України. - 2007. - № 5. - С.55-64.
124. Яловий Г. К. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства / Г. К. Яловий, Н. П. Бакеренко // Науковий вісник НЛТУ України. - 2016, вип. 18.5 - С. 115-124.
125. Наталія Яцишин здобувач кафедри бухгалтерського обліку, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана Методика аналіз фінансового стану підприємства, Економічний аналіз. 2012 рік. Випуск 10. Частина 4, С.435 [Електронний ресурс]. - URL: Downloads/ecan_2012_10(4)_02.pdf
126. Яцух О. О., Захарова Н. О. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». 2018. Т. 29. № 3. С. 173-180.

ДОДАТКИ